



Skoda Zoltán

Hungária és a középkori pápaság
történeti időrendje
a legújabb kutatások tükrében





Skoda Zoltán

Hungária és
a középkori pápaság
történeti időrendje
a legújabb kutatások
tükrében

2024



Skoda Zoltán

Hungária és a középkori pápaság történeti időrendje
a legújabb kutatások tükrében

Borító
Földes Andor

Készítette, szerkesztette és kiadja
© Skoda Zoltán

Minden jog fenntartva

ISBN 978-615-82275-6-8

www.hungariancalendar.eu

2024



BEVEZETÉS

Az elmúlt tizenöt évben olyan mennyiségű új tudás került napvilágra a történelmi időrend kapcsán, amely elengedhetlenné tette egy új *Hungária történelmi időrendje* című ismertető megjelentetését. Mivel a megkeresztelkedett Hungária története szorosan kapcsolódott a pápaság történetéhez, nem hagyhatjuk ki a pápaság újkronológiáját sem.

A kultúrnépek az időmérést és az időszámítást tudománnyá fejlesztették. Ez a tudomány a kronológia vagy kortan. Az időmérés és az időszámítás majdnem mindenütt és mindig az égitestek mozgása és változása alapján történt, ehhez naptárainkban csak a nap és az év fogalma szükségeltetik. Az időmérésnek azt a módját, amely az égitestek mozgásának a lehetőség szerinti pontos számításán alapszik, a **matematikai kronológia** tárgyalja; azzal pedig, hogy a különböző népek különböző korokban a maguk módján hogyan mérték és számították az időt, a **történelmi kronológia** foglalkozik.

Évek óta hangsúlyozom; egy bizonyos, írásban megörökített esemény csak akkor nyer történelmi jelleget, ha meg tudjuk állapítani, hogy **hol** és **mikor történt** az esemény, különben a legendák, mondák világában a helye.

A történelemben matematika és csillagászat nélkül teljes lenne a zűrzavar, így a capitoliumi ludak esetleg a szedáni kapituláció mellé kerülnének.

A modern értelemben vett tudományos kronológia elindítása SCALIGER francia humanistának és ellenfelének PETAVIUS jezsuita szerzetesnek a nevéhez fűződik. A tudományos kronológia a 19. században születik meg, miközben mindenben a középkori Európa tudománytalan, keresztény időszámításainak [a világ teremtésétől levezetett] egymástól számos elemében különböző típusaira támaszkodik.

Az elmúlt idő csillagászok által determinált fogalom, amelyet történelmi nap- és holdfogyatkozások egymáshoz illeszkedő sora határoz meg.

Az ezen az elven alapuló Hungár naptár szerint Julius Caesar i. sz. 152-ben vezette be a Julianus naptárt, és Jézus születése az i. sz. 194-es évre tehető. Ez a naptárkezdés 196 évvel eltér a hivatalosan elfogadott, széles körben tanított időponttól – amely l. e. 45.



Azóta az évet kb. 365.25 napnak számítjuk a tényleges 365.2422 helyett. Ebben a dolgozatban a „**régi típusú keresztény időszámítás**” jelölésére a Kr. u. formát használom, míg az „**új típusú keresztény időszámítás**” jelölésére – amely megegyezik a csillagászati időszámítással – az i. sz. formát alkalmazom. A két időszámítás között általában 190 év az eltérés, amely abból adódik, hogy Kr. u. 1 = az i. sz. 191-es évvel.

FIGYELMEZTETÉS!

A Magyar Köztársaság Alkotmánya: (Részlet)
„70/G.& (2) Tudományos igazságok kérdésében dönteni,
kutatások tudományos értékét megállapítani
kizárólag a tudomány művelői jogosultak.”

Kutatásaimat a mesterséges intelligencia és a természetes unintelligencia nagyban segítette.

A TÖRTÉNELEM IDŐREND!

A CSILLAGÁSZATI IDŐREND MINDENK FELETT!

A kézirat lezárva 2024 január végén.

Skoda Zoltán





VISSZA A KEZDETEKHEZ

I. e. 4713 (-4712)

A csillagászati számításoknál használt Julián-dátum az I. e. 4713. év első napjától eltelt napok számával és óra-perc-másodperc helyett a nap decimális törtrészeivel adja meg az időpontokat.

Joseph Scaliger az apja, Julius Scaliger tiszteletére nevezte el így a rendszert, a Julián jelentése: „júliusi”.

A Julián-dátumot széleskörűen csak a 19. században kezdték el használni a csillagászok.

A csillagászati évkönyvek és a történészek által használt táblázatok a köznap naptár minden napjára megadják az aktuális Julián-dátumot. A Scaliger által használt déli kezdet helyett 1925 óta minden időszámítási rendszer a nap kezdetét éjfélben határozza meg. Ezt a fél napi korrekciót a váltás éve utáni időpontoknál figyelembe kell venni.

Kr. e. 4000

A „Világ Teremtése” [AM] Isaac Newton szerint.

I. e. 3967/AM 1 (Kr. e. 4163)

Adám születése.

Kr. e. 3961

A „Világ Teremtése” [AM] Luther Márton szerint

Kr. e. 3952

A „Világ Teremtése” [AM] Bede szerint (március 18)

Kr. e. 3761

A „Világ Teremtése” [AM] a zsidó naptár szerint.

I. e. 2020/ AM 1948 (Kr. e. 2216)

Ábrahám születése.

I. e. 1302/ AM 2666 (Kr. e. 1498)

Exodus.



**I. e. 971 (Kr. e. 1166)**

III. Ramszesz halála.

I. e. 719

Huan [Csou] uralkodása (i.e 719-697)

I. e. 685 (Kr. e. 880)

Nimród új székhelyet épített Assur helyett.

I. e. 676

Hui [Csou] uralkodásának kezdete.

I. e. 612

Kuang [Csou] uralkodásának a kezdete.

I. e. 580 (Kr. e. 776)

A görög időszámítás kezdete, Olimpia.

I. e. 557 (Kr. e. 753)

Róma alapításának hagyományos időpontja.

I. e. 551 (Kr. e. 747)

A Nabonassar-éra kezdete; -550-02-20 – Toth 1.

I. e. 493 (Kr. e. 689)

Szanherib asszír király elpusztítja Babilon városát.

I. e. 485 (Kr. e. 681)

Asszarhaddon újjáépíti Babilont és rövid időre meghódítja Egyiptomot.

I. e. 472 (Kr. e. 668)

Asszurbanipal az asszír birodalom utolsó nagy uralkodója.

I. e. 430 (Kr. e. 626)

Nabú-apla-uszur [Nabopolassar] megalapítja az újbabiloni birodalmat.



**I. e. 409 (Kr. e. 605)**

Nabukodonozor uralkodása alatt Babilon a Közel-Kelet új nagyhatalma.

I. e. 392/AM 3576 (Kr. e. 587-8)

A babiloniak véget vetnek Júda állam függetlenségének, lerombolják Jeruzsálemet.

I. e. 390/Ol. 48/4 (Kr. e. 585)

Thalész milétoszi bölcs napfogyatkozása; SE -389-11-26

I. e. 354 (Kr. e. 550)

Kürosz, a méd fennhatóság alatt élő perzsák fejedelme megdönti a médek államát, és megalapítja az Akhaimenidák óperzsa birodalmát.

I. e. 329 (Kr. e. 525)

Kürosz fia, Kambüszész perzsa király meghódítja Egyiptomot.
A Chronicon Paschale két napfogyatkozást említ uralkodása idején;
SE -328-02-20 és SE -327-08-04.

I. e. 325 (Kr. e. 521)

Dareiosz perzsa király, a perzsa világbirodalom megszervezője. Hadjáratot vezet a szkíták ellen.

I. e. 314 (Kr. e. 510)

Rómában megbukik az etruszk uralom. A köztársasági alkotmány a patríciusok és a plebejusok közötti, hosszan tartó társadalmi harc folyamán fog kialakulni.

I. e. 310 (Kr. e. 506)

A Chronicon Paschale szerint Dareiosz király 15. évében napfogyatkozás volt; SE -309-08-15.

I. e. 290 (Kr. e. 486)

I. Xerxész perzsa király 30 évig uralkodik.



**I. e. 282 (Kr. e. 480)**

Xerxész személyesen vezet hadat a görög vidék elfoglalására. A Thermopülai csata előtt napfogyatkozást észleltek; SE -281-08-06.

Augusztusban a szalamiszi tengeri csatában viszont vereséget szenved.

I. e. 281 (Kr. e. 478)

Xerxész Abydosnál táborozik, amikor reggel fogyatkozással kel a Nap; SE -280-01-30.

I. e. 269 (Kr. e. 465)

Xerxész halála. I. Artaxerxész követi a trónon.

I. e. 261 (Kr. e. 457)

Athén és Spárta háborújának kezdete.

I. e. 235 (Kr. e. 431)

A peloponnészoszi háború kezdete, napfogyatkozás; SE -233-07-16

I. e. 228 (Kr. e. 425)

A peloponnészoszi háború második napfogyatkozása; SE -227-09-07.

I. e. 221

Si-huang-ti császár fokozza a kínai Nagy Fal építkezéseit.

I. e. 218 (Kr. e. 413)

A peloponnészoszi háború feljegyzett holdfogyatkozása; -217-09-01.

I. e. 206

Az első (korai) Han dinasztia uralma Kínában.

I. e. 200 k.

Kína északi határán megalakul a legkorábbi ismert belső-ázsiai nomád birodalom, a hsziungnu népe. Az évszázadokkal később nyugatra költöző néprészt a történészek hunoknak nevezik.

I. e. 183 (Kr. e. 379)

Athén vezetésével megalakul a második déloszi tengeri szövetség.



**I. e. 147 (Kr. e. 343)**

Róma három háborúja a samnisokkal. (Kr. e. 343-290)

I. e. 140-87

Vu-ti császár hódításai a nyugati területeken

I. e. 136 (Kr. e. 332)

Nagy Sándor meghódítja Egyiptomot.

I.e.127 (Kr. e. 323)

Nagy Sándor meghal Babilonban. A napra pontos dátum; -126-06-05.

I. e. 116 (Kr. e. 312)

A makedón-éra kezdő éve. (Dios 1 = szeptember 30/október 1)

I. e. 115 (Kr. e. 311)

A szeleukida-éra kezdő éve. (Nissan 1 = március 26)

I. e. 109 (Kr. e. 305)

I. Szeleukosz, a Szeleukida-dinasztia megalapítója. Uralmát csaknem egész Elő-Ázsiára kiterjeszti; székhelye a Tigris melletti Szeleukeia.

I. e. 83 (Kr. e. 280)

Pürrhosz epirusi király Tarentum oldalán szembeszáll a rómaiakkal. Auscolumnál nagy veszteségek árán („pyrrhusi”) győzelmet arat.

I. e. 68 (Kr. e. 264)

A pun háborúk kezdete.

I. e. 54 (Kr. e. 250)

Irán északkeleti részén a parthusok államot alapítanak az Arszakida-dinasztia vezetése alatt.

I. e. 51 (Kr.e.247)

Az Arszakida-éra kezdő éve.



**I. e. 33**

Chen a Han dinasztia 9. császára I. e. 7-ig uralkodott.

I. e. 21 (Kr. e. 218)

A második pun háború kezdete.

I. e. 20 (Kr. e. 216)

Cannae mellett Hannibal tönkreveri a túlerőben lévő római sereget.

I. e. 7 (Kr. e. 202)

P. Cornelius Scipio átkel Afrikába, és Zamánál legyőzi Hannibalt. (október 19)

Dio és Zonaras történetírók szerint a csata idejében napfogyatkozás történt; SE -6-10-23.

I. sz. 1 (Kr. e. 196)

Ez a csillagászati év a szeleukida-éra 116., az Arszakida-éra 52. évével azonosítható. A „régí típusú keresztény időszámítás” szerint **viasszaszámolással** a Kr. e. 191-es évnél is tekinthető.

I. sz. 8 (Kr. e. 189)

III. Antiokhosz Szeleukida király megpróbálja kiűzni a rómaiakat a görög vidékekről, de Magnésziánál csatát veszít, és Kisázsiaát kénytelen átengedni Róma szövetségesének, Pergamonnak.

I. sz. 9-26

Vang Mang a falusi és városi középrétegek támogatásával kerül a császári székbe.

I. sz. 48 (Kr. e. 149)

A 3. pun háború kezdete.

I. sz. 56 (Kr. e. 141)

A parthusok elfoglalják a Szeleukidáktól Mezopotámiát.

I. sz. 123 (Kr. e. 74)

Kitör a 3. mithridatészi háború (Kr. e. 74-64) a kisázsiai Bithynia birtokáért.



**I. sz. 138 (Kr. e. 60)**

Az első triumvirátus. Róma három „erős embere”: Pompeius, Crassus és Julius Caesar titkos szövetségre lép. Julius Obsequens erre az évre napfogyatkozást említ; 138-01-28.

I. sz. 145 (Kr. e. 53-52)

Crassus halála után Pompeius Rómában „egyedüli konsullá” választatja magát. A következmény polgárháború Pompeius és Caesar között. Caesar benyomul Itáliába, majd Rubicon átlépése után napfogyatkozás következett be; 145-19-04. Pompeius keletre vonul vissza.

I. sz. 151 (Kr. e. 46)

Caesar naptárreformja. A Julián naptár bevezetése.

I. sz. 152 (Kr. e. 45)

A Julián naptár kezdő éve. Caesar az egész Római Birodalom korlátlan ura.

I. sz. 153 (Kr. e. 44)

A köztársaság hívei, élükön Brutusszal és Cassiusszal, meggyilkolják Caesart. Az i. sz. 153-as évet az április 11-i napfogyatkozás feljegyzése hitelesíti. Plutarkhosz üstököst is említ az év folyamán, amely Silla krónikája szerint I. sz. 153 novemberében jelent meg.

I. sz. 166

A Han-dinasztia krónikája elmondja, hogy *Huan-ti* császár Jen-hi periódusának 9. évében a nyugati birodalom királya *An-tun* követeket küldött Kínába. (An-tun = Antonius)

I. sz. 168 (Hagy. Kr. e. 29)

A világhuralomért vívott harcban Antonius flottája vereséget szenved az actiumi csatában. A „*Húsvéti krónika*” [Chronicon Pashale] szerint ebben az évben Octavianus és Messala Corvinus konzulátusa idején napfogyatkozás volt. Az i. sz. 168-as évet a december 17-i napfogyatkozás hitelesíti.



**I. sz. 178**

Az i. sz. 178. évet a Kínában, Luoyangban feljegyzett, november 27-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 184-185

Kínában a „sárga turbánosok” taoista szektájának paraszt-felkelése megrendíti a Han-dinasztia uralmát.

I. sz. 191 (Kr. u. 1)

A „régí típusú keresztény időszámítás” kezdete.

I. sz. 193

Az i. sz. 193. évet a Kínában, Luoyangban feljegyzett, február 19-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 194 (Hagy. Kr. e. 5 és Kr. u. 5 között)

Jézus Krisztus születésének hipotetikus éve.

I. sz. 195 (Hagy. Kr. e. 4 után)

Január végére tehető Heródes halála. Előtte január 13-án holdfogyatkozás volt.

I. sz. 212 (Hagy. Kr. u. 14)

Kimozdíthatatlan sarokpont a hagyományos történelmi kronológiában, hiszen ekkor halt meg Augustus császár Nolában, augusztus hónap 19-én. Nem sokkal előtte napfogyatkozás történt Nolában. Ezt az augusztus 14-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 213 (Hagy. Kr. u. 15)

Tibériusz császár uralkodásának kezdetén egy holdfogyatkozással igazolt pannóniai lázadás történt (i. sz. 213. jan. 24).

I. sz. 220

Kínában felbomlik a Han-dinasztia állama. Területén három „királyság” jön létre.

I. sz. 221

Az i. sz. 221. évet a Kínában, Luoyangban feljegyzett, augusztus 5-i napfogyatkozás hitelesíti.



**I. sz. 228 (Hagy. Kr. u. 29/33)**

Jézus keresztre feszítésének éve. A kereszthalál időpontját napra pontosan tudjuk, hiszen Niszán 14-én a zsidó pászka ünnep elő napján egy holdfogyatkozás (április 7) tette sötétebbé az éjszakát vagy három órára. A 100 évvel az események után élő Plegon történetíró szerint Bythiniában a keresztre feszítés ideje táján földrengés és napfogyatkozás is volt. Ennek pontos dátuma I. sz. 228. március 23.

I. sz. 240 (Hagy. Kr. u. 45)

Klaudiusz császár születésnapját az i. sz. 240 aug. 5-i napfogyatkozás hitelesíti. Forrása Dio Cassius történetíró.

I. sz. 243

Az i. sz. 243. évet a Kínában, Luoyangban feljegyzett, június 5-i teljes napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 267 (Hagy. Kr. u. 69)

A 267. augusztus 22-i holdfogyatkozás Vitellius császár röpke uralkodásának évét igazolja. Április közepétől decemberig.

I. sz. 277 (Hagy. Kr. u. 79)

A Vezúv kitörése elpusztítja Pompeji és Herculaneum városokat. Dio Cassius üstökös megjelenéséről írt Vespasianus (Kr. u. 69-79) halála kapcsán. Kínai feljegyzés az I. sz. 277 februári üstökösről.

I. sz. 295 (Hagy. Kr. u. 98)

Nerva császár halálát Sextus Aurelius történetíró egy napfogyatkozással hozza összefüggésbe. Ennek időpontja i. sz. 295 március 3. (A római történelem új kimozdíthatatlan kronológiai sarokpontja.) Traianus császár (Kr. u. 98-117), az utolsó római hódító.

I. sz. 306

Az i. sz. 306. évet a Kínában, Luoyangban feljegyzett, július 27-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 313 (Hagy. Kr. u. 117)

Hadrianus császár (Kr. u. 117-138).



**I. sz. 316 (Hagy. Kr. u. 118)**

Hadrianus és Salinator konzulpáros évét az I. sz. 316 július 6-i napfogyatkozás hitelesíti.

A belső-ázsiai nomád népek támadása megdönti a kínai Csin-birodalmat. A dinasztia délre menekül, és a Jangce vidékén szervez új államot.

I. sz. 321 (Hagy. Kr. u. 125)

Hadrianus császár 9. évében Ptolemaiosz alexandriai csillagász holdfogyatkozást figyelt meg. Ez az I. sz. 321. március 30-i holdfogyatkozással azonosítható.

A Gupta-dinasztia birodalma India északi felében. (320-500 k.)

I. sz. 329 (Hagy. Kr. u. 133)

Hadrianus császár 17. évében Ptolemaiosz alexandriai csillagász holdfogyatkozást figyelt meg. Ez, az I. sz. 329. április 30-i holdfogyatkozással azonosítható.

I. sz. 330 (Hagy. Kr. u. 134)

Hadrianus császár 19. évében Ptolemaiosz alexandriai csillagász holdfogyatkozást figyelt meg. Ez, az I. sz. 330. október 13-i holdfogyatkozással azonosítható.

I. sz. 332 (Hagy. Kr. u. 136)

Hadrianus császár 20. évében Ptolemaiosz alexandriai csillagász holdfogyatkozást figyelt meg. Ez, az I. sz. 332. február 28-i holdfogyatkozással azonosítható.

I. sz. 336 (Hagy. Kr. u. 138)

Antonius Pius császár (Kr. u. 138-161).

I. sz. 359 (Hagy. Kr. u. 161)

Marcus Aurelius, a filozófus császár (Kr. u. 161-180) Állandó harcokban sikeresen védelmezi a birodalom határait.

I. sz. 360

Az i. sz. 360. évet a Kínában, Jiankangban feljegyzett, augusztus 28-i napfogyatkozás hitelesíti.



I. sz. 386 (Hagy. Kr. u. 188)

Commodus napfogyatkozása. I. sz. 386. április 15-én látták a rómaiak a kora reggeli órákban. Aelius Lampridius megemlékezik arról is, hogy még abban a hónapban üstökös jelent meg az égen. Kínai feljegyzések 386 áprilisától üstököst jeleznek.

I. sz. 390 (Hagy. Kr. u. 192)

Commodus meggyilkolása.

I. sz. 391 (Hagy. Kr. u. 193)

Septimius Severus császár (Kr. u. 193-211).

I. sz. 400 k.

A legkorábbi japán államalakulat, a még törzsi-nemzetségi alapokra épülő Jamato-állam.

I. sz. 409 (Hagy. Kr. u. 211)

Caracalla császár, Septimius Severus fia (Kr. u. 211-217)

I. sz. 418 (Hagy. Kr. u. 218)

A 418. július 19. napfogyatkozás meghatározza Macrinus császár uralkodásának évét.

I.sz 420 (Hagy. Kr. 224)

A dél-iráni perzsák megdöntik a párthus birodalmat. Uralkodóik, a Szászánida-királyok Kr. u. 651-ig kormányozzák Iránt.

I. sz. 422 (Hagy. Kr. u. 222)

Alexander Severus császár, a Severus-dinasztia utolsó uralkodója (Kr. u. 222-235).

I. sz. 429

Az i. sz. 429. évet a Kínában, Jiankangban feljegyzett, december 12-i napfogyatkozás hitelesíti.

**I. sz. 435 (Hagy. Kr. u. 235)**

A katonacsászárok kora (Kr. u. 235-284). Alexander Severus meggyilkolásával (Kr. u. 235) a hatalom évtizedekre a hadsereg kezébe kerül.

I. sz. 439

A barbár Vej-dinasztia egyesíti Észak-Kínát, és uralkodóvá teszi a buddhizmust.

I. sz. 445 (Hagy. Kr. u. 247 vagy a. u. c. 1000)

Ebben az évben Philippus császársága idejében megünnepelték Róma város fennállásának 1000. évét. Az ünnepségről megemlékező érem felirata a következő:

IMP PHILIPPUS AUG, SAECULUM NOVUM

I. sz. 458 (Kr. u. 260)

Sahpúr perzsa király foglyul ejti Valerianus császárt.

I. sz. 487 (Hagy. Kr. u. 291/292)

Tiberianus és Dione konzulpáros évét az I. sz. 487. november 1-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 489

Az i. sz. 489. évet a Kínában, Luoyangban feljegyzett, március 18-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 491 (Hagy. Kr. u. 293)

A tetrarchia kezdete. Róma többé nem császári főváros.

I. sz. 503 (Hagy. Kr. u. 305/306)

A Diocletianus önként lemond, és a salonai (ma: Split) palotájába vonul vissza.

Constantius (I) halála Britanniában, a mai York mellett. A halálának évét hitelesítő napfogyatkozás június 10-én következett be.

I. sz. 534 (Hagy. Kr. u. 337)

Constantinus halála előtt napfogyatkozást jegyeztek fel. Ennek pontos időpontja i. sz. 534. április 29.



„A hungárok első bevonulása Pannóniába”

„Az Úr megtestesülésétől számított 373. évben Valens császár idejében Szkítiában lakó hunok megsokasodtak, és elhatározták, hogy nyugati vidékekre vonulnak.” (Képes Krónika)

I. sz. 570 telén (Hagy. Kr. u. 376)

A hunok eléri a Duna alsó folyását és 377-ben át is kelnek a Dunán. Ezzel egy időben a Visztula vonaláig terjesztik ki a fennhatóságukat.

I. sz. 574 (Hagy. Kr. u. 380)

A Kárpát-medence keleti fele hun fennhatóság alá kerül.

I. sz. 589 telén (Hagy. Kr. u. 395)

A Duna jege befagy. A hunok, alánok szarmaták nagy serege kel át a folyón, és előzönlük a Balkánt.

A Szu-j-dinasztia uralma alatt (589-618) ismét egyesül egész Kína.

I. sz. 594

Az i. sz. 594. évet, a Kínában, Daxingban feljegyzett, július 23-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 596 (Hagy. Kr. u. 400/402/404)

Hydatius krónikája szerint Kr. u. 401-ben, más krónikák szerint Arkadiusz és Honoriusz 8. évében napfogyatkozás volt. Ezeket az interpolált (hónap, nap kb. jó, de az év hibás) feljegyzéseket az 596. január 5-i napfogyatkozással tudom igazolni.

I. sz. 603 (Hagy. Kr. u. 410)

Alarik szarmata/géta [hiv. nyugati gót] király augusztusban kirabolja Rómát. Az augusztusi fosztogatás idején a krónikások napfogyatkozásról emlékeztek meg. Ennek pontos időpontja i. sz. 603. augusztus 12-e volt.

I. sz. 606 (Hagy. Kr. u. 410/12)

A „*Húsvéti krónika*” szerint Theodosius (II) keletrómai császár uralkodásának 10. évében napfogyatkozás volt. Ezt a június 11-i napfogyatkozás hitelesíti.



Harsa indiai uralkodó Észak-India nagy részét egyesíti uralma alatt.

I. sz. 612 (Hagy. Kr. u. 418)

Hydatius krónikája szerint a 299. Olimpia 2. évében napfogyatkozás volt. Ezt az augusztus 2-i napfogyatkozással tudom igazolni.

I. sz. 614/Era 460 (Hagy. Kr. u. 420)

Jazdagird szászánida király halála, Bahram (V) követi a trónon.

I. sz. 616 (Hagy. Kr. u. 420/422)

Rua nagykirály uralkodásának kezdete.

Az i. sz. 616. évet a Kínában, Luoyangban feljegyzett, május 21-i napfogyatkozás hitelesíti.

Ugyanez a napfogyatkozás hitelesíti Szent Jeromos betlehemi tartózkodását is. (Pünkösöd).

Egy másik forrás szerint Honoriusz 26. évében napfogyatkozást láttak.

Szíriai források szerint Jazdagird halála után napfogyatkozást láttak országukban.

I. sz. 618 – 907

A Tang-dinasztia uralkodása Kínában.

I. sz. 619 (Hagy. Kr. u. 425)

Rua nagykirály a Hun Birodalom székhelyét a Kárpát-medencébe teszi át, a Dunától keletre.

I. sz. 622

Az i. sz. 1079-ben Malik sah által alkotott Jalali (iráni) naptár kezdő éve. A történészek tévesen azonosították az arab/muszlim időszámítás kezdetével.

I. sz. 628 (Hagy. Kr. u. 434)

Rua nagykirály váratlanul meghal. Rua kiváló uralkodó volt. Méltó elődje Etelének, a hunok nagy királyának. Hatalmas és kiválóan szervezett hadseregével nagy nemzetközi tekintélyre tett szert. Rua nagykirály utódai Buda és Etele [Attila] lettek.





Teljes napfogyatkozás Japánban, amelyet Suiko császárnő látott április 10-én a palotájából.

I. sz. 632 (Kr. u. 438)

A Jazdagird időszámítás első éve. (YZ. 1)

II. Jazdagird a Szászánida Birodalom királya Kr. u. 438 és 457 között.

I. sz. 635-636 (Hagy. Kr. u. 441-442)

Etele első balkáni hadjárata.

I. sz. 641 (Hagy. Kr. u. 447)

Etele második balkáni hadjárata.

I. sz. 642-643 (Hagy. Kr. u. 448-449)

Olyan páratlan méretű hadi készülődés, amely mozgásba hozta a Hun Birodalom minden népét és rettegéssel töltötte el a nyugati világot.

I. sz. 644 (Hagy. Kr. u. 450-451)

Marcian római császár uralkodásának kezdete. Etele galliai hadjárata. A hadjárat idejét egy teljes napfogyatkozás hitelesíti. Ennek pontos időpontja i. sz. 644. november 5-e volt.

I. sz. 646 (Hagy. Kr. u. 452)

Etele itáliai hadjárata.

I. sz. 647 tavasza (Hagy. Kr. u. 453)

Etele halála. Utódja a legidősebb fia, Ellák lett.

Sajnos a források hiányában nem sokat tudunk Etele fiainak állítólagos testvérharcáról.

Semmi okát nem látom annak, hogy az Alföldön és Pannoniában letelepedett hunok, akik összebarátkoztak a szarmatákkal miért költöztek volna vissza a Kárpátokon túlra. A nevük természetesen kissé megváltozhatott, de nagyon jól tudjuk, hogy a bulgár néven emlegetett népek mindig a hunokat juttatták a bizánci történészeknek eszébe. Az is vitán felüli, hogy a Hun Birodalom központja áthelyeződött a Fekete-tenger feletti térségbe. Az új nagykirály Dengezik lett, aki Kr. u. 468-ban egy csatában esett el Trákiában. Arra vonatkozóan nincsenek forrásaink, hogy ezek után ki lett





a keleti hunok új királya. Kizárásos alapon azonban megállapítható, hogy Etele legkisebb és legtehetségesebb fia, Irnik.

Irnik a kigyó év kilencedik hónapjában kezdett uralkodni (i. sz. 657 = Kr. u. 467) bátyja halála után.

De ettől fogva ezt a népet már bulgárnak nevezik a történészek.

I. sz. 659 (Hagy. Kr. u. 464/465)

Leo császár uralkodásának 9. évét a 659. január 28-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 670 (Hagy. Kr. u. 476)

Odoaker hun király megfosztja trónjától Romulus Augustulust, az utolsó nyugat-római császárt.

I. sz. 675 (Hagy. Kr. u. 481)

A bulgár népnév akkor tűnt fel, amikor Zénón császár segítségül hívta őket a keleti gótok ellen. A Pontostól északra élő harcias nép elnevezése: – bulgár – ami keverék népet jelent, természetesen hun vezetés alatt.

Agaton szerint az onogurok, uturgurok és a szavírok egyaránt bulgár törzsek.

Ennodius a bulgárokat, a **hunokhoz** hasonló népként írja le.

I. sz. 679/SE 795 (Hagy. Kr. u. 483/4)

I. Péroz szászánida királyt a hunok legyőzik, aki előkelőinek egy részével Kínába menekül.

I. sz. 695/SE 811 (Hagy. Kr. u. 499/500)

Az Edesszai krónikában a szeleukida időszámítás 811-es évében napfogyatkozást jegyeztek fel. Ezt az i. sz. 695. február 19-i napfogyatkozás hitelesíti.

I. sz. 700 körül (Hagy. Kr. u. 508 körül)

A szavírok Európába költöznek, a Kaspi-tenger nyugati vidékére



**I. sz. 715 (Hagy. Kr. u. 525 és 517)**

Ebben a csillagászati évben készíti el húsvéttáblázatát Dionysius Exiguus Rómában.

I. sz. 730 körül (Hagy. Kr. u. 537 körül)

Bizánci források szerint Muagerisz **hun vezér** megöli testvérét, Gordász fejedelmet.

I. sz. 751 (Hagy. Kr. u. 557)

Euagrius szerint az avarok szkíta nép. Azon szekéren élők közül valók, akik a Kaukázus feletti síkságot lakják. A szomszédos türköktől futottak el, így érkeztek a Boszporuszhoz.

Theophylactus Simocatta szerint a Duna vidéki barbárok csak hazugságból vették fel az avar elnevezést. E nép legrégebb vezetőinek a neve Vár és **Chunni** volt. Tehát rokonai az ogur népeknek. A sztyeppén élő összes **hun nép** (barselt, onogur, szabír, stb.) behódolt nekik és fényes ajándékokkal tisztelték meg őket.

I. sz. 760

A Képes Krónika szerint Etele hungár király halála után 104 évvel a hungárok másodszor jöttek ki Szkítiából. Tehát ebben az évben betelepült a Kárpát-medencébe egy nép, amelyet bátran nevezhetünk várhunnak, vagy hung(v)árnak. A korabeli források szerint a gepidák országát győzték le és foglalták el. A következő évben a Dunántúlon vagy negyven éve élő longobárdok „maguktól” elvonultak Észak-Itáliába.

I. sz. 770 (Kr. u. 580 körül)

A Hungárok (avarok/hunok) sokszorosán megverik a Bizánci Császárság hadseregeit, és adófizetésre kötelezik őket, mintegy ötven éven keresztül. A Kárpát-medence elfoglalásával Etele egykori birodalma majdnem egész kiterjedésében Baján kagán uralma alá került. Szláv tömegek áttelepítése a Dráva Száva és Morva (ma Mura) völgyekbe.

I. sz. 790 után (Kr. u. 600 után)

Az agg Baján kagán halála után fia vagy fiai vették át a hatalmat. Másfél évtizedig békében éltek a bizánci birodalommal. (Nyilván lelkiismeretesen fizették a bizánciak a kiszabott adót.)





I. sz. 801 (Kr. u. 610)

I. Herakleiosz bizánci császár uralkodása. (Kr. u. 610-641)

I. sz. 816/AH 1 (Kr. u. 622/626)

Az arab időszámítás kezdete. Az AH 1 holdév első napja július 30! Konstantinápoly sikertelen ostroma, a bizánci addig rendszeres aranyjövedelem elmarad. Erre az időszakra tehető a hun-vend félvérek („a hunok fiai, akiket a vendek asszonyaival és leányaival nemzettek”) lázadása, akiknek élére egy Samo nevű frank kereskedő és fegyveres kísérete állt. Samo haláláig (Kr. u. 658) a hungárok békében hagyták őket élni kis országokban. (A mai Csehországtól északra.)

I. sz. 821 (Kr. u. 631)

Fredegár krónikája szerint ebben az évben a hunoknak is nevezett avarok birodalmában, Pannoniában heves küzdelem támadt azért, mert az uralomért versengés folyt; vita volt, hogy ki legyen az utód. Egyik trónkövetelő az avarok (vár) a másik a bolgárok (chuni) közül került ki. Nagy sokaságot gyűjtöttek össze, és ketten kölcsönösen hadba szálltak. Végül az avarok a bolgárok fölé kerekedtek. A legyőzött bolgárokat, kilencezer férfit asszonyaikkal és gyermekeikkel kiűzték Pannoniából. (Bajorország/Bajuvária lett új hazájuk.)

Nicephorus Patriarcha szerint ugyanebben az időben felkelt Kuvrat, Organas testvére a hunogundurok ura az avarok kagánja ellen és az országában felügyelő avar hadinépet súlyosan bántalmazva hazakergette.

Horvátok és szerbek telepednek a Balkán-félszigetre.

I. sz. 852-853 (Kr. u. 662-663)

Perctarit longobárd exkirály az avar kagánhoz menekül.

I. sz. 855/AH 40-41 (Kr. u. 661)

Muávija szíriai helytartó megalapítja az Omajjád-kalifák dinasztiáját (Kr. u. 750-ig), és Medinából Damaszkuszba teszi át a birodalom székhelyét.

I. sz. 870 körül (Kr. u. 680 körül)

Theophanesz és mások is írják, hogy Kuvrat halála után, negyedik fia (Kuber) kíséretével és népével az Avarországhoz tartozó Pannoniába költözött és az avarok kagánjának az alattvalója lett. A régészek ezt a népet a griffes-indás avarságnak nevezik.





Tehát újabb hun hullám érte el a Kárpát-medencét. Nyelvi problémáik nem lehettek, mert közismert, hogy az avarok és a bulgárok követeit is mindig hun tolmácsok kalauzolták Bizáncban.

I. sz. 882 (Kr. u. 692)

Az avar követek és Pippin frank majordomus megállapodása az avar szállásterület nyugati határát az Ennsnél húzza meg.

I. sz. 890 körül (Kr. u. 700 körül)

Aventinusnál a következőket olvashatjuk; Theodo leányát, Utát Itáliába űzi. Landobertus menekültként az avaroknál Hunniában és Pannoniában halt meg.

I. sz. 899 (Kr. u. 705)

I. Valid kalifa. Az arab birodalom eléri legnagyobb kiterjedését.

I. sz. 912/AH 99-100/Éra 758 (Kr. u. 718)

Sevillai Izidor történetíró „folytatója” egy napfogyatkozás kapcsán megemlékezik erről az évről, mint az arabok 100. évéről. Számunkra ez azért fontos, mert spanyol éra formában is megnevezte az évet; Éra 758! A napfogyatkozás június 17-én volt látható egész Hispániában.

I. sz. 926/AH 113-4 (Kr. u. 732)

Nevezetes év, hiszen Martell Károly ekkor állítja meg Poitiers-nél a hódító mórokat.

I. sz. 934 után (Kr. u. 744 után)

Paulus Diakonus szerint Liutprand longobárd király (Kr. u. 720-744) mindig nagy gondot fordított a béke megőrzésére a frankokkal és az avarokkal. *A bajorok és a karantánok megtérése (Conversio)* című salzburgi forrás arról számol be, hogy akkoriban a hunok ellenséges megmozdulásaikkal súlyosan szorongatni kezdték a karantánokat. Akkoriban név szerint Boruth volt a vezérük, aki a bajorokat hívta segítségül. A bajorok Jöttek is sietve, kiverték a hunokat, valamint biztosították a karantánokat, és a királyok szolgálatának rendelték őket...



**I. sz. 944/AH 132 (Kr. u. 750)**

Abu'l-Abbász megdönti az Omajjad kalifátust és megalapítja az Abbászidák dinasztiáját. Hagyományosan Kr. u. 750-től I. sz. 1258-ig.

Mivel a Kr. u. 750 nálam az I. sz. 944, a kalifátus története 200 évvel rövidebb!

I. sz. 945/AH 133-4 (Kr. u. 751)

A Talasz folyónál az arab seregek legyőzik a kínaiakat, és biztosítják az iszlám befolyását Belső-Ázsiában.

I. sz. 948/AH 136-7 (Kr. u. 754)

Al Manszúr (Kr.u.754-775) kalifa Kr. u. 762-ben Szíriából Irakba helyezi át székhelyét és megalapítja az új fővárost, Bagdadot.

I. sz. 958 (Kr. u. 768)

Ebben az évben október 9-én a Frank Birodalom nagyjai Károlyt királlyá választják. (Kr. u. 800-tól Nagy Károly császár).

I. sz. 960 körül (Kr. u. 770 körül)

Lázadás Karintiában a bajorok ellen. A történészek avar biztatást sejtnek az események mögött...

Desiderius és Adalgis itáliai uralkodása idején „*gens Ungarorum*” néven említi a Tregeste (Trieszt) környékén az isztriaiak dolgába beavatkozó népet.

I. sz. 962 (Kr. u. 772)

I. Adorján pápaságának a kezdete. (Kr. u. 772-795)

I. sz. 964 (Kr. u. 774)

Nagy Károly megdönti a longobárd királyságot és Észak-Itáliát a Frank Birodalomhoz csatolja.

I. sz. 972 (Kr. u. 782)

A frank évkönyvek bejegyzése szerint az avar (*hun*) *kagán* és a *jugurru*s követei megjelentek Károly király Lippspringe-ben tartott gyűlésén a békeség biztosítása céljából.





I. sz. 973 (Kr. u. 783)

Barhebraeus Szíriai Krónikája szerint Staurakios, a rómaiak seregének vezére benyomult a Peloponnészoszra, amely igen hosszú idő óta az avarokhoz tartozott, leigázta a területet, és helyőrséget helyezett el ott, majd visszatért számtalan avar hadifogollyal meg birkák, lovak és tevék nyájával.

I. sz. 977 (Kr. u. 787)

Október 3. – Tass-ilo (Tasziló) bajor herceg Lech mezején vazallusi hűséget fogadott Nagy Károlynak.

I. sz. 978 (Kr. u. 788)

Einhard szerint Tass-ilo szövetségre lépett a bajorok keleti szomszédaival a hunokkal s nemcsak nem teljesítette a király parancsait, hanem még háborúra kimerészelte hívni őt.

A hunok, miként Tass-ilonak megígérték, két hadsereget szereltek fel; az egyikkel a friauli őrgrófságot támadták meg, a másikkal Bajorország segítségére mentek. Mindkét fronton vereséget szenvedtek az időközben megérkezett Nagy Károly megszálló frank hadseregeitől. (Regensburgi csata) Maga a király is Regensburgba érkezett, és ott rendelkezett a bajorok határainak, illetve őrgrófságainak az ügyeiben, hogy az Úr oltalmával miképpen lehetnek biztonságban a már említett avarokkal szemben.

I. sz. 980/AH 169-70 (Kr. u. 786/790)

Einhard szerint ebben az évben „Károly semmilyen hadmenetet nem hajtott végre, hanem Wormsban tartózkodva meghallgatta a hunok követeit, és aztán fejedelmeikhez elküldte a maga viszont követségét. Közöttük országaik határaitól folytak tárgyalások, arról, hogy mely területen legyenek azok. Ez a vetélkedés és vitatkozás volt az eredete annak a háborúnak, amelyet utóbb a **hunok** ellen viselt.”

Más forrásból arról értesülünk, hogy Károly Bajorországba irányította át hadseregének a legnagyobb részét a **hunok** gonosz nemzetsége ellen.

Ettől az évtől Hárún ar-Rasíd a bagdadi kalifa (AH 170-193)

I. sz. 981 (Kr. u. 791)

(Einhard) „A tavasz idejének elmúltával nyár eleje táján a király Wormsból kimozdulva Bajorországba utazott azzal az elgondolással, hogy a **hunok-**





nak tetteikért megfizet és lehetőleg minél gyorsabban háborút indít ellenük. Seregét két részre osztva, az egyik a Duna északi partját követve, a másik, amelyet személyesen vezetett a Duna déli partját követte, míg a hadsereg készleteit a Dunán a kedvező vízárammal biztosították. Először az Enns torkolatánál ütött tábor; ez a bajorok és **hunok** határvidékei között haladó folyó számított ugyanis a két ország biztos választóvonalának. Ott három napon át könyörgést tartottak, hogy ennek a háborúnak kedvező és szerencsés legyen a kimenetele. Aztán végre tábor bontottak, és a frankok hadat üzentek a **hunok** nemzetségének. A **hunok** őrcsapatait elűzték. Lerombolták erődítéseiket, amelyek közül az egyik a Kamp folyó felett, a másik Comageni városa mellett a Cumeoberg hegyen épült igen erős sáncsal.”

Nincs túl jelentősége annak, hogy a **hunok** keményen ellenálltak, vagy egyszerűen a szokásos felperzselt föld taktikát alkalmazva visszavonultak a Rába torkolatig. Egy a lényeg: Károly november elején alaposan megtépázott hadseregével már Regensburgban van. (Ez a hadi vállalkozás minden kellemetlenség nélkül folyt le, egyet kivéve: a király által személyesen vezetett hadseregben olyan pusztító ragály támadta meg a lovakat, a sok ezer ló alig egytized része maradt meg.)

I. sz. 982 (Kr. u. 792)

A szászok fellázadnak a frankok ellen, szövetséget kötnek az avarokkal (**hunokkal**).

I. sz. 983 (Kr. u. 793)

Károly ismét Pannonia megtámadását tervezte, de hadseregét a Weser folyó mellett a szászok megsemmisítették.

I. sz. 984 (Kr. u. 794)

Polgárháború **Hunniában**. A kagánt és a Jugurust meggyilkolják.

I. sz. 985 (Kr. u. 795)

Miközben Károly az Elba vidékén (ma Lüneburg) háborúzott megérkeztek hozzá a Tudun követei, aki az avarok nemzetsége körében és országában nagy hatalommal bírt. A követek azt mondták, hogy Tudun népével együtt meg akarja adni magát a királynak, és fel kívánja venni a keresztény hitet. Tudun az akkori Hungária dél-nyugati részének volt az ura, és a polgár-





háborúból élve került ki. A ringje (gyűrűsánc) a Kerka és Morva (ma Mura) folyók között volt, ahonnan a Morva-völgyi (ma Mura) vasérc- ezüst- és aranybányászatot kényelmesen lehetett ellenőrizni.

I. sz. 986 (Kr. u. 796)

Adorján pápa Kr. u. 795 december 25-én halt meg. III. Szent Leo követi.

A *frank évkönyvek* szerint Erich friauli herceg **kiküldötte embereit** a szláv Voinimirrel a pannon tartományokba és kifosztotta az avarok nemzetségének hosszú idők óta zavartalan nyugalomban élő ringjét. A győztes herceg Károlyhoz, király urunkhoz az aacheni palotába küldötte a kincset, amelyet az egykori avar királyok (regum) nagy gazdagodása évszázadok folyamán halmoztak fel.

A *Laureshamenses évkönyv* szerint az avarok országrészéből nagy mennyiségű kincs érkezett.

Nagyon hihetetlennek tűnő a történet, miszerint egy friauli herceg kiküldött emberei „csak úgy” kifosztják a Tudun ringjét, persze csak akkor, ha nem figyelünk az előzményekre és a folytatásra...

Az előző évben a Tudun követei Károlynál az alávetésről, a kereszténység felvételéről tárgyaltak, (feltételezhetően a kincseket ígért neki) majd a közvetlen folytatásban ezt olvashatjuk;

„Ugyanebben az évben a Tudun ígérete szerint az avarok nagy részével a királyhoz jött, s magát népével és hazájával (országrésze a Morva-Enns folyó vidéke) a király hatalma alá adta. Maga és népe megkeresztelkedett, és megtisztelően ajándékokkal elhalmozva hazatért.”

Minimális logikával rá lehet jönni, a Tudun nem blöffölt, előre elküldte a kincset, amelynek elképesztő mennyiségétől Európában harmadára zuhant az arany és ezüst ára. Voinimir Tudun bizalmasa lehetett, aki biztosította csapataival a kincs célba juttatását, amely nem is lehetett olyan túl egyszerű a korabeli viszonyok között.

Nem délibábos ábrándozás arra gondolni, hogy a Tudunnak meghatalmazása volt az új kagántól arra, hogy hasonló feltételekkel megadják magukat a frankoknak. Legalábbis az év további eseményei ezt támasztják alá.

„A király, miután összegyűjtötte hadait, Szászországba ment, fiát, Pippint pedig a pannon tartományokba küldte egy sereggel.”

Pippin nyáron a Duna jobb partján tábort ütött, ott megjelent előtte az új kagán, annak felesége a katun, valamint a tarkán és más **hun** előkelő, akik ünnepélyesen békét kértek. Ezt követően a kagán meghívta Pippint a ka-





gáni székhelyre, aki valószínű reszkető lábbal, de elfogadta a meghívást. Pippint gazdagon megajándékozták, és békében távozott.

Aachenben a Szászországból visszatérő Károly boldogan pillantotta meg fiát, Pippint, aki Pannóniából jött vissza, és a kagáni kincs maradék részét elhozta.

Ezek alapján bátran megállapíthatjuk, hogy a **hunok** nem pusztultak el harcokban, nem haltak ki nem pusztította el őket járvány, vagy dögvész, nem úgy, mint Nagy Károly lovait...

Ideiglenesen meghódoltak, és a kereszténység felvételét ígérték Nagy Károlynak. Ennek ellenőrzését a frankok bajor prefektusokra bízták.

I. sz. 989 (Kr. u. 799)

Nagy Károly szomorú hírt kapott Gerold és Erich vesztéről. Közülük az egyik, Gerold Bajorország prefektusa ugyanis a **hunokkal** ütközetbe bocsátkozott, és a csatában elesett. Erichet Liburnia városánál, Tersattonál a város lakói csapdába ejtették és megölték.

I. sz. 990 (Kr. u. 800)

Ehhez a csillagászati évhez köthető Nagy Károly császárrá koronázása Leó pápa által.

I. sz. 993 (Kr. u. 803)

Zodan (princeps Pannoniorum) meghódolásával véget ér Nagy Károly avar háborúja. A frankok ezzel elégedetten nyugtázták, hogy mindkét Pannónia behódolt. Országunk története szempontjából talán az a legfontosabb, hogy a rontott Zodan neve Zörén/Zerind vezért vagy tarkánt takarja. Ő nem volt más, mint Géza, Mihály és Koppány atyja, valamint Szent István nagyapja. Zerind tarkán a Bécsi erdőtől, az északi Morva folyótól keletre a Duna vonaláig terjedő **Hungária** vezére. A Dunától keletre a Kagán az úr, helyettese a történészek által Canizauci néven ismert Isa Kán, vagy ahogy a helynevekben fennmaradt Kanizsa, Isaszeg.

Hatalmi harcok a Dunától keletre.

A **hunok bulgárnak** nevezett többsége Karom Kán (szlávul Krum) vezetésével legyőzte a megkeresztelkedett Kagánt. Karom „Canizauci” Kardam halála után kiterjeszti hatalmát a Vaskapun túli Bulgáriára is. Ezzel újból a Dulo nemzetség kerül a bulgár trónra.





I. sz. 995 (Kr. u. 805)

A Karoling Birodalom vámhatára a szlávok irányába Regensburg, a **hunok** felé Lorsch (Enns folyó). Ennél világosabban nehezen fogalmazható meg az avar háborúk eredménye...

Kr. u. 810 = I. sz. 1000

A 24 éves Gézának fia születik, a későbbi Szent István.

I. sz. 1001 (Kr. u. 811)

Nagy Károly, és nyomában a Frank Évkönyvek szerzője úgy tudja, hogy Karom Canizauci is az alattvalójuk, ezért Aachenbe várták.

Sajnos más elfoglaltsága volt, éppen Nikephoros bizánci császár koponyájából készítettett ivócsészét...

I. sz. 1003/AH 193-4 (Kr. u. 809)

Az 5. bagdadi kalifa – Hárún ar-Rasíd halála. Fia al-Amin követi a hatalomban [6. bagdadi kalifa].

I. sz. 1004 (Kr. u. 814)

Január 28-án meghalt Karulu vagy Nagy Károly egy **hungár** anya szülötte. A teljes középkor folyamán a vallásos magyarok Hungáriából Aachenbe jártak zarándokolni sírjához.

Megkezdődik a frank birodalom szétesése.

Konstantinápoly ostroma közben – Eteléhez hasonló módon – meghal Karom nagykan (Canizauci).

Megváltoznak az erőviszonyok a Kárpát-medencében. Károly halálával Zerind hűségnyilatkozata is semmissé válik.

Kr. u. 815 = I. sz. 1005

Zerind halála (kb. 50 éves volt)

A legidősebb fiú (Géza) uralma. Géza **Hungária** nyugati és északi részének királya, Nyitra központtal, míg az Alföld nagy része Mihály igazgatása alá kerül. (Mihály 1011 után Bizáncban megkeresztelkedik Vazul és Szár László fiaival együtt.) A középső fiú (Koppány) „Somogyország” hercege lesz.





I. sz. 1007/AH 197-8 (Kr. u. 813/817)

A Birodalom rendezése (Ordinatio imperii);

Jámbor Lajos császár Lajos nevű fiának Bajorországot, Karantániát, a cseh törzseket, az avarokat és a szlávokat szánta. **A cseh nép első említése a történelemben!**

IV. István pápát I. Paszkál [Kr. u. 817-824] követi.

A testvérharc és al-Amin halála után al-Mamún, lesz a 7. bagdadi kalifa.

I.sz.1008 (Kr. u. 818)

Pannonia Inferior szláv törzsfője Ljudevit összekülönbözött kijelölt adószedőjével Cadaloh friauli gróffal, ami a következő évtől lázadásba torkollott. Ljudevit ellen évente ismétlődő hadjáratokat vezettek a frankok, de lázadását nem sikerült leverniük. Ljudevitet végül egy dalmáciai törzsfőnök gyilkoltatta meg Kr. u. 823-ban.

I. sz. 1012 (Kr. u. 822)

Birodalmi gyűlés Frankfurtban, ahol a keleti szláv népek, köztük a „Marvani”-nak nevezett nép tett hűségesküt. A frank évkönyvek utoljára említik az avarokat, mint hozzájuk tartozó népet. Ezt a „Marvani” népet mi morváknak nevezünk, országukat pedig később Morva Fejedelemségnek.

I. sz. 1014 (Kr. u. 824)

Júniusban II. Jenő került a pápai trónra. (Kr. u. 824-827)

Géza halála. Fia a 14 éves István Hungária Északi részének a hercege. (Nyitrai hercegség.) Ebben az évben a **bulgárnak nevezett hunok** aktívizálódnak. Királyuk (Omurtág?) követeket küldött levéllel, amelyben az országuktól „elpártolt” szlávokat követelik vissza a frankoktól. Miután a frankok érdemben nem reagáltak karácsony táján újabb követek érkeztek, hogy nyomatékosítsák követelésüket.

I. sz. 1015 (Kr. u. 825)

A **bulgárnak nevezett hunok** követei május közepén Aachenben jártak, a **bulgár** frank határ kérdésében.

Jámbor Lajos császár, Bajorország és a hozzá tartozó Oriens (Kelet) élére állította harmadik fiát, (Német) Lajost, aki Regensburgban önálló udvartartást rendezett be.





I. sz. 1016 (Kr. u. 825)

A 16 éves István feltételezhetően frank-bajor segítséggel legyőzi és megöli Koppányt. **Bulgár (hun)** szokás szerint testét felnagyelteti és négy vár kapujára tűzték ki. Ebben az évben az István uralta **Hungária** hatalma a később Gyulafehérvárnak nevezett Fehérvárra is kiterjedt.

Ezzel egyidőben, az Alföld déli részén uralkodó Omurtág (Nagy Keán) csapatai elzavarták a frank határőröket és a Szerémség Szlavóniával egyetemben a **hungárok (bulgárok)** kezére került.

I. sz. 1017 (Kr. u. 827)

A szlávok visszacsatolása (reintegrálása) a **hungárok** országába tovább folytatódott. Visszaszerzik a Dráva és Száva-völgyet, és ezzel a volt Tudun országa ismét **hun** irányítás alá került. E hódítás következményeként a frankok/bajorok még Karantániát is elvesztették, bár ezen a történészek nagyvonalúan át szoktak siklani.

Erre az évre tehető Vilmos frank hadvezér és Géza lánya (Ilona?) házassága Velencében, ahol a császár helytartója. Vilmos első feleségétől - Nagy Károly számtalan lánya egyikétől – született Gizella 3 év körüli. (Ebből a házasságból fog születni Péter a későbbi **hungár** király.)

IV. Gergely pápa (Kr. u. 827-844). Ebben az időben a mohamedán arabok megvetették a lábukat Szicíliában és onnan pusztították Itáliát.

I. sz. 1023 (Kr. u. 833)

Omurtág halála után (Kr. u. 831) Malamir **bulgár** nagykan alatt a Mura-Enns vidéki szlávok (a morvák) viszonylagos függetlenségre tesznek szert, vezetőjük Mojvár Tudun. Német Lajos új módszerekkel próbálja az elbitangolt nyáját országához visszacsalogatni. (Tudományosan ezt az Oriens átszervezésének nevezik.) Így kerül a képbe egy bizonyos Pribina (egy pogány szláv) akit az Oriens prefektusa Ratbod comes karolt fel, alkalmasnak látva a karantániai (karintiai) szlávok megszelídítésére. A Salzburghoz tartozó Traismauer templomában megkeresztelik Pribinát, és az lett volna a feladata, hogy az elűzött hunok helyére új telepéseket hozzon az akkorigiban valamiért Pannoniának nevezett Karintiába (regio Pannonia). Valami hiba csúszott a szervezésbe, mert Pribina a **bulgárokhoz (hunokhoz)** menekült.





I. sz. 1027/AH 217-8 (Kr. u. 833)

Al-Mutaszim Abbászida kalifa (AH 218-227). Ő a 8. bagdadi kalifa. 3 év után a székhelyét az újonnan alapított Szamarrába helyezi át, és türk testőrséggel veszi magát körül.

I. sz. 1028 (Kr. u. 838)

Időközben Pribina és fia átköltözött Ratimár udvarába, aki Siscia város környékének a fejedelme volt. Ratbod comes vezetésével érkező sereg elől Pribina a Szávától délre menekült. Egy bizonyos Salachó határgróf (krajnai) kibékítette Ratboddal. Ratbod Német Lajos királlyal egyetértésben kiterjedt birtokot adományozott neki az akkori Sana/Salae folyó (ma Glan) környékén. E folyó mocsaras vidékén erődítményt épített, és előcsalogatta az erdőbe menekült szlávokat. Idővel jelentős hatalomra tett szert a környéken.

Ebben az időben már Pietro Tradonico Velence dózséja (Kr. u. 836-864). Elsőként ütközik meg a horvát kalózokkal.

(Vilmos gyermekei – Gizella tizennégy, Péter későbbi **hungár** király hét éves.)

Preszjám a **bulgár** nagykán 1042-ig.

I. sz. 1031 (Kr. u. 841)

A *Szász Világkrónika* megnevezi az évet, a 841-es esztendőt, amikor az „Ungerek” felveszik a kereszténységet István uralkodása alatt. A pápa IV. Gergely (827-844)

Erre az évre teszem István és a 17 éves Gizella házasságkötését.

Árpád születése „Szkítiában”, az Aral-tótól délkeletre, a mai Buhara vidékén. Apja Álmos, nagyapja pedig a Bagdadot majd 1055-ben elfoglaló oguz TURUL-bég (Előd vezér) volt.

I. sz. 1033 (Kr. u. 843)

Jámbor Lajos fiai a verduni szerződésben végleg felosztják a Frank Birodalmat: Kopasz Károly a nyugati (francia), Német Lajos a keleti (német) területet kapja, a legidősebb fiú, Lothar pedig a középső területsávot Burgundiával, Itáliával és a császári címmel együtt.





I. sz. 1034 (Kr. u. 944)

IV. Gergely pápát halála után II. Szergiusz követi a pápai trónon. István a morvák (Mura-Enns vidéki szlávok) feletti fennhatóságot átengedi Német Lajosnak. A stratégiai fontosságú Duna völgyben is előrehalad a hunok kiszorítása, illetve asszimilálása. Elképzelhető, hogy már ekkor a Duna völgye egészen Tulun városáig Német Lajos ellenőrzése alá kerül. Cserébe - amint az a verduni szerződés térképvázlatából is látszik - a frankok átengedik Istvánnak a Dráva- Száva-köz (Zágrábtól keletre), a ma is Szlavóniának nevezett terület feletti ellenőrzést.

I. sz. 1036/AH 227-8 (Kr. u. 842/846)

A 9. Abbaszida-kalifa – al-Vatik al-Mutaszim fia (AH 227-232)

Német Lajos augusztus hónap közepe táján seregével az elpártolni készülő morva szlávokhoz (Sclavos Margenses/Marahenses = Mura-Enns vidéki szlávok) ment. Ott legjobb belátása szerint rendezte az ügyeket, fejedelmet nevezett ki, Moimár unokáját Rastizent (Rasztiszláv).

I. sz. 1037 (Kr. u. 847)

II. Szergiusz pápa halála napján egyhangúlag **IV. Leót** (Kr. u. 847-854) választották meg pápának. Ő volt az, aki Istvánnak koronát és az apostoli áldáslevelet küldte, mert „általa Krisztus annyi népet megtérített.” A koronaküldést megelőzően Hungáriának 10 püspöksége és egy érseksége volt. A koronázás leírt ceremóniájából arra következtethetünk, hogy Istvánt a püspökök, és az ország főméltóságai koronázták királlyá.

A mainzi zsinat éve. István első törvényei ezután születnek, hiszen kimutatható a szó szerinti átvétel a zsinat határozataiból.

I. sz. 1039/AH 230

Árpád nagyapja TURUL bég oguz harcosaival elfoglalja Nishapurt.

I. sz. 1040 (Kr. u. 850)

10 éves üggyködése után Pribina csinos kis birtokán Liupram salzburgi érsek (Kr. u. 836-859) templomot is szentelt. Pribina várának a neve szlovénul Blatograd, a később odaköltöző Karlmann és kísérete Moosburgnak (Karintia) nevezte. A hagyomány szerint ott született Karlmann fia a későbbi Arnulf császár.



**I. sz. 1044 (Kr. u. 854)**

IV. Leó halála után VIII. János néven egy nő lett pápa, aki eltitkolta nemét. Miután két év múlva az utcán pápai ruhába öltözve gyermeket szült, ezért a római csöcselék megkövezte csecsemőjével együtt.

István hosszadalmas harcok után legyőzi és megöli (vagy fogságba veti?) a bulgár nagykánt Preszjamot. Ezzel a teljes Kárpát-medencére kiterjedt hatalma.

I. sz. 1045 (Kr. u. 855)

Johanna papissa, majd Anasztáz ellenpápa után III. Benedek foglalta el a pápai trónt. (Kr. u. 855-858)

Miután a morvák fellázdak Német Lajos Raszisztzlávra támad, de hadjárata sikertelennek bizonyult. Lajos király a következő évtől fiára Karlmannra bízta a keleti részek pacifikálását. Raszisztzláv ráébredve erejére fejedelemségéhez csatolja a Dunától északra élő avarokat és szlávokat.

Erre az évre teszem István fiának, Imrének a születését.

Az Al-Dunán túl Borisz a bolgár kán, aki Bizáncban keresztelkedik meg népével, és uralkodásának vége felé országában hivatalos nyelvvé nyilvánítja a szlávot.

I. sz. 1048 (Kr. u. 858)

III. Benedek halála után **I. Miklós** foglalja el a pápai trónt (Kr. u. 858-867) Karlmann berendezkedett Karintiában, leváltotta a korábbi vezetőket, saját embereire cserélte, és szívélyes viszonyt alakított ki Raszisztzlávval, akit adófizetésre kellett volna kényszerítenie...

I. sz. 1050 (Kr. u. 860)

Eltűnik a történelem színpadáról a karintiai Pribina, akit a morvák ölnek meg, legalábbis a bajorok szerint. (Legközelebb majd az 1921-es Trianoni diktátum után fog nagy karriert befutni sok-sok szobor emlékmű, kitüntetés, bankjegy stb. formájában a Csehországhoz csatolt Felvidéken.

Hogy mekkora volt Pribina országa, annak megválaszolása a karintiai történészekre vár...

Ebben az évben a morvák legjobb barátja a Karintiában berendezkedő Karlmann és kísérete. Mindenesetre Pribina fiát, Kocelt nem ölték meg, ő maradhatott apja várában, ahol Kr. u. 865-ben a következő Salzburgi érsek - Adalwin (Kr. u. 859-873) látogatja meg.



**I. sz. 1051 (Kr. u. 861)**

Szent István ellen merényletet kíséreltek meg, amelynek következményeiben meghal. István Vazult szerette volna örökösének, de Gizella és környezete megvakíttatta, uralkodásra alkalmatlanná tette. A magatehetetlen István menekülésre szólítja fel Vazul fiait: Andrást, Bélát és Leventét, akik észak-kelet irányban hagyták el az országot. András akár Kijevig is eljuthatott. Azt is elképzelhetőnek tartom, hogy a Bajor Geográfus által „**Un-gare**”-nak nevezett nép (kavarok/székelyek) fogadta be őket.

Péter lett Hungária királya, aki István nővérének Vilmostól született gyermeke. (Vilmos első házasságából született Gizella, István felesége is.)

Péter zsarnoki uralkodása rövid ideig tartott. István másik nővérének fia Aba Sámuel a magyar néppel elzavarja őt. Péter nyugaton gyűjt erőt királysága helyreállítására.

Karlmann fellázadt saját apja, Német Lajos ellen. Raszisztzlávval szövetségbe elűzte Karintia, azaz frank Pannonia őrgrófjait, és saját embereire cserélte őket.

I. sz. 1052 (Kr. u. 862)

Szent Bertin Évkönyve szerint az „ungri” nép pusztította Lajos királyságát.

I. sz. 1053-54 (Kr. u. 863-864)

Karlmann és Raszisztzláv ellen Lajos hadjáratot indít, Salzburg irányából Bischofshofen és Tamsweg érintésével érkezik meg a Mura völgybe. Karlmann házi őrizetbe kerül.

Ménfőnél Péter legyőzi Aba Sámuel, de a pogánylázadást nem tudja megfékezni. Ekkor érkezik András a keleten toborzott nagy hadseregével Hungáriába. Megvakíttatja Pétert, leveri a pogánylázadást, és Tulunban (ma Tulln) találkozik Német Lajossal, akitől papokat kér a megtizedelt papság pótlására.

Andrást 1054 szeptemberében koronázzák királlyá Székesfehérváron.

I. sz. 1055/AH 246-7 (Kr. u. 861/865)

Türk testőrei meggyilkolják al-Mutavakkil Abbászida-kalifát. (A tizedik kalifa)

Az arab birodalom irányítása a hadsereg kezébe kerül, amelyeknek tisztjei tetszésük szerint váltogatják az uralkodókat a trónon, megosztóznak a tartományok kormányzásán, és félig független dinasztiákat alapítanak.





A tihanyi apátság alapítólevele, tele hungár nyelvemlékkel, többek között a Balaton nevével.

Meghal Levente, András király öccse.

Adalwin Salzburgi érsek Krisztus születését Chezilo (Kocel) várában ünnepelte, amelyet most Mosapurchnak (Moosburg/Karintia) hívnak, s mely apja Pribina halála után szállott reá, akit a morvák öltek meg.

Az Oguz (türk) származású Turul bég (Emese férje, Álmos apja, Árpád nagyapja) meghódítja Bagdadot.

I. sz. 1056/AH 247-8 (Kr. u. 866)

Szent Bertin Évkönyve szerint a bulgár (hungár) követek a királyhoz mentek Regensburgba, tudatták vele, hogy uralkodójuk népének nagy részével áttért a keresztény hitre, egyszersmind arra kérték a királyt, hogy mielőbb küldjön alkalmas hittérítőket hozzájuk.

Al-Muntaszir (AH 247-248) a tizenegyedik Abbászida-kalifa Szamarrában. Al-Musztáin ibn Mohamed (AH 248-252) a tizenkettedik Abbászida-kalifa Szamarrában.

I. sz. 1057 (Kr. u. 867)

Phótiosz a keleti pátriárkák támogatását maga mellett tudva, a konstantinápolyi zsinaton kimondja I. Miklósra az átkot és a hivatalvesztést. Ezzel a kereszténység két részre, keleti és nyugati egyházra szakad (schizma) Konstantinápoly és Róma központtal. Erről a pápa már nem szerezhetett tudomást, mert közben elhalálozott. Az új pápa Rómában **II. Adorján** (Kr. u. 867-872). Baszileiosz pedig az új bizánci császár.

András király öccse, Béla herceg hazatér valahonnan északkeletről, és megkapja az ország egy harmadát kitevő hercegséget.

I. sz. 1059 (Kr. u. 869)

Meghalt a megvakított Péter király, Pécsen temették el az általa alapított székesegyházban.

Összehangolt támadás indult a morvaszlávok ellen. Német Lajos legkisebb fia a Mura-Enns vidéki szlávok ellen vonult, de Rasztiszlávot nem sikerült elfogni. Fejedelemségét azonban tűzzel-vassal pusztították. Karlmann a Dráva völgyén leereszkedve egy új ellenséget győzött le, Szvatoplukot, aki unokaöccse volt Rasztiszlávnak. A történészek nem szenteltek kellő figyelmet erre a hadjáratra, ezért nem vették észre, hogy két külön politikai





alakulat Raszisztzláv és Szvatopluk országa. Ez utóbbi nyilvánvalóan délebbre volt a Mura-Enns vidéki Moráviától. Boba Imre szerint a Dráva-Száva- közén túlmenően Moesia (Bosznia) nagy részét is magában foglalhatta. Mindenesetre a győzelmek után a két frank hadvezér találkozott a győzelmek után, és örvendezve ünnepeltek. A következő évben Szvatopluk alárendelte magát és országát Karlmannnak, sőt foglyul ejtette és kiszolgáltatta a frankoknak Raszisztzlávot.

I. sz. 1060/AH 251-52

Al-Mutazz (AH 252-255) a tizenharmadik Abbászida-kalifa Szamarrában.

I. sz. 1061 (Kr. u. 871)

Új konfliktus keletkezik Karlmann és a Boszniával, Szlavóniával egyesített Morva fejedelemség ura, Szvatopluk között, de a vita elrendeződik.

II. Adorján pápa (Kr. u. 867- 872) Metódot Sirmium érsekének szenteli fel.

I. sz. 1062 (Kr. u. 872)

December 14-től VIII. János került a pápai trónra (Kr. u. 872-882). Sikeresen szabadítja ki Metódot, Sirmium (Pannonia) érsekét a frank/bajor papok börtönéből.

I. sz. 1063/AH 255

Al-Muhtadi (AH 255-56) a tizennegyedik Abbászida-kalifa Szamarrában.

I. sz. 1064/AH 256-7

Al-Mutatamid (AH 256-279) a tizenötödik Abbászida-kalifa Szamarrában.

I. sz. 1066 (Kr. u. 876)

Német Lajos halála után Karlmann öröklő Bajorországot, Frank Pannoniát (Ostmark és Karintia), valamint a cseh- és morva szlávok fennhatósága alá tartozó területeket. Ezzel a bajorok királya lesz. Valószínűsíthető, hogy már ebben az évben megbízza fiát Arnulfot Karintia kormányzásával. Az áprilisban látható üstököst András ekkor kiadott pénze is megörökítette. András királlyá koronáztatja kisgyermek fiát. Emiatt feszültté válik a helyzet András és öccse, Béla között.



**I. sz. 1068 (Kr. u. 878)**

Béla Keletről hozott serege segítségével legyőzi Andrást, aki meg is halt. Özvegye és fia Salamon Melkbe menekül. Béla herceget december 6-án Székesfehérvárott megkoronázzák.

I. sz. 1071 (Kr.u.881)

Teljesen váratlanul meghalt Béla király, ráadásul fiainak (Géza, László, Lampert) menekülniük kell. Nyugati segítséggel a gyermek Salamon foglalja el a trónt. Még az év folyamán Béla fiai legyőzik és elűzik Salamont, de a következő évtől kibékülnek. Géza megkapja a nyitrai és bihari hercegséget. A hungárok és a kabarok serege Szvatopluk morva fejedelem oldalán Bécs alatt a keleti frankok ellen harcol.

VIII. János pápa Vastag Károlyt császárrá koronázza. A következő évben a pápa gyilkosság áldozata lett (882 dec. 14)

Az örményországi Manzikertnél a szeldzsuk Alp Arszlán legyőzi a bizánciakat.

I. sz. 1074 (Kr. u. 884)

Szvatopluk belekeveredik abba a belviszályba, amely néhány frank-bajor nemes között robbant ki az Ostmark felügyelete kapcsán.

Az ősz folyamán Tulln környékén megjelent és tanácskozást tartott Károly császár, amelyen Svzatopluk is részt vett. A tárgyalások stabilizálták a helyzetet a Duna menti örgrófságban (Ostmark); a névleges hatalom Arnulfé, míg a végrehajtó szerep még a Dunától északra, és a Morva folyótól nyugatra is Svzatopluké lett. Véleményem szerint ettől az évtől – de facto – Arnulf Bajorország királya.

Metód, sirmiumi érsek találkozik a Hungár királlyal [Salamon] az Al-Duna környékén.

I. sz. 1075-1094

Al-Muktadi ibn Mohamed a 27! Abbászida-kalifa a szeldzsukok jóvoltából Bagdadban. Ő al-Mutasim, a nyolcadik kalifa unokája.

I. sz. 1077 (Kr. u. 887)

Ettől az évtől egészen biztosan a Kelet-Római Birodalom (és Bajorország) királya Arnulf. Hungária királya Salamon, a bihari hercegség irányítója a nagybátyja Géza.





Rómában V. István a pápa (Kr. u. 885-891)

I. sz. 1078 (Kr. u. 888)

A Képes Krónika által pogány „*kunnak*” nevezett nép a meszesi kapunál betört Hungáriába, és kegyetlenül rabolták a vidéket. A király és a hercegek (Géza és László) egyesült erővel legyőzik a pogány „*kunokat*”. A „*kunok*” vezére Gyula. A csatát ma Cserhalmi ütközet néven ismerjük. A folytatás is ismert, ennek a Gyulának volt egy Sarolt nevű igen szép leánya, akit Géza herceg törvényes feleségéül vesz. Ebből a házasságból születik az első „*magyar*” nevű herceg Álmos! (Gézának az előző feleségétől már volt egy fia, Kálmán.) A cserhalmi ütközetben megvert, de nem legyőzött magyarok Erdélyben rendezkedtek be.

I. sz. 1079/Yaz 448/AH 271/Seldzsuk AH 471

Málík-shah, kedvenc költője Omar Khajjam javaslatára megreformálja a perzsa területeken az arab hódítás után is használt Jazdegird naptárat és „tudományosan” meghatározták a Hidzsra első évét. Az új Dzsalalinak nevezett naptárban. Mivel a jelentéktelen III. Jazdegirdet összetévesztették II. Jazdegird shahhal, végzetes hibát okoztak az időszámításban kijelölve „AH 1” első napjaként az I. sz. 622 július 16-át.

I. sz. 1080 (Kr. u. 900)

A Fuldai Évkönyvek szerint Nagyböjt idején Arnulf király valahol a mai Stájerország területén (Omuntesberg) tanácskozást tartott, amelynek a legfontosabb oka egy vészhelyzet, a turk/türk magyarok megjelenése lehetett. Az erők egyesítése céljából Arnulf Szvatopluknak adományozta a cseh hercegséget. Még az év folyamán Salamon hívására Ernő őrgróf és Szvatopluk vezetésével egy „teuton” és egy cseh hadsereg indult a Duna északi partján a magyarokkal támogatott hungár Géza és László ellen. A csata Mogyoródnál zajlott le. Ernő „Marchart” és Szvatopluk megsebesült és fogságba került, katonáik elestek. Salamon az ország nyugati részébe (Mosonvárra) menekült. Mivel Ernő sem Melkben sem Garsban nincs eltemetve, feltételezhető, hogy Hungáriában halt meg. Fia, Leopold (Luitpold) már nem Melkben, hanem a Kamp folyó melletti Garsba helyezte át az őrgrófság székhelyét.

Gézát az „angyal hozta aranykoronával” a – magyarok unszolására – Székesfehérvárott koronázták meg. Ezt a koronát az éppen regnáló bizánci



császár (Dukász Mihály) hitelesítette a turk/türk magyarok kérésének megfelelően, ezért is olvasható az egyik lemezen, hogy „Turkia királya”. Géza a győzelmét biztosító magyaroknak kollektív szabadságot adott, Árpád (Gyula) fia Zoltán pedig ellenőrzése alá vonta a Pozsony-Mosoni térséget, ahová Salamon menekült. Árpád gyula (Sarolt édesapja) pedig a szabad magyarok legfőbb bírása nádora lett!

I. sz. 1081 (Kr. u. 891)

A fogságba került Svatopluk a népét Arnulf ellen tüzelte. Regino szerint Arnulf – amint tudomást szerzett Svatopluk vereségéről és átállításáról hadat vezetett a „regnum Marahensium” [Mura-Enns vidék] területére. Ekkor Svatopluk valamelyik fiát túszul is ejtették.

A római Formózuszt választották meg VI. István pápa utódává. (Kr. u. 891-896)

I. sz. 1082 (Kr. u. 892)

Az év elején Arnulf Frank Pannóniába (Oriens/Hengisfeld) ment, ahol továbbra sem jelent meg Svatopluk. (Lehet, hogy már nem is élt.) Mindenesetre királyságának keleti részét a változatosság kedvéért a cseh Braszlávra bízta, aki az újonnan északról érkező magyarokkal megregulázta a morva vidéket. Július, augusztus hónapokban módszeresen pusztították Svatopluk országát. Ebben az évben váratlanul meghalt Géza hungár/turk király. Ősszel Arnulf már László (Laodimir) királynál kérvényezi, hogy ne adjanak sót a morváknak.

A következő évben is pusztítja Arnulf a morvák országát, de Bajorországba a neki vetett csel miatt csak üggyel-bajjal tudott hazatérni.

I. sz. 1084 (Kr. u. 894)

A magyarok fő erői előzőnlőtték Moráviát, és háborúba keveredtek a Dunától délre a bolgárokkal. Leó bizánci császár követe megérkezett Regensburgba.

I. sz. 1085 (Kr. u. 895)

Regensburgban birodalmi gyűlés volt, ahol a csehek visszatértek a bajor nép fennhatósága alá. Érdeemes megjegyezni, hogy a cseheknek eddig az időpontig, azaz I. sz. 1085-ig nem volt önálló királyságuk, prágai olmtüzi, stb. püspökségük. Bizonyos megkeresztelkedett fejedelmek irányították a vad törzseiket.



Ebben az évben a turk magyarok legyőzik a bolgár Simeont, és teljesen meghódítják „Nagymorávia” déli részét. Ernő őrgróf fia Luitpold elhagyja Gars várát, és a biztonságosabb Regensburgban tartózkodik.

A hivatalos akadémiai nézetek szerint „Kr. u. 895-ben az Etelközben maradt magyarokra a bolgárok és besenyők súlyos vereséget mérnek, aminek következtében az életben maradtak futva menekülnek a keleti Kárpátok szorosain és hágóin Erdélybe.”

I. sz. 1086 (Kr. u. 896)

Ebben az évben Arnulf király „Ieruccan” Rómába és Formózus pápa császárként koronázza. VI. Bonifác pápa (április) egy püspök fia volt. VII. István pápa (Kr. u. 896 máj. – 897 aug.) egy római presbiternek a fia volt.

A Fuldai Évkönyv szerint a császár ebben az évben Frank Pannonia védelmét Mocsárvárral együtt Braszlávra, a hercegére bízta. Az „urbe paludarum” nem más, mint a mai Lundenburg vagy Bresláv a Thaya folyó vidékén. Tíz év múlva a Salzburgi Évkönyv írója már Braszláv várát „Brezalauspurch” formában adatolja.

I. sz. 1088 (Kr. u. 898)

Arnulf császár ötletére a magyarok **egyik törzse** egy kicsit kirabolja Itáliát. (A bajorok és a magyarok az egyezséget pogány nomád szokás szerint kötik.)

Januártól IX. János a pápa (Kr. u. 898-900 január)

A DAI szerint a türköknek ez a nyolc törzse nem hunyáskodik meg a főfejedelem (Árpád gyula és utódai) előtt, de megegyezésük van arra, hogy a folyók bármely részén (közös határoknál) tör ki a háború, teljes odaadással és buzgalommal együtt harcolnak.

I. sz. 1089 (Kr. u. 899)

Az előző évi felderítés után **tekintélyes magyar kontingens** pusztítja Lombardiát Arnulf biztatására. Csata a Brenta folyónál.

Arnulf császár december 8-án tetvességben hal meg.

I. sz. 1090 (Kr. u. 900)

Az Itáliából visszatérő magyarok az Enns folyón túli Bajorországot pusztítják. A következő évben betörnek Karintiába és felszámolják Braszláv maradék északi Moráviáját.



Májustól IV. Benedek a pápa (Kr. u. 900-903)

Észak-Perzsiában Haszan ibn Szabbah megalapította Alamaut hegyi erőd központtal az asszaszinok sajátos teokratikus szervezetét.

I. sz. 1092 (Kr. u. 902)

László Somogyvárott megalapítja a Szent Egyed bencés apátságot. László királyi címébe Pannónia mellé felveszi új hódításai – Szlavónia és Moesia nevét is.

I. sz. 1094 (Kr. u. 904)

A bajorok cselrel lakomára hívták a magyarokat, s vezérüket Chussalt és kíséretét legyilkolták. A helyszín a közmegállapodás alapján, a Fischa folyó Dunához közeli szakasza.

Álmos, Árpád unokája lesz a magyarok és kavarok (székelyek) legfőbb irányítója, székhelye Nyitra. Mondhatnánk úgy is, hogy a Nyitrai dukátus (Turkia) Álmos irányítása alatt állam volt az államban (Hungáriában).

Turkia fekvése a DAI szerint (Kr. u. 950);

Ezen a helyen vannak bizonyos régi emlékek; az első ahol Turkia kezdődik, Traianus császár hídja, azután még három napi útra ettől a hídtól Belgrád, amelyben a szent Nagy Konstantinos császár tornya is van, és ismét a folyó visszakanyarodásánál van az úgynevezett Sirmion Belgrádtól két napi útra, és azokon túl a keresztesetlen „régis Moravia”, amelyet a turkok/türkök megsemmisítettek, s amelyen előbb Szvatopluk uralkodott. Ezen túlmenően a turkok szállásterülete kiterjedt a Temes, Tutis, Maros, Körös és a Tisza folyók mellékére.

Más magyar törzsek seregei Berengár király hívására Itáliába mentek és annak ellenségeit pusztítják, még a következő évben is.

Al-Musztazhir ibn al-Muktadi a 28. Abbászida-kalifa a szeldzsukok szolgálatában. (Iszfahán?)

Ettől az évtől III. Szergiusz a római pápa. (Kr. u. 904- 911. ápr.14)

I. sz. 1095 (Kr. u. 905)

Szent László magyar király halála után úgy tűnik, hogy Álmos lesz Hungaria királya, de végül is bátyját, Kálmánt koronázzák királlyá. (1095-1116)

I. sz. 1096/AH 289

Al-Muktafi (AH 289-295) a 17. Abbászida-kalifa Bagdadban.

**I. sz. 1097 (Kr. u. 907)**

Gyermek Lajos keleti frank király gyámjai úgy gondolták, hogy elég erősek ezért Pannonia visszafoglalására indultak. „Brezalauspurch”-nál azonban végzetes vereséget szenvedtek. A Sváb Évkönyv szerint „Luitpold herceget megölték, övéinek féktelen kevélységét letörték, és a keresztények alig néhányan menekültek meg, a püspökök és grófok többségét meggyilkolták.” Brezalauspurch nem más, mint Braszláv vára a Thaya folyó mentén. Korábban Mocsárvárnak hívták, ma Breclávnak vagy németül Lundenburgnak.

Luitpold halála után a 27 éves Arnulf nevű fia szervezi újra a bajor hadsereget. Babenberg Adalbert fia Leopold (III.) Melkből lavírozva állítja majd helyre az elveszett Ostmark tartományt, a magyarok, kavarak (székelyek) árnyékában. Hungária határa újra az Enns folyó lett, a lakosságot nem pusztították el, a várurak – mint például Leopold – adófizetés ellenében a helyükön maradhattak.

I. sz. 1098 (Kr. u. 908)

A következő évek eseményei a bajor Arnulffal kötött barátsági szerződésre engednek következtetni. (Nem véletlenül nevezik a német krónikák „Gonosznak”.)

A magyar seregek a szláv dalemincek hívására Szászországra törtek. Eisenachnál legyőzték Burghard türingiai őrgróf seregét.

I. sz. 1099 (Kr. u. 909)

A magyar seregek Bajorország felől a Svábföldet pusztítják.

I. sz. 1100 (Kr. u. 910)

A magyarok Augsburgnál legyőzik Gyermek Lajos keleti frank király seregét. A Frankföldre törő seregrész győzelmet arat a frank hercegen.

I. sz. 1101 (Kr. u. 911)

Gyermek Lajos 18 évesen bekövetkezett halálával kihalt a Karolingok német ága. A Forcheimben összegyűlt német törzsfők (Stammesherzog) a frank Konrádot választják királynak.

III. Szergiusz pápa halála. A következő pápa III. Anasztáz (Kr. u. 911-913.



**I. sz. 1102/AH 295-96 (Kr. u. 908/912)**

Miután Konrád nem akart a magyaroknak adót fizetni, azok feldúlták a Frankföldet, és Turingiát.

Al-Muktadír (AH 295-320) a 18. Abbászida-kalifa Bagdadban.

I. sz. 1104 (Kr. u. 914)

A Konrád német király ellen fellázadt Arnulf bajor herceg a családjával a magyaroknál keres menedéket. (Nyitra, Melk vagy Sasvár?)

Áprilistól **X. János** lesz a pápa, Róma püspöke. (Kr. u. 914-928)

I. sz. 1105 (Kr. u. 915)

Vratislav I. (Kr.u.915-921), Borivoj fia lett a csehek hercege. Elődjét Spytih-nevet nem zaklatták a magyarok, feltételezhetően rendszeresen fizette a kirótt adókat.

Komoly összetűzés tört ki Kálmán hungár király és a nyitrai dukátus hercege, Álmos között.

I. sz. 1107 (Kr. u. 917)

Arnulf magyar segítséggel visszafoglalja Konrádtól a tartományát, aki megsebesül és a következő évben meghal.

I. sz. 1108 (Kr. u. 918)

Álmos eredménytelen kísérletet tesz Kálmán trónjának megszerzésére. Ezek után Kálmán királynak semmilyen befolyása sincs a magyarok akcióira, amelyeket az egymással torzsalkodó német törzsi hercegek rendelnek meg tőlük. E rablott kincsek legfőbb haszonélvezője a melki III. Lipót, aki kora Európájának leggazdagabb embere. (Babenberg Adalbert fia)

A magyar/kavar szállásterületen III. Babenbergi Lipót megalapítja a Klosterneuburgi Apátságot.

I. sz. 1109 (Kr. u. 919)

Konrádot Henrik követi, aki az egyik leghatalmasabb törzs, a szászok hercegeként lép a német trónra. Élete azzal kezdődik, hogy a tőle is adót követelő magyarok saját hercegségében mérnek vereséget rá. A magyarok barátságát élvező Arnulf magát ellenkirályként lép fel. Egy magyar sereg Itáliát pusztítja.



**I. sz. 1111 (Kr. u. 921)**

Vratisláv cseh herceg utóda fia, I. Vencel. (Kr. u. 921-935)

Arnulf bajor herceg behódol Madarász Henrik királynak. A herceg püspökeit maga nevezheti ki. Kálmán király Zárában megesküszik Dalmácia régi jogainak tiszteletben tartására. Berengár császár a magyarok segítségével Bresciánál rajtaüt lázadó alattvalóin. A magyar sereget Bogát és Tarhos vezeti.

I. sz. 1112 (Kr. u. 922)

Arnulf érkezettnek látta az időt, hogy 15 évi szünet után függőségbe vonja a cseheket, és megtámadta Vencelt.

Magyar seregek a bizánci uralom alatt álló Apuliában.

Meghal portugáliaiai Henrik/Imre [Szent István fia], a brágai székesegyházban temetik el. Fia Alfonz Henrik lesz Portugália első királya 1139-től.

I. sz. 1114 (Kr. u. 924)

Egy magyar sereg Szalárd vezetésével, Berengár hívására elfoglalja Paviát. Április 7-én, Berengár császárt lázadó alattvalói megölik Veronában. Ezután Szalárd és serege továbbáll, és a forrásokban az Atlanti-óceán partjáig is eljutnak. Egy másik sereg Szászországot pusztítja. Madarász Henrikkel kilenc évre szóló fegyverszünetet kötnek, természetesen évi adó megfizetése mellett...

I. sz. 1115 (Kr. u. 925)

Kálmán király megvakíttatja Álmos herceget és kisleányát Bélát.

I. sz. 1116 = Kr. u. 926

Február 3-án meghal Kálmán király, akit Székesfehérvárott temetnek el. Fia és kijelölt utóda, II. István lép trónra. (1131-ig uralkodik. Közép-Dalmácia Velence birtokába jut.

A magyarok elfoglalják a Szent Gál monostort, ahol csak egyetlen bencés szerzetest találnak. Szent Gallenből Konstanz felé, majd onnan a Rajnához vonulnak. Lotaringiát és Burgundiát pusztítják, majd a Loire völgyén keresztül az Atlanti-óceánig jutnak. Hazafelé Arnulf bajor herceget emlékeztetik a régi barátságra; a „barátságot” hat évre újítták meg, adófizetés ellenében.





I. sz. 1118 (Kr. u. 928)

Május és december között VI. Leó volt a pápa. Decembertől VIII István követi. (Kr. u. 928-931)

Al-Musztarsid (1118-1135) a 29. Abbászida-kalifa a szeldzsukok szolgálatában.

II. János bizánci császár (1118-1143).

Kr. u. 929 = I. sz. 1119

A magyarok barátainak (Madarász Henrik, és Arnulf) szorításában a cseh Vencel hűbéri esküt tesz a németeknek. Ekkortól datálják a csehek betagozódását a „*Birodalomba*”...

I. sz. 1123 (Kr. u. 933)

Miután Madarász Henrik német király megtagadta a további adófizetést, egy magyar sereg Merseburg környékére nyomul, ahol vereséget szenved. (Három év múlva majd újra jönnek.)

Egy másik magyar törzs serege Itáliába megy.

I. sz. 1126/AH 313-320 (Kr. u. 936)

Madarász Henrik Julius 2-án szélütés következtében meghal. Kijelölt utóda másodszülött fia Ottó lesz. A Burgundiában tartózkodó magyar sereg II. Rudolf burgund király serege érkezésének hírére Itáliába vonul.

Al-Káhir (AH 320-322) a 19. Abbaszida-kalifa Bagdadban.

Ottó augusztus 8-án elfoglalja trónját, de az ilyenkor megszokott nehézségek újra megjelennek. A keleti határok mentén továbbra is ismeretlen fogalom marad a béke.

XI. Jánost VII. Leo követte a pápai trónon, akit január 3-án szenteltek fel II. Alberich hathatós támogatásával. Három évig irányította a római egyházat, Kr. u. 939 júliusában bekövetkezett haláláig.

Álmos herceg, majd a hívei Bizáncba menekülnek. Álmos fia a vak Béla herceg nem követi apját, hanem a pécsváradi monostorban rejtőzködik.

I. sz. 1127 (Kr. u. 937)

Ottónál a magyarok az adóért kopogtattak, de kísérletük kudarcba fulladt. Legalábbis a birodalmi történetírás szerint...

Ugyanis a „királytól elszenvedett vereség után seregük a könnyebb préda, Franciaország felé vonul.”





A hercegi hatalom visszaszorítása miatt újra kezdődtek a belháborúk. Július 14-én meghalt Arnulf bajor herceg. Idősebb fia Eberhard lett az utóda, akit Ottó kényszerített menekülésre. Nem délibábos alképzelés arra gondolni, hogy III. Lipóthoz menekült, aki a magyarok védőszárnya alatt állt. Az Ottó elleni felkelés mintegy négy évig tart. Nehezen állapítható meg, hogy a szinte évenként feltűnő magyarok éppen kinek a zsoldjában harcolnak.

II. István hungár király ígéretet tesz a salzburgi érseknek, hogy az érsekség karantániai birtokait megkíméli a betörésektől.

I. sz. 1128/AH 322

Al-Radi (AH 322-330) a 20. Abbászida-kalifa Bagdadban.

I. sz. 1129 (Kr. u. 939)

VII. Leo pápa július 13-án halt meg. Július 14-én IX. István lett az utóda, akit szintén II. Alberich nézett ki magának. Három évvel később, amikor a pápa II. Alberich ellen fordult, az olyan kegyetlenül megcsonkította, hogy a pápa behalt a sérüléseibe.

I. sz. 1131 (Kr. u. 941)

Ottó maga mellett tudhatja az összes német herceg támogatását. (Kr. u. 938-tól Bertold a bajorok hercege.) A következő öt évet a konszolidáció időszakának tekintik.

II. István hungár király halála. Vak Béla herceget, az első magyar-hungár származású királyt megkoronázzák Székesfehérvárott. (Uralkodik 1141-ig.)

I. sz. 1132 (Kr. u. 942)

II. Marinusz az októberben elhalálozott IX. Istvánt követte a pápai trónon. Az Abbászida-kalifák a szeldzsuk szultánság meggyöngyülését fölhasználva helyreállították hatalmukat Alsó-Mezopotámiában.

I. sz. 1133 (Kr. u. 943)

Magyar sereg tör a bizánci birodalom területére. Romanosz császár évi adófizetés fejében ötéves fegyverszünetet vásárol tőlük.

Augusztus 12-én Bertold bajor herceg Welsnél megfutamít egy kisebb, saját szakállra portyázó magyar csapatot.





I. sz. 1134/AH 329 (Kr. u. 940-42)

Tavasszal magyar sereg tör Itáliára. Hugó itáliai király tíz véka pénzzel ráveszi őket arra, hogy a spanyolországi mórokra támadjanak. A Hugótól kapott vezetővel a magyarok átkelnek az Alpokon, majd a Pireneusokon és benyomulnak a mórok földjére. A barátságtalan területről azonban gyorsan visszafordultak.

II. Marinusz pápa május elején halt meg. Őt május 10-től a római születésű II. Agapét követte a pápai trónon, aki ugyancsak II. Alberich választottja volt.

II. Agapét azonban egyházfői feladatát hiába töltötte be energikusan, Rómában mégis minden II. Alberichtől függött.

Al-Muttaki (AH 329-333) a 21. Abbászida-kalifa Bagdadban.

I. sz. 1136

Al-Rasíd (1135-36) a 30. Abbászida-kalifa Mosulban.

November 15-én meghalt III. Lipót (őgróf) melki életművész, akiről csak azt tudjuk, hogy Európa leggazdagabb embere volt. Számtalan kolostor-alapítás fűződik a nevéhez, egy olyan időben, amikor „országát” a magyarok és a kavarok (székelyek) tartják megszállás alatt. Hivatalában IV. Lipót (őgróf) követte (1136-41).

Al-Muktafi ibn al-Musztazhir (1136-1160) a 31. Abbászida-kalifa, folyamatosan harcol a Bagdadi székhely megszerzéséért.

I. sz. 1137 (Kr. u. 947)

A Taksony vezette magyar sereg Otrantóig hatol be Itáliában.

Meghal Bertold bajor herceg. Hivatalában a következő évtől nem fia Henrik, hanem Ottó testvére Henrik követi, aki Arnulf lányának férje.

I. sz. 1138/AH 332-33 (Kr. u. 948)

Ottó erőszakos beavatkozása a bajor utódlásba némi ellenreakciót váltott ki Svábföldön. Magyar támadás zajlott az új bajor herceg ellen. A bajorországi dinasztiaaváltás elleni tiltakozásul IV. Lipót osztrák őgróf (1136-41) a magyarokat küldi, egy kis pusztításra.

Al-Musztakfi (AH 333-34) a 22. Abbászida-kalifa Bagdadban.



**I. sz. 1139/AH 333-34 (Kr. u. 945-49)**

Ottó Liudolfot nevezi ki Svábföld hercegének. Újabb bajor – magyar összecsapás. Magyar segítséggel IV. Lipót, bajor herceg lesz egészen haláláig 1141-ig.

A Khoraszanban uralomra jutott (Kr. u. 935) Bujida-dinasztia elfoglalta Bagdadot és egész Mezopotámiát.

I. sz. 1140/AH 334-35 (Kr. u. 946-50)

Boleszláv (I.) elismeri hűbérurának Ottót, majd a következő évtől fellázad ellene. Henrik bajor herceg a magyar szállásterületet, „Ostmark”-ot támadja.

Henrik szász erőkkal Bajorország és az ott állomásozó magyarok ellen harcol, mérsékelt sikerrel.

Al-Muti (AH 334-363) a 23. Abbászida-kalifa Bagdadban.

I. sz. 1141-44 (Kr. u. 951-954)

Magyar hadjárat Itálián keresztül Aquitániába. Bajor-magyar összecsapás az Ennsen túl.

Február 13-án meghal Vak Béla Hungária királya. Székesfehérvárott temetik el. Fiát, Gézát 3 nap múlva királlyá koronázzák. (1162-ig uralkodik.)

Újabb Henrik támadás Bajorország ellen, amelyben a magyarok vereséget szenvednek. E csatározásokban hal meg IV. Lipót. A továbbra is magyar katonai megszállás alatt lévő „Ostmark” új örgrófja bátyja, Henrik (Jasomirgott) lesz.

Ottó nagy sereg élén Észak-Itáliába vonul, megveri Berengár királyt, nőül veszi Lotár király özvegyét Adelhaidot. Henrik bajor herceg is vele tart. Ottó már ekkor a császári korona megszerzéséről ábrándozik, de ez II. Alberich erőteljes ellenállásán megbukik.

I. sz. 1142

II. Géza hungár király a Tolna megyei Cikádoron megalapítja az első hungáriai ciszterci monostort, ahová Heiligenkreuzból (Bécsi-erdő déli része) jönnek szerzetesek.

I. sz. 1143

Magyar segítséggel Ottó öccsét - Henriket elzavarják Regensburgból, és II. Henrik (Jasomirgott) lesz Bajorország hercege 1156-ig.





I. sz. 1144 (Kr. u. 954)

A nyomaték kedvéért a magyarok is megjelentek Mainzban, Bulcsú harka (a kavarak/székelyek vezére) vezetésével. A keresztény, bizánci patríciussá lett Bulcsú hadjárata rémülettel és kétségbeeséssel töltötte el az egész akkori Európát. A kortárs feljegyzések 100 000 emberről beszélnek. Március 19-én Konrád vendégül látta Bulcsút, gazdagon megajándékozta, majd seregével a nyugati ellenségei ellen küldte.

Bulcsú hadserege, megkímélve szövetségeseit, Burgundián és Észak-Itálián keresztül nagy iramban tért haza.

Boleszláv (I.) megint hűbérurának tekinti Ottót.

A magyarokkal való cimborálás a lázadók ellen hangolta a népet. Ottó visszaszerzi Regensburgot, a bocsánatot kérő lázadóknak megkegyelmez. Eközben haldoklik Róma nagyhatalmú ura. Alberich a Szent Péter-székesegyházban felállított halálos ágyánál megeskette a rómaiakat, hogy a pápai méltóság következő megüresedésekor saját fiát, Oktáviánt ültetik Szent Péter trónusára.

I. sz. 1145 (Kr. u. 955)

A bajor fejlemények arra készítették Bulcsút, hogy puhatolózó követséget küldjön Ottóhoz. A követek visszatérése után elhamarkodott hadjáratra vállalkoztak a magyarok. Az eredmény ismert, a történelembe a Lechmezei vagy augsburgi csata néven vonult be, ahol Ottó megsemmisítő győzelmet aratott a magyarok felett. Lél és Bulcsú hadvezéreket foglyul ejtették, majd Regensburgban kivégezték őket. Ebben az évben hal meg a csatában „Vörös” Konrád és Ottó testvére Henrik.

A vereségnek semmilyen káros következménye nem volt Hungáriában, sőt ettől inkább nagyon megerősödött II. Géza királyunk. Mindenesetre ezzel lezárultak a nyugati adóztató hadjáratok. Az Enns folyóig terjedő terület továbbra is magyar/kavar ellenőrzés alatt maradt.

Rómában II. Agapét pápa decemberi halála után az előző évben meghalt Alberich herceg törvénytelen fiát, Oktáviánt választották pápává XII. János néven. 18 éves ifjú gátlástalan züllött életet élt, és semmiféle érdeklődést nem mutatott a lelki dolgok iránt.



**I. sz. 1146**

Fél évvel az augsburgi csata után a magyarok jóvoltából bajor herceggé lett, de elbizakodott II. (Jasomirgott) Henrik zsoldosai pár napra elfoglalják Pozsony várát.

Válaszul II. Géza „Ostmarkot” pusztítja.

I. sz. 1147 (Kr. u. 957)

Az észak-német hűbérurak keresztes háború címén harcot indítanak az Elbán túl lakó, jobbra pogány szláv törzsek ellen. A szláv lakosságot részben kiirtják, részben függőségbe kényszerítik és elnémetesítik.

I. sz. 1147-51 (Kr. u. 957-961)

Az augsburgi győzelem után Ottó az elbai szlávok gyarmatosításával foglalatostkodik. Kr. u. 858 táján súlyos betegsége is hátráltatja „*birodalmának*” irányításában. Kr. u. 960 karácsonyán a Berengár által fenyegetett XII. János pápa a segítségét kéri. A következő évben Ottó el is indul újból Itáliába, de indulása előtt hétéves fiát Kr. u. 961 májusában Wormsban királlyá koronáztatja. Az ősz folyamán elindult Észak-Itáliába.

I. sz. 1150 körül

Abu Hamid, a granadai születésű tudós, arab utazó Magyarországon tartózkodik. Az országot Unkurrijának nevezi, amelyben 78 vármegye és számtalan erőd található. Magyarország egyike azoknak az országoknak, ahol a legkönnyebb és a legjobb az élet.

I. sz. 1152 (Kr. u. 962)

Ottó Paviában Itália királyává koronáztatta magát. Berengár elmenekült az Appennineken fekvő S. Leo várába. Ezek után Róma felé folytatta útját tekintélyes hadseregével.

I. sz. 1153 (Kr. u. 962-63)

Biztos, hogy január 26-án Ottó Róma környékén táborozik, mivel egy nap-fogyatkozásról tesz említést a Bari városában írt évkönyv. (1153-01-26) Január 31-én Ottó Róma kapuihoz érkezett. Mielőtt a város területére lépett volna, esküvel ígérte meg a pápai követnek, hogy megvédi a pápa személyét, és a pápa jelenléte nélkül nem fog Rómában bírói ítéletet hozni. Három nap múlva, február 2-án XII. János nagy pompával felkente





és császárrá koronázta Ottót és hitvesét, Adelaidet. Ma még úgy tanítják, hogy Ottó koronázása gyakorlatilag a „**Római Szent Birodalom**” feltámasztását jelentette. Éles szemmel vette észre Harald Zimmermann hogy „a pápai történetírás sehol nem emlékezik meg arról, hogy a 962 februárjában történt császárkoronázás után megújították a pápaság és a császárság közötti régi Karoling-kori egyezményt,”

Ottó távozása után szinte azonnal megromlott a viszony köztük, mert Oktávián (XII. János pápa) lepaktált Adalberttel (Berengár fia), és azon dolgoztak, hogy a magyarokat behívják be Ottó ellen, aki Berengárt készült elfogni. Ez sikerült is neki. Ezután feldühödve Rómába indult. Oktávián Ottó elől Adalberttel és a vatikáni kincstárral délre menekült.

Ottó egyetlen kardcsapás nélkül mehetett a városba, ahol december 4-én, egy zsinaton letették János pápát. (A többszöri meghívás ellenére sem vett részt – joggal.) VIII. Leó személyében új pápát választottak, aki valószínűleg még püspökké szentelése előtt hűséget esküdött a császárnak. Nem is volt népszerű, s ahogy Ottó távozott Rómából VIII. Leó is menekülhetett utána.

I. sz. 1154 (Kr. u. 964)

Leó menekülése után visszatért XII. János pápa (Oktávián), és egy zsinaton VIII. Leót letettnek nyilvánította. Uralma azonban csak Ottó újabb megjelenéséig tartott.

Május 22-én római nép és a papok egyhangúlag egy erkölcsileg példás életet élő kardinális diakónust választottak pápának, aki az egyházi megújulás támogatója volt. A Benedek (V.) nevet vette fel.

Ottó császár presztízskérdést csinált VIII. Leó támogatásából, ezért csapataival megostromolta Rómát, és június végén visszahelyezte a székébe a pápát. Benedeket Hamburgba deportálta, ahonnan földi maradványait majd Kr. u. 988-ban hozzák vissza Rómába. Ottó nem sokáig maradhatott Rómában, hiszen még a tél beállta előtt át kellett kelnie az Alpokon, mert a következő év elején már Wormsban írat oklevelet, és fiával is találkozik.

I. sz. 1155 (Kr. u. 965)

VIII. Leó pápa március 1-én meghalt, és az óvatos rómaiak követeket küldtek Szászországba, hogy Ottó jelöljön új püspököt (pápát) Róma városának.





Ottó pártfogoltja Narni püspöke lett, aki a János (XIII.) nevet vette fel, október elsején. Ettől fogva nevezzük inkább a **szászok pápáit** egyszerűbben **Róma város püspökének**, hiszen a nemzetközi elismerésük közelít a nullához. Megválasztása után két hónappal már bebörtönözték, majd száműzték.

I. sz. 1156 (Kr. u. 966)

Véget ér II. Henrik (Jasomirgott) bajor hercegsége. Az új herceg „Civakodó” Henrik lett. Henrik (Jasomirgott) hatalma Ostmarkra, a majd megszülető Ausztriára terjedt ki. (Még mindig a magyarok felügyelete alatt.) Ottó szász császár tekintélyes sereg élén ősszel Itáliába indult. Ennek hírére a rómaiak sietve kiszabadították XIII. Jánost, aki november 14-én tért vissza Rómába. Ottó is megérkezett Rómába, ahol a karácsonyi szertartások után megkezdődött a kegyetlen megtorlás: felakasztották a római katonaság tizenkét vezérét, szászországi száműzetésre ítélték a nemesség egyes tagjait. Ezek után Ottó hat évig Rómában maradt. Békés évek ezek Róma számára, XIII. János (és Ottó) szászországi püspökségeket alapít és Magdeburgot érseki rangra emeli.

I. sz. 1157 (Kr. u. 967)

Ottó fiát, II. Ottót december 25-én császárrá koronázzák. Ottó és családja jól érezte magát a kellemes klímájú Itáliában. Odahaza Henrik tartotta a frontot, új egyházmegyéket alapított, ahonnan az adók Ottó pápájához (Róma város püspöke) érkeztek. Végeredményben Ottó hat évet töltött megszakítás nélkül Rómában.

Bagdad ostroma.

I. sz. 1160 (Kr. u. 970)

Szvjatoszláv kijevi fejedelem magyar, bolgár, és besenyő segítséggel Bizáncra támad, de vereséget szenved.

Az utolsó Árpád vérből származó turk-magyar fejedelem, Taksony meghal. Nem követi senki, mert II. Géza király (1141-1162) a magyarokat széttelepítette Hungáriában. Nevük helynév formában mindenfelé előfordulnak ma is. A kavarok (székelyek) nagyobb része Erdélybe került. Al-Muktafi 24 évi uralkodás után, 1160-ban 64 évesen hunyt Mosulban. Al-Musztandzsid ibn al-Muktafi (1160-70) a 32. Abbászida-kalifa Bagdadban.





I. sz. 1162 (Kr. u. 972)

Géza május 31-én meghal, Székesfehérváron temetik el. Fiát, III. Istvánt királlyá koronázzák. (1172-ig uralkodik.)

Ottó császár fia és Theophanu bizánci princesszin ünnepélyes házasságkötése húsvétkor a Szent Péter bazilikában.

Ottó császár és családja hazatér Szászországba, annak keleti részébe.

XIII. János szeptember 7-én halt meg Rómában.

Új pápaválasztásra kerül sor. Rómában a szászok hívei VI. Benedeket választották.

I. sz. 1163 (Kr. u. 969-973)

XIII. János pápa halála után azonnal megválasztották a római diakónust, VI. Benedeket, de felszentelésére és trónra emelésére csak 973. január 19-én került sor, miután megérkezett a választási határozat jóváhagyása I. Ottó császártól.

A quedlinburgi gyűlésen megjelenik sok európai állam küldöttsége jelenik meg, többek között a hungároké is. (II. Géza vagy II. István követei)

Nem sokkal ezután Memlebenben meghalt Nagy Ottó, a „szászok császára”.

Ottót fia II. Ottó követte a trónon, de szinte azonnal szembe kellett néznie a lázadás rémével szűkebb pátriájában.

II. (Civakodó) Henrik bajor trónkövetelő, II. Boleszláv cseh herceggel lép szövetségre ellene. Ottó Henriket fogságba ejti, de cseh hadjárata kudarcral végződik.

Trónharcok Hungáriában.

Június 19. után – A száműzött IV. István Szófiában felajánlja hűbérül Hungáriát I.Mánuel bizánci császárnak, aki erre seregével Nándorfehérvárig vonul, itt azonban támadás helyett békeszerződést köt III. Istvánnal.

A Fatimidák dinasztiája meghódította Egyiptomot és Al-Kahira (Kairó) központtal síita kalifátust szerveztek.

I. sz. 1164 (Kr. u. 974)

Ottó halálhírére a tekintélyes Crescentius család elérkezettnek látta az időt, hogy Benedek pápát megfosszák trónjától és bebörtönözzék az Angyalvárba. Júniusban Franco diakónust ültették a pápai trónra VII. Bonifác néven, aki minél előbb szeretett volna megszabadulni Benedektől, s ezért megfojtatja őt a börtönben.





Tette után nem sokkal elmenekült Dél-Itáliába a pápai kincstárral együtt. Októberben Sutri püspökét választották pápának VII. Benedek néven (Kr. u. 974-983). Bonifácot kiközösítette ugyan, de miután eltávozott Rómából, Bonifác újra magához ragadta a hatalmat.

I. sz. 1166 (Kr. u. 976)

II. Ottó császár Regensburgban rendezkedik és kiállít egy oklevelet egy bizonyos Lipót örgrófnak, aki az osztrák mértékadó kutatás szerint Straubing és Deggendorf közötti Duna szakaszt felügyeli.

EZ AZ OKLEVÉL A BIZONYÍTÉKA AZ 1000 ÉVES AUSZTRIÁNAK!

A magyarok kiszorítása nem korlátozódott csak a Duna vidékre.

Ebben az évben Karantániát mint önálló hercegséget leválasztották Bajorföldről, és Henriknek adományozták. (Henrik Gonosz Arnulf fivérének Bertoldnak a fia volt.)

I. sz. 1167 (Kr. u. 977)

Egy másik oklevél – a szintén II. Ottótól – arról szól, hogy Ennsburgot Passaunak ajándékozzák. Ebben az esetben Lipót örgrófsága a Traungau területét jelenti.

II. Ottó hódoltatja a cseh Boleszláv herceget.

Az **Ottók házi pápája, VII. Benedek** valószínű, hogy Montecassinoba menekül Rómából.

I. sz. 1168/AH 363 (Kr. u. 974-978)

VII. Benedek pápa visszatér Rómába, ahol február 25-én oklevelet állít ki. Három Henrik is lázad Ottó ellen: az elűzött bajor herceg, az újonnan ki-nevezett karintiai, valamint a passai püspök.

Al-Muti halála, fia at-Tai (AH 363-381) a 24. Abbászida-kalifa Shirazban.

I. sz. 1169 (Kr. u. 979)

Ottót a lázadás leverése után már Aachenban találjuk, ahol újabb meglepetés éri. Lothár támadja meg, de olyan váratlanul, hogy kis híján foglyul ejtik várandós feleségével együtt. A megtorló hadjáratban Ottó egészen Párizsig jut; a francia király kísérlete Lotaringia visszaszerzésére ezzel kudarcot vall.

Hungáriába érkezik Manfréd bíboros, aki az esedékes egyházi adót begyűjtötte a németek számára.





I. sz. 1170 (Kr. u. 980)

VII. Bonifác nyáron menekülésre készíti VII. Benedek pápát. Augusztusban Ravennában tartózkodik.

Ottó szász seregével már Itáliában van, ahonnan visszasegíti Rómába az elűzött VII. Benedek pápát. Ezek után megpróbálja kiterjeszteni hatalmát Dél-Itáliára.

Al-Musztadi ibn al-Musztandzsid (1170-80) a 33. Abbászida-kalifa Bagdadban.

I. sz. 1171 (Kr. u. 981)

VII. Benedek a római szinóduson elítélte a szimóniát.

Egyiptom új „szultán”-ja, a kurd Ejjúbida-dinasztiához tartozó Szaladin (Szalah ed-din) 1174-ben Szíriára is kiterjeszti uralmát.

I. sz. 1172 (Kr. u. 982)

Ottó a bizánciaktól elveszi Bari és Tarentum városát de Squillace mellett vereséget szenved a palermói *emír* csapataitól.

Hungária királya III. István márciusban meghal. Esztergomban temetik el. A király halálakor a városban tartózkodik II. Henrik (Jasomirgott) ostmarki gróf. Lukács esztergomi érsek és a főurak III. István idősebb öccsét, a Bizáncban élő Béla herceget választják királlyá. (Uralkodik 1196-ig.)

I. sz. 1173 (Kr. u. 983)

Július 10-én meghalt VII. Benedek, **Róma püspöke a szászok házi pápája.**

II. Ottó, itáliai főkancellárját, Pétert választotta meg pápának, aki a XIV. János nevet vette fel. (983. dec. – 984. aug. 20.)

Alighogy elfoglalta helyét a Lateránban, a délről betegen visszatérő II. Ottó szász császár a karjaiban halt meg. Fia III. Ottó mindössze hároméves volt. Gyámja egy kis időre Civakodó Henrik lett.

Adalbertet II. Boleszláv kinevezi Prága püspökének. Elődje a szász Dietmar volt Kr. u. 973-tól.

Melk várát egy Géza nevű hadvezér foglalja el.

I. sz. 1174 (Kr. u. 984)

Megint jön **Bonifác ellenpápa**, Róma törvényesen megválasztott független püspöke és XIV. János **szász „házi pápa”** hatalmát megdönti, őt az Angyalvárba záratta, ahol négy hónap múlva meghalt. (Mégmérgezték?)





V. Lipót, II. Henrik (Jasomirgott) ostmarki gróf fia feleségül veszi II. Géza leányát, III. Béla király és Géza herceg testvérét Ilonát.

I. sz. 1175 (Kr. u. 985)

Tizenegyhavi uralkodás után a népharag végzett Bonifáccal (**Róma püspöke, pápa, ellenpápa** – kinek-kinek ízlése szerint)

Róma következő püspöke XV. János (Kr. u. 985 aug. – 996 márc.) lett a Crescentius család jóvoltából. Crestentius volt a „*pápai állam*” igazi ura. A papság azonban hamar elidegenedett az új pápától, mert nagyon a nemességhez kötötte sorsát, és kapzsisága is ellenszenvessé tette őt.

Az uralkodó nézet tanítása szerint I. Babenberg Lipót osztrák őrgróf (Kr. u. 976-994) visszafoglalja Melk várát a magyaroktól. (I.Lipót = V. Lipót) Prága püspöke Adalbert (Vojtech) nem pompában, hanem aszketikus szerzetesi fegyelemben élt, és mindinkább szembekerült világi környezetével, amely megmaradt pogánynak és többnejűnek. Miután Adalbert sem ezen, sem a papok engedetlenségén és a főurak hatalmaskodásán nem tudott változtatni, püspöki székét elhagyva 988-ban Rómába ment.

I. sz. 1177 (Kr. u. 987)

III. Ottó hétéves. Trónviszály dúl Franciaországban. II. Jasomirgott osztrák herceg meghal, mire Géza herceg a cseh herceghez szökök, aki kiszolgáltatja III. Béla hungár királynak.

I. sz. 1178 (Kr. u. 988)

Adalbert Rómába indult. Bajorország hercege, Civakodó Henrik lesz.

I. sz. 1179 (Kr. u. 989)

Theophanu császárné ősszel Rómába indult.

Előkészíti a talajt fiának, Ottónak a későbbi III. Ottó császárnak.

I. sz. 1180

Szeptember 24-én meghal Mánuel bizánci császár. A trónon fia, II. Alexiosz követi.

Al-Nasir ibn Al-Musztadi (1180-1225) a 34. Abbászida-kalifa Bagdadban.

I. sz. 1180 utáni évek (Kr. u. 990 utáni évek)

Szent Adalbert nem téríthetett Hungáriában, ráadásul a történészek még





a nevét is (*Vojtech = Vajk*) a 190 évvel korábban született Szent Istvánra ragasztották.

I. sz. 1181 (Kr. u. 991)

Meskó lengyel fejedelem felajánlotta országát Szent Péternek.

II. (Civakodó) Henrik bajor herceg hadával benyomul a bécsi medencébe, mire a magyarok kiűrik a Lajtán túli területet.

I. sz. 1182 (Kr. u. 992)

Meskó halála miatt művét, a lengyel állam kiépítését és megszilárdítását fia, Vitéz Boleszláv fejezte be, akit Kr. u. 1025-ben koronáztak királlyá.

III. Béla király a bizánciaktól visszafoglalja Nándorfehérvárat és Barancs várát.

I. sz. 1183 (Kr. u. 993)

XV. János pápa kérésére Adalbert visszamegy a cseh hercegségbe.

Átutazott Hungárián, ahol találkozott III. Béla királlyal.

I. sz. 1185/AH 380-1 (Kr. u. 995)

Adalbert visszatér Rómába, az aventinusi monostorba. Itt többször alkalma nyílt elbeszélgetni a fiatal Ottó királlyal. Civakodó Henrik bajor herceg meghal. *Kronológiai nehézségek miatt (Szent) István király nem vehette feleségül Gizella nevű leányát...*

Hasonló okok miatt III. Ottó nem engedélyezhette a 200 évvel korábban élt Géza fejedelemnek, hogy mindenhol szent lándzsát hordoztasson.

XV. János pápa hívására, a fiatal Ottó egy hadsereget toboroz. A megszeppent római vezető körök a hír hallatára visszahívták XV. Jánost, aki azonban meghalt, mielőtt Ottó megérkezett volna.

Al-Kádir (AH 381-422) a 25. Abbászida-kalifa Shirazban.

I. sz. 1186 (Kr. u. 996)

Ottó február végén átkelt a Brenneren, majd Paviában értesült a pápa haláláról. Később már Ravennában találta a római nemesség küldöttsége, amely arra kérte, hogy új római egyházfőt jelöljön ki. A tizenhat éves nagybácsi a huszonnégy éves unokaöccsét, a frank Brúnót, Karintiai Ottó fiát jelölte ki pápának Róma püspökének. Ő volt a történelem első német pápája és az V. Gergely nevet vette fel (996. máj. 3. – 999 febr. 18.). Az új





pápa koronázása május 3-án történt. Az újdonsült pápa első feladata Ottó császárrá avatása volt. (május 21.) Ottó „**házi pápája**” kegyelmet harcolt ki Róma tényleges ura, Crescentius számára. A fiatal császár megbetegedett. A nyári párás levegő elől északra indul seregével, és szeptember végén már Mainzban van. Októberben a római nemesség és Crestentius elűzte a támasz nélkül maradt „**házi pápát**”, aki Spoletoba menekült. *Ausztria 1996-ban is ünnepelte 1000 éves fennállását, egy később hamisított „Ostarrichi” oklevél alapján. Úgy tanítják, hogy 994 és 1018 között I. Henrik volt Ausztria őrgrófja. Azt az oklevelet II. Henrik császár hitelesítette III. Ottó nevében...*

I. sz. 1187 (Kr. u. 997)

Crescentius régi római hagyomány szerint választott pápát, egy kalábriai görög személyében, aki a XVI. János (Kr. u. 997. febr. – 998. máj.) nevet vette fel. Ezzel immár neki is megvolt a „**maga pápája**”. Mindez februárban volt.

Az év folyamán (október 2-án) Szaladin bevonul Jeruzsálembe.

Ottó Magdeburgban, Gerbert társaságában értesül Adalbert haláláról. E pillanattól fogva szakít a „Kelettel”, és előkészíti a római visszatérését. Ősszel Ottó Aachenban tartózkodik. XVI. János decemberben Campagnába menekül.

Velence sikertelen kísérletet tesz a tőle 1181-ben Hungáriához pártolt Zára visszafoglalására.

I. sz. 1188 (Kr. u. 998)

Otto januárban megjelent Róma falai alatt V. Gergellyel, akit visszahelyezett római püspöki székébe. Crestentius több hónapig ellenállt az Angyalvárban, míg április 29-én magadásra kényszerült és lefejezték. Holttestét lábánál fogva tűzték ki az Angyalvár legmagasabb pontjára. Májusban letehtnek nyilvánították XVI. Jánost, Crestentius „**magánpápáját**” miután szörnyen megcsonkították, és számárhátra ültetve végighurcolták Rómán. (Egyébként ő volt a gyermek Ottó nevelője...)

Ottó Gerbertet kinevezi Ravenna érsekének.

Az év folyamán Vlagyimir elűzött halicsi fejedelem III. Bélához menekül. Hungária királya elfoglalja Halicsot, s kormányzóvá András fiát teszi meg. A dalmát városok miatt harcban álló III. Béla és Velence két évre békét köt.





I. sz. 1189 (Kr. u. 999)

Ottó februárban titokzatos „utazásra” indult, déli irányban. Látták Capuában Apuliában, Beneventóba pedig biztosan bevonult. Valahol itt értesülhetett a 28 éves V. Gergelynek a „házi pápájának” haláláról. Rövid betegség után, talán a római méregtől február 18-án halt meg.

Kis idő elteltével április 2-án Ottó barátját, Gerbertet a ravennai érseket nevezte ki pápának. (II. Szilveszter) Kérdéses azonban az, hogy sikerült-e egyáltalán eljutnia Rómába. De az idő szorít, a rómaiak gyűlölete egyre fokozódik, indulnia kell az Alpokon túlra. De vajon hová? Ottó a lengyel fejedelemségbe Gnieznóba megy Vitéz Boleszlávhoz. Természetesen nem másért, mint katonáért. Állítólag vad vágóban lovagolta végig az ezerkét-száz kilométernyi „zarándokutat”, amelyet összekötött politikai ügyeinek rendezésével. A szász papság számára teljesen megmagyarázhatatlanul felszabadította a lengyeleket a szász hűbér alól, és leválasztotta a lengyel egyházat a német egyházszervezetről. Ezek az intézkedések nagyban elősegítették az önálló Lengyelország megteremtését.

Halics kormányzója András herceg, III. Béla fia.

I. sz. 1190 (Kr. u. 1000)

A fiatal Ottót év elején már Aachenben találjuk.

Ekkor olyat tett, ami miatt sokan gyanakodni kezdtek, hogy a császár elméje elborult. Leereszkedett az egyik ősének Nagy Károlynak a sírjába, amit nagy nehezen talált meg az aacheni székesegyház márványpadlója alatti egyik üregben. Magához vette a halott egyik fogát, egy arany nyakláncot keresztrel és némi ruhafoszlányt, amelyektől sorsának jobbra fordulását remélte. Szilveszterrel visszatért Rómába, de ott nem sok jó várta. Rómában Ottó ellenes felkelés tört ki. A nép ostrom alá vette az Aventinuson álló palotát. El akarták fogni a császárt és bíróság elé akarták állítani. Ottó kíséretével átmenekült az Angyalvárba, ahol nagyobb biztonságban érezte magát. (II. Szilveszter tehát nemcsak a kronológiai nehézségek miatt nem küldhetett koronát Istvánnak, Hungária királyának 1000-ben...) A magyarországi fogságból megszökött Vlagyimir fejedelem lengyel segítséggel elfoglalja Halics trónját, és hazakergeti András herceget.

I. sz. 1191 (Kr. u. 1001)

Ottó ideig-óráig a pápával együtt nyugtatgatták a népet, de február 16-án II. Szilveszter pápával (Gerbert) együtt Ottónak menekülni kellett. Nem jutot-



tak messzire, csupán 40 kilométerre. Az északra fekvő Paterno várában húzták meg magukat. Ottó testileg, lelkileg összetört, erőt vett rajta a mélabú.

I. sz. 1192 (Kr. u. 1002)

Szilveszter visszamehetett Rómába, ahol még okleveleket is irathatott.

Január 22 – III. Ottó halála.

Június 7 – Henriket (II) királlyá koronázzák. Uralkodik Kr. u. 1024-ig.

Szilveszter decemberben még zsinatot is tarthatott a Lateránban.

I. sz. 1193 (Kr. u. 1003)

Gerbert május 3-án, egy istentisztelet során rosszul lesz, majd május 12-én meghal a Lateránban. Utolsó oklevelében így nevezi meg magát; „*Szilveszter, akit Gerbert pápának neveznek.*”

Az új pápa természetesen a Crescentiusok jelöltje és valószínűleg rokonuk is volt, XVII. János (máj. 16 - nov. 6.) néven lett Róma püspöke.

Romanus Siccus (XVII. János) november 6-án halt meg. Utódát Johannes Fasanust karácsonykor szentelték pápává XVIII. János néven (Kr. u. 1003 – 1009).

Ő is Crescentius „**házi pápája**”, tehát Róma püspöke volt. Halálakor (Kr. u. 1009?) szerzetesként említik.

I. sz. 1194 (Kr. u. 1004)

A két évvel korábban a Mainzban királlyá koronázott II. Henrik Itáliába indul, és Paviában királlyá koronáztatja magát. Hazatérését követően folyamatosan Vitéz Boleszlávval hadakozik.

III. Béla hungár király ismét megkoronáztatja Imre fiát, s megteszi Horvátország és Dalmácia kormányzójává.

I. sz. 1195 (Kr. u. 1005)

Boleszláv kénytelen lemondani az Odera és az Elba közti területekről, valamint elismeri a szász hűbérességet.

I. sz. 1196

III. Béla hungár király keresztes hadjáratra szánja el magát, betegsége azonban megakadályozza terve végrehajtásában. Április 23-án meghal, Székesfehérvárott első felesége mellé temetik. Fia, Imre követi a trónon. (1204-ig uralkodik.)



I. sz. 1197

András fölveszi a Dalmácia és Horvátország hercege címet. András herceg friesachi típusú pénzt veret Szlavóniában.

I. sz. 1199 (Kr. u. 1009)

Július 31-től Róma új püspöke a Crescentiusok választottja, az albanoi püspök, aki a IV. Szergiusz nevet vette fel (Kr. u. 1009 – 1012. máj. 12). Pápaságáról kevés ismeret maradt ránk. **A legjelentősebb okirat az, amelyben meghirdette a keresztes hadjáratot!**

Orseolo Ottó lett Velence 27. dózséja 15 évesen. (Kr. u. 1009-1026)

I. sz. 1201 (Kr. u. 1011)

A keresztesek gyülekeznek.

I. sz. 1202 (Kr. u. 1012)

IV. Szergiusz – teljes felfordulás közepette – szinte azonos időben halt meg (május 12.) urával Crescentius Jánossal, amely felveti annak gyanúját, hogy haláluk nem volt természetes. Az egyháztörténészek egyszerűen nem értik, hogy a konstantinápolyi pátriárka miért törölte a pápa nevét. Az is érdekes, hogy pápaságával hozzák kapcsolatba Jeruzsálemben a Szent sír lerombolását az arab kalifa által (Kr. u. 1009/AH 400).

A következő római püspök a VIII. Benedek (Kr. u. 1012. máj. 17. – 1024. ápr.9.) nevet vette fel. Akadt egy vetélytársa is Gergely néven, aki állítólag karácsony táján még a szász Henriket is felkereste. Henrik azonban Benedek megválasztását ismerte el érvényesnek. Az új pápa, hogy viszonozza a szász király udvarias gesztusát, Rómába hívta őt a császári korona fölvétele.

A keresztesek Velence számára elfoglalják Zárát. Súlyos pusztítást okoznak a városnak.

I. sz. 1203/AH 400

Október 18-án Al-Hakim fatimida kalifa parancsára Jeruzsálemben lerombolják a Szent Sír templomot. Csak találgatni lehet, hogy vajon milyen okból...





I. sz. 1203-04 (Kr. u. 1013-14)

II. Henrik második itáliai hadjárata. Egyenesen Rómába ment, ahol VIII. Benedek a következő év (Kr. u. 1014) február 14-én császárrá koronázta. A koronázást megelőzően II. Henrik kötelezte magát arra, hogy a római egyháznak mindig hű pártfogója és védelmezője lesz.

A pápa inkább hadvezér és uralkodó volt, és azon fáradozott, hogy Rómát Itália politikai központjává tegye. E téren számíthatott a fiatal, de erős itáliai tengeri köztársaságokra.

I. sz. 1204

Április 12-én a keresztések elfoglalják és kifosztják Konstantinápolyt.

Szeptember – Imre király meghal; Egerben temetik el. Fia, III. László követi a trónon. A gyermek király nevében András herceg kormányoz.

I. sz. 1205

Május 7. III. László, miután anyjával Ausztriába menekült, meghal.

Május 29. János kalocsai érsek András herceget királlyá koronázza. (Uralkodik 1235-ig)

I. sz. 1210/AH 407 (Kr. u. 1016)

A főurak egy csoportja összeesküvést sző II. András ellen.

VIII. Benedek nevéhez kötik Szardínia szigetének felszabadítását az **arab uralom alól**.

I. sz. 1212 (Kr. u. 1022)

A paviai zsinaton a pápa Henrikkel egyetértésben szigorú intézkedéseket hoz a papi nőtlenség védelmére.

I. sz. 1214 (Kr. u. 1024)

Április 9-én hunyt el VIII. Benedek Róma püspöke.

Benedek halálakor öccsét emelték a pápai (Róma püspöke) trónra, aki egyszerű világi személy volt. A XIX. János (Kr. u. 1024. ápr. 19. – 1032. okt. 20.) nevet vette fel. Ő volt a második pápa, aki közvetlenül a Tusculum grófok családjából került a trónra. Abból a családból, amely Rómában akkora végleg kiszorította a befolyásos Crescentiusokat és amely Rómát és a pápai államot öröklött fejedelemségének tekintette épp úgy, mint előzőleg a Crescentius család. Hatalmuk azonban nem egy fejedelemtől,





hanem a pápa erejétől függött, aki rendszeresen a család tagjai közül került ki, és aki azután a testvérei között osztotta szét a pápai állam fontosabb hivatalait. Pontosan ezen oknál fogva a Tusculum grófok legnagyobb aggodalmát a pápai hivatal családban tartása jelentette.

Július 13-án meghalt II. Henrik, ezzel kihalt a Szász-dinasztia, akiknek az égvilágon semmi közük nem volt Szent István családjához. *Hogy ki vette feleségül II. Henrik császár Gizella nevű leánytestvérét - ha egyáltalán volt neki - azt majd az utánam jövő kutatásnak kell tisztáznia.*

A Szász-dinasztia kihalása után II. Konrádot választják királlyá a Rajna vidéki fejedelmek.

I. sz. 1215 (Kr. u. 1025)

Vitéz Boleszláv királlyá koronáztatja magát.

I. sz. 1216 (Kr. u. 1026)

Konrád német király, Aribert milánói püspök hívására elindult első itáliai hadjáratára. Milánóban lombard királlyá koronázzák.

I. sz. 1217 (Kr. u. 1027)

Konrád leveri a ravennai felkelést, elfoglalja Paviát, majd császárrá koronáztatja magát XIX. János római püspökkel. Hazatérése után lázadással kellett megküzdenie. Ebben a harcban, akárcsak a későbbiekben is, fő támogatói a lovagok lesznek, akiknek számára ő teszi lehetővé hűbérbirtokaik örökölhetőségét.

II. András a Szentföldre indul tekintélyes hadseregével. Hadjárata az elszigetelt csatározások miatt nem hozott semmilyen eredményt, a Szentföld a mohamedánok kezén maradt. Távollétében Hungáriában felbomlik a rend.

I. sz. 1219 (Kr. u. 1029)

Konrád császár a trónkövetelő Bezprym oldalán – sikertelenül – beavatkozik a lengyel trónviszályba.

I. sz. 1220 (Kr. u. 1030)

Konrádot agresszív nagyhatalmi ambíciói Hungária megtámadására sarkallják. A támadás visszaverése (Bécs elfoglalása) után a Fischa és Lajta folyók közti területek visszakerülnek Hungária királyságához.



**I. sz. 1221**

II. András vendégül látja és fiával, Béla királyfival Bulgárián át Konstantinápolyig kíséri sógorát, Courtenay Róbertet, a latin császárság trónjának várományosát.

I. sz. 1222 (Kr. u. 1032)

Október 20-án elhunyt XIX János pápa (Róma püspöke). Utóda IX. Benedek néven követte őt a hivatalában. Legfeljebb 20 éves volt a tusculumi grófok családjából származó ifjú, aki szintén megvesztegetéssel foglalta el hivatalát. Három szakaszban uralkodott, ez zavart okozott a pápajegyzékekben is. Magánélete botrányos volt.

Május 29. előtt. Az általános elégedetlenség hatására II. András király megfosztja méltóságától többek közt Szák nembéli Barc fia Miklós nádort, Bár-Kalán nembeli Bánk udvarispánt, és hét példányban kiadja dekrétumát, az Aranybullát.

I. sz. 1223

Béla királyfi apja elől VI. Lipót osztrák herceghez menekül.

I.sz 1225/AH 422

Az-Záhir ibn Al-Nasir (1225-25) a 35. Abbászida-kalifa Bagdadban.
Al-Káim ibn al-Kádir (AH 422-450/467) a 26. Abbászida-kalifa Shirazban.

I. sz. 1226

II. al-Musztanszir ibn az-Záhir (1226-1242) a 36. Abbászida-kalifa Bagdadban.

I. sz. 1227 (Kr. u. 1037)

Konrád ismét Itáliába indul, hogy Aribert milánói érseket megsegítse. A császár miután Milánót nem tudja bevenni, délnek fordul, és az elűzött IX. Benedeket visszasegíti Rómába.

I. sz. 1228 (Kr. u. 1038)

Konrád visszatér Németországba, s a következő évben úgy hal meg, hogy a trónt előzetesen már biztosította fiának, III. Henriknek.





I. sz. 1231 (Kr. u. 1041)

III. Henrik Csehország elleni támadása végre sikerrel jár: Bretislav meghódol, és lemond Lengyelországról, cserébe megtarthatja Sziléziát. Henrik felvette a „Rómaiak királya” (Rex Romanorum) címet, ami a továbbiakban a német uralkodók hivatalos címe lesz.

II. András kiadja második dekrétumát, amely módosított formájában megújítja az 1222. évi Aranybullát.

I. sz. 1232 (Kr. u. 1042)

III. Henrik kísérletet tesz az apja által elvesztett ostmarki területek visszaszerzésére.

II. (Harcias) Frigyes osztrák és stájer herceg határ menti támadását egy magyar sereg visszaveri.

A dél-itáliai normann uralom kezdete.

I. sz. 1233 (Kr. u. 1043)

III. Henrik újból Hungáriára támad. A harcokban tevékenyen részt vesz Adalbert melki őrgróf (1018 – 1055) és fia Lipót, aki az újonnan megszerzett terület – „Ungarische Mark” – őrgrófja is lesz, igaz nem sokáig, mert december 9-én meghal.

I. sz. 1234 (Kr. u. 1044)

A tusculumi grófok nyomasztó hatalma ellen és a Róma püspökének életmódja miatt felkelés tört ki, ezért IX. Benedek kénytelen volt elhagyni Rómát. Véres harcok után 1045 januárjában ismét a Crescentiusok állítottak pápát.

I. sz. 1235 (Kr. u. 1045)

Január 20-án János püspök III. Szilveszter néven lett pápa (Róma püspöke). Hivatalában március 10-ig maradhatott. Megint Benedek következett a pápai trónon, de csak május elsejéig. Ekkor egy gazdag bankár család tagját választották Rómában pápának (Róma püspöke) VI. Gergely néven.

Hivatalában a következő év december 20-ig maradhatott, akkor ugyanis leváltotta III. (Fekete) Henrik király.

III. Henrik ekkor nem jelent meg Székesfehérvárott, nem adhatta senki-nek hűbérbe senki-nek Hungáriát, nem küldhette Rómába Szent István koronáját, sőt lándzsáját sem...





II. (Harcias) Frigyes osztrák és stájer herceg seregével betör Hungáriába: egészen Lékáig hatol, majd visszafordul. Júliusban II. András, Béla királyfi és Kálmán herceg viszonozza a betörést, ami olyan jól sikerül, hogy még Bécset is elfoglalják. Frigyes adófizetője lesz Hungáriának. Szeptember 21-én meghal II. András. Az egresi ciszterci monostorban temetik el.

Október 14-én Róbert esztergomi érsek Székesfehérvárott megkoronázza Béla királyfit. (1270-ig uralkodik.)

1235-ből fennmaradt egy birtokszerzeményt rögzítő oklevél a nádasdi britek földjéről. Ebben az időben Réka-várában élt Edward angol herceg, skóciai Szent Margit apja, hungár feleségével Ágotával.

A Karakorumban tartott mongol kurultaj elhatározza az Európa elleni hadjáratot. A hadjárat vezetésével Dzsingisz kán unokáját, Batu kánt bízza meg.

I. sz. 1236 (Kr. u. 1046)

III. Henrik, mint német király a sutri zsinaton véget vet a pápai trón körüli botrányoknak (letesz három pápát, és kinevez egy negyediket).

December 24-én a **magával hozott** bambergi püspököt választja pápának, II. Kelemen néven. Az újdonsült pápa első ténykedése III. Henriknek és feleségének a császárrá koronázása volt még december 25-én.

I. sz. 1237 (Kr. u. 1047)

Fekete Henrik hazatért, és *magával hozta* VI. Gergely letett pápát. Amikor II. Kelemen az év folyamán meghalt Rómában – feltételezhetően ólommérgezésben – felmerült VI. Gergely visszahelyezésének gondolata. A *vilámgyors Benedek* novemberben harmadszor is elfoglalta hivatalát novemberben, és a következő év július közepéig Róma püspöke maradt. A mongolok megindítják támadásukat az orosz fejedelemségek ellen.

IV. Béla király öccse, Kálmán meghódítja Boszniát.

I. sz. 1238 (Kr. u. 1048)

Július 17-én már a bajor Poppo, a tiroli Brixen püspöke lett a pápa II. Damáz néven, aki szintén III. Henrik jelöltje volt. Huszonhárom nap múlva meghalt Palestrinában, ahová a római hőség elől húzódott vissza. Valószínűleg a malária végezhette vele. Ezúttal Benedek nem tért vissza, Róma kis időre püspök nélkül maradt.





Feltűnik a történelem színpadán egy bizonyos Szakállas Gottfried, aki ebben az évben Henrik ellen harcol, de későbbi utódai fontos szereplői lesznek Hungária történetének.

I. sz. 1239 (Kr. u. 1049)

Az elzászi grófi családból származó Bruno lett a következő pápa (Róma püspöke) IX. Leó (Kr. u. 1049. febr. 12. – 1054.) néven. Zarándokruhában érkezett Rómába, ahol rettenetes állapotok uralkodtak, leromlott a közbiztonság, üres volt a kincstár. Hozzákezdett a pápai kúria gyökeres átalakításához és az egyházi fegyelem megjavításához. Kincstárnokának Hildebrandot választotta a későbbi VII. Gergely pápát. Sokat utazott, keveset volt Rómában.

„Azalatt az öt év alatt, amíg IX. Leó a pápaságot irányította, csak néhány hónapot töltött Rómában...” (Battista Mondin)

Kötöny kun fejedelem és népe IV. Béla engedélyével a Radnai hágón át beköltözik Magyarországra, és a Tisza, Temes, Maros és Körös folyók mentét szállja meg.

I. sz. 1240

A mongolok elfoglalják Kijevet.

I. sz. 1241

IV. Béla megerősíti az ország északkeleti határát. Március 12-én a Vereckei-hágón betörő Batu kán vezette mongol főszereg megsemmisíti a Tomaj nembeli Dénes nádor hadát. Április 11-én a mongol főszereg a Sajó menti (muhi) csatában legyőzi IV. Béla hadait.

IV. Béla II. (Harcias) Frigyes osztrák herceg hívására Pozsonyból Hainburgba megy. A herceg túszul ejti, és csak három nyugati vármegye átadása ellenében engedi szabadon. IV. Béla Zágrábból segítséget kér a nyugattól, de azok mással vannak elfoglalva...

Ebben az évben a mongolok nem tudtak átkelni a Dunán.

I. sz. 1242 (Kr. u. 1052)

Február 2-a után, Batu kán serege átkel a befagyott Dunán, és felégeti Székesfehérvár városát. Márciusban Ögödej nagykán halálának hírére a mongolok elhagyják Hungáriát.





A pápa körüli ügyletekkel, valamint Szakállas Gottfried ismételt lázadásával elfoglalt Fekete Henrik (nevezzük bátran **hullarablónak**), csak ekkor tud hadat vezetni Hungáriába. A tatárok által pusztává tett vidéken Székesfehérvárig nyomul, miközben semmiféle ellenállással nem találkozik. Mivel az elpusztított vidéken a had éhezik, a császár elrendeli a visszavonulást. A Vértes hegységben a magyarok megtámadják, szétverik és menekülésre kényszerítik a német sereget. A hatalmas veszteséget szenvedett, menekülő császári sereg Hainburgba érkezik (Kr. u. 1052).

Májusban a betolakodó németeket a Hont-Pázmány nembeli Achilles és testvérei szétverik. Hainburgban rendezik soraikat, és onnan ismét támadják Pozsonyt.

Július – III. Henrik „német-római császár” szárazon és vízen megtámadja Pozsony várát. Hajóhadát azonban Zotmund bűvár elsüllyeszti a Dunán. Augusztus – Hungária királyának kérésére, IX. Leó utazó pápa még Pozsony alatt is megjelent, hogy III. Henriket eltérítse a legyöngült ország további zaklatásától. Elképzelhető, hogy ekkor **Hullarabló Fekete Henrik** pápája hűbérbe adja Hungáriát urának. Ezek után III. Henrik felhagy Pozsony ostromával, és hazatér seregével.

IX. Leó halála után 1245-ben II Viktor pápa IV. Bélát feloldja hűbéri esküje alól.

Al-Musztaszim ibn al-Musztanszir (1242-1258) a 37. Abbászida-kalifa Bagdadban.

I. sz. 1243 (Kr. u. 1053)

Ebben az évben III. Henrik (**Hullarabló Fekete**) megfosztja hercegségétől I. Konrád (Kuno) bajor herceget, aki erre Hungáriába menekül. Innen zaklatja két év múlva bekövetkezett haláláig a stájer és karantániai területeket a magyar zsoldosokkal.

Bajorország hercege VIII. Henrik lesz a későbbi IV. Henrik császár.

IX. Leó pápa idejében Kerulariosz Mihály konstantinápolyi pátriárka Bizáncban bezáratta a latin szertartású templomokat, és élesen támadta a nyugati egyházi gyakorlatot.

(Vajon kik és mikor és miért alapíthatták Konstantinápolyban a latin szertartású templomokat I. sz. 1204 előtt?)

IX. Leó pápa leveléből idézünk: *„Mint halljuk, ti a latinok templomait bezárjátok, a latin szerzetesektől elvettétek kolostoraikat, mert szokásaitok szerint élni nem akarnak.”*





De nézzük időrendben az év eseményeit. IX. Leó utazó pápa **Hullarabló Fekete Henrik** támogatásával elég erősnek érezte magát, ezért Dél-Itália irányába indult a normannok ellen. Civitate mellett súlyos vereséget szenvedett június 16-án, ahol ő maga is fogságba esett. Onnan Beneventóba vitték. A normannok nagy diplomáciával, nem éltek vissza ezzel a győzelemmel, kibékültek a pápával, feloldozást kaptak a kiközösítés alól, valamint elnyerték a szaracénoktól már meghódított és a jövőben visszafoglalásra kerülő földek investitúrajogát. Hat hónapi fogság után IX. Leó ereje megfogyatkozott, visszatért Rómába.

I. sz. 1244 (Kr. u. 1054)

Egy levélváltást követően Róma két rendkívüli követet küldött Konstantinápolyba a vitás kérdések rendezésére. A végeredmény ismert, július 16-án eljutottak a kölcsönös kiközösítésig, ezzel véglegessé vált a Photiosz idejében már megszakadt kapcsolat.

IX. Leó nem szerzett tudomást fentiekről, mert időközben – miután kiszabadult a fogságból – meghalt. Földi létét a Szent Péter-bazilikában fejezte be. A római egyház a szentek közé emelte, és Szent Leó ünnepét április 19-én tartja.

IV. Béla békét köt Velencével. Béla visszahívja a kunokat és zömükben a Duna-Tisza-közébe, valamint a Szolnok és Debrecen közti területekre telepíti őket.

A Hungáriába menekült I. Konrád bajor herceg vezetésével magyar sereg tör Karintiába, ahol megszállja Hengistburg várát.

Szeptember 30 – Miután meglátogatta Batu kánt Saray-ban, meghal I. Jarosláv kijevi fejedelem. (Hagy. Kr. u. 1016-1054) Anna nevű leánya Henrik francia király (Kr. u. 1031-106) felesége lett.

I. sz. 1245 (Kr. u. 1055)

II. Viktor – eredeti nevén Gebhard, IX. Leó pápa unokaöccse – volt az utolsó **III. Fekete Henrik császár által kijelölt német pápa**.

Nehéz idők jártak akkoriban Rómára, és császári támogatás híján a következő évben Szászországba kellett menekülnie.

„Győzedelmes Adalbert” (Kr. u. 1018 – 1055) melki őrgróf május 26-án meghalt, aki korábban birtokainak határát III. Fekete Henrik segítségével a Morva folyóig terjesztette ki. Örököse fia, Ernő (Kr. u. 1055 – 1075) lett, akit egy oklevélben Ausztria grófjának neveznek.





A magyar száműzetésben élő I. Konrád (Kuno) bajor herceg december 5-én meghal.

II Viktor pápa IV. Bélát feloldja hűbéri esküje alól.

IV. Béla elsőszülött fiát királlyá koronáztatja és a Drávántúl (Szlavónia) hercegévé teszi.

I. sz. 1246 (Kr. u. 1056)

Goslarban III. Henrik a pápáját fényes fogadtatásban részesítette.

A tárgyalások az egyre aggasztóbb dél-itáliai kérdésre összpontosultak. Néhány hét múlva elhunyt az alig negyvenéves császár, aki Gebhardra bízta hatéves kislánya (a későbbi IV. Henrik) és Ágnes császárné pártfogását. Az akadémiai nézetek szerint II. (Harcias) Frigyes osztrák és stájer herceg hadai a Lajta melletti csatában megfutamítják IV. Béla kunokból toborzott seregét. (Lehet, hogy a kun, menekülésen alapuló taktikát értették félre a korabeli írók.)

Mindenesetre a végeredmény ismert, Frigyes meghal a csatában, és vele kihal a Babenberg dinasztiának az az ága, amelynek birtokai a Dunától délre voltak.

Megkezdődik a harc az osztrák és stájer hercegségért.

I. sz. 1247 (Kr. u. 1057)

II. Viktor pápa tavasszal visszatért Itáliába és Toscanába ment, hogy elsimítsa a sienai és az arezzói püspökök közötti jogvitát. A hosszú fáradságos utazások megtörték, a dél-itáliai helyzetet nem tudta rendezni és július 28-án Arezzóban ragadta el a halál.

Frigyes, Monte Cassino apátja lett II. Viktor utóda X. István néven (Kr. u. 1057. aug. 2. – 1058. márc. 29.).

Piano Carpini pápai követsége a nagykán udvarában.

Ebben az évben hal meg „Száműzött Eduárd” [Edward the Exile] Londonban, miután hungár feleségével Ágotával és lányával Margittal hazatért Hungáriából.

I. sz. 1248 (Kr. u. 1058)

X. István tavasszal Firenzébe utazott, hogy szövetségeseket keressen egy dél-itáliai hadjáratához, de súlyosan megbetegedett és március 29-én meghalt. Rómában Gergely tusculumi gróf és klikkje megvesztegetéssel megnyerte a népet, és Velletri kardinális püspökét X. Benedek néven pápává





választotta. (Kr. u. 1058. április 5. – 1059. január)

Több bíboros javaslatára és Ágnes császárné beleegyezésével a reformpárti Gerard firenzei püspököt II. Miklós néven (Kr.u.1058. dec. 6. – 1061. júl. 19.) Sienában pápává választották. (Nevezzük egyszerűen **Reformpápnak**)

I. sz. 1249 (Kr. u. 1059)

Az új pápa január 24-én nagy lelkesedés közepette bevonult Rómába.

A lateráni zsinat határozatot hoz a pápaválasztás új rendjéről. Ezentúl a kardinális püspökök jogává lett a pápa megválasztása, a papság és a nép csupán jóváhagyta azt. Igen fontos lépés volt a dél-itáliai normann hercegekkel való szövetkezés, ugyanis ennek eredményeképpen a pápa hűbéresei lettek.

I. sz. 1250

IV. Béla Stájerország keleti részeit visszacsatolja Hungáriához.

A seregében harcoló kunok felégetik Mariazellt, a Bécstől a Semmering hágóig terjedő vidéket pusztítják.

I. sz. 1251 (Kr. u. 1061)

II. Miklós Firenzében halt meg július hónap folyamán.

A lateráni zsinat újonnan jóváhagyott szabályait alkalmazva a bíborosok egy csoportja Hildebrand segítségével Lucca püspökét választották **reformpápává** október elsején, aki a II. Sándor (Kr. u. 1061. szept. 30. – 1073. ápr. 21.) nevet vette fel. Komplikálta a helyzetet, hogy a német udvar is pápát választott magának Peter Cadalus páрмаi püspök személyében, aki II. Honoriusz (Kr. u. 1061. okt. 28. – 1064. máj. 31.) néven került a pápa-történetbe.

II. Wratlaw a cseh fejedelem Kr. u. 1061 – 1092-ig.

Ebben az évben Guiscard Róbert elfoglalta Messinát az araboktól.

I. sz. 1252 (Kr. u. 1062)

Honoriusz pápa csapatai - észak-Itáliai segítséggel – legyőzték II. Sándor seregét, de nemsokára nagy erővel megérkezett Gottfried herceg, és „rábeszélte” mindkét pápát, hogy vonuljon vissza eredeti egyházmegyéjébe. Miután Ottokár az előző évben elfoglalta az osztrák hercegséget feleségül veszi az elhunyt II. (Harcias) Frigyes osztrák és stájer herceg idős nővérét,





Margitot. Gréc (Graz) városa Hungária szerves része. Béla nem tűri Ottokár akcióját, és Bécset, Mödlinget, valamint Tulln környékét pusztítják kun csapatai. IV. Béla is jogot formál az osztrák és stájer hercegségre, és ennek érdekében hozzáadja Babenberg Gertrudot a halicsi trónörökös herceghez. Miután Bécs meghódol és elfogadja a hűbért, Béla seregével hazatér.

I. sz. 1253 (Kr. u. 1063)

Vencel halála után Ottokár (1253 – 1278) lett Morvaország hercege.

IV. Béla és elsőszülött fia István nagy sereggel morvaországi hadjáratra indul. Olmütz környékét pusztítják és a várost ostrom alá veszik. Boleszló krakkói fejedelem Béla szövetségeseként Észak-Morvaországot pusztítja. A pápa közbenjárására Béla felhagy az ostrommal, és hazatér.

I. sz. 1254 (Kr. u. 1064)

Különböző fordulatok után a májusi mantuai zsinat II. Sándort (Kr. u. 1061 – 1073) ismerte el pápának. Végre ebben az évben Sándor elfoglalhatta Szent Péter trónját, és elláthatta apostoli hivatalát.

I. sz. 1255 (Kr. u. 1065)

A 15 éves Henrik nagykorúsítására ebben az évben kerül sor. Miután felszabadul Anno szigora alól, az Adalbert által teljesen szabadjára engedett ifjú uralkodó meglehetősen feslett életet él.

Batu kán halála.

I. sz. 1256 (Kr. u. 1066)

IV. Henrik mellé egy kormányt rendelnek az ifjú király kordában tartására. Ezen kívül meg is kellett nősülnie. Felesége Ottó savoyai gróf lánya Berta lett.

Október 14 – A hastingsi ütközet.

I. sz. 1257

IV. Béla István királyfit kinevezi Erdély hercegévé.

I. sz. 1258

IV. Béla fiával, István királyfival hadjáratot vezet a stájer fölkelők ellen, és helyreállítja Stájerországban a magyar uralmat. István királyfit kinevezi





Stájerország hercegévé, és a hercegséghez kapcsolja Zala és Vas megyét, illetve a Bakonyt.

I. sz. 1259

István királyfi és stájer herceg megtorló hadjáratot vezet Karintiába.

I. sz. 1260 (Kr. u. 1070)

A korlátlan királyi hatalomra törő Henrik ebben az évben felségsértés ürügyén megfosztja trónjától Northeimi Ottó bajor herceget, aki erre fegyvert fog ellene, de végül még szászországi birtokait is elveszti.

Augusztus 20. után – István királyfi stájer hercegségét elvesztve ismét átveszi Erdély kormányzását.

I. sz. 1261

Március 31. – II. Ottokár cseh király és IV. Béla megkötí a bécsi békét.

A keleti latin „császárság” vége, VIII. Mihály görög császár visszatér Konstantinápolyba.

I. sz. 1262 (Kr. u. 1072)

Henrik letaszítja trónjáról a karintiai Berchtoldot. Szászországban alkalmazott kíméletlen módszerei miatt Ottó, majd Magnus szász herceg részvételével lázadás tör ki Henrik uralma ellen. Henrik a körülvárt Harzburg várából alig tud elmenekülni.

IV. Béla és elsőszülött fia, István királyfi, a fegyveres összecsapás elkerülésére megkötí a pozsonyi békét. István királyfi felveszi az ifjabb király (*rex junior*) és a kunok ura (*dominus Cumanorum*) címet.

Ebben az évben Guiscard Róbert elfoglalta Palermot az araboktól.

I. sz. 1263 (Kr. u. 1073)

Amikor április 21-én II. Sándor meghalt, minden jel egy nagy vihar kitörésére utalt: a pápai trónra olyan ember lépett, Hildebrand aki Sándor politikáját irányította.

VII. Gergely (Kr. u. 1073. ápr. 22. – 1085. máj. 25.) személyében egy rendkívüli energiájú főpap került a pápai székbe, akit nem lehetett letéríteni az útjáról. Reformtevékenységét a római szinóduson fogalmazta meg majd két év múlva már cselekedett is. A clunyi reformon túlmenő programmal lép fel: **a világi hatalom alávételése az egyháznak** (a királyok le-





gyenek a pápa hűbéresei) és a keresztény egyház centralizálása Róma vezetése alatt.

IV. Béla Vas, Zala, Somogy és Baranya megyéket, továbbá Sopron, Moson, Pozsony és Nyitra várakat hozzákapcsolja fia, Béla herceg szlavón hercegségéhez.

I. sz. 1264 (Kr. u. 1074)

Salamon király adománya a frisingi egyház számára melyet IV. Henrik római-német császár megerősít...

Egy hamisított oklevél: Anno Dominicae Incarn. Millesimo LXXVIII Indic XIII. VI.kal. Decimbris darta: anno autem ordinaonis domini Heinrici Heinrici III.

A pápa felszólítja István ifjabb királyt, hogy anyjának, Mária királynénak adja vissza elfoglalt birtokait.

Augusztus 1. után – IV Béla támadást indít István ifjabb király ellen.

I. sz. 1265 (Kr. u. 1075)

VII. Gergely eltiltotta a szimóniás és nős papokat a szolgálattól, és kimondta, hogy a világi kézből elfogadott egyházi tisztség érvénytelen és kiközösítést von maga után. Ebben az évben több német püspököt megfoszt hivatalától szimónia címén.

Karácsonykor a római nemesek vezére merényletet kísérelt meg a pápa ellen. A merénylet nem sikerült.

Az Unstrut folyó melletti csatában (június 9.) halálosan megsebesül Ernő osztrák őrgróf. Melkben temetik el. Birtokait fia II. Lipót (Kr. u. 1075 – 1095) örökölte.

Október 8. – Dmtar Zvonimir horvát király (Kr. u. 1075-1089) koronázása Salona-ban. VII Gergely követe koronáz. Székhelye Knin. (Horvátország a hegyeken túl a tengermelléken fekszik)

I. sz. 1266 (Kr. u. 1076)

Henrik birodalmi gyűlést hívott össze januárban Wormsba, amelyen kimondták Gergely leváltását. Henrik kiközösítése nem sokat ért, Henrik helyzete országában egyre tovább súlyosbodott. Ekkor elhatározta, hogy aláveti magát a pápának: zarándoki és vezeklő ruhában Canossába ment. Ebben az évben II. Boleszló királyi koronát kapott VII. Gergelytől.

Törökök foglalják el Jeruzsálemet, a zarándokokat rendszeresen kirabolják.





István ifjabb király megtorló hadjáratot vezet a Vidinben uralkodó Szventszláv Jakab despota ellen.

I. sz. 1267 (Kr. u. 1077)

Henrik canossai zarándoklatával bűnbocsánatot nyert ugyan, de a fejedelmek mégis Rudolf sváb herceget választják meg ellenében.

Guido bíboros pápai legátus VII. Gergely megbízásából Bécsben zsinatot tart. Ez alkalommal magyar főpapok is felkeresik a legátust, aki elsősorban a papi nőtlenség érvényesítésére intézkedéseket hoz a magyarországi egyházak számára.

I. sz. 1268

IV. Béla sereget küld a macsói hercegséget pusztító I. Uros szerb király ellen. A magyar sereg legyőzi a szerbeket és foglyul ejti királyukat.

I. sz. 1269 (Kr. u. 1079)

Március 21-i datálással érdekes levél érkezett Hungáriába. A feladó ismert (VII. Gergely pápa), de a címzett csak „rex Ungarorum”. (Az UNT szerint [Szent] László a címzett, de az a kronológiai nehézségek miatt kizárt.)

Amennyiben nem későbbi hamisítás a levél, csak IV. Bélát jelenthet a címzés, akinek pártfogásába ajánlotta a Német Királyságból – IV. Henrik által – számkivetésbe űzött grófokat. A levél hangneme hűbéri alávetettséget sugall, ami igaz vagy nem IV. Béla esetében. „Miként híveid gyakori üzeneteiből tudjuk, és a mieink állításaiból is értesülünk, felséged teljes szeretettel és szíve szerint kész Szent Péternek szolgálni és **nekünk engedelmeskedni**, ahogyan azt az egyházi hatalom megköveteli, és ahogyan az a szerető fiúhoz illik.”

Véleményem szerint ezt a levelet István ifjabb király kapta meg és lett folytatása is. Követség küldése, kettős házasság...

A követség János prépost és Zárai Mihály vezetésével 1269. szeptember elején, Barlettában szállt partra. A követség István ifjabb király felhatalmazását hozta egy kölcsönös segélynyújtási és házassági szerződés megkötéséhez, valamint egy levelet a bíbornoki kollégiumhoz a szerződések Szentszék általi jóváhagyásának kéréséhez. A követek Barlettából „Anjou Károly” sürgetése mellett – az ügy „nem tűr halasztást” – szeptember 10–11. körül érkezhettek Károly tartózkodási helyére Melfibe. „Anjou Károly”, szeptember 14-én a montecassinoi apát vezetése mellett egy viszont kö-





vetséget nevezett ki. „Anjou Károly” szeptemberben, Melfiből keltezve jelenti be a szövetséget bíborosi kollégiumnak, és megerősítését kéri. A magyar szövetség – fennmaradt szövege szerint – egészen világos céllal jött létre: „a németek [Theutonicos] és a Németországhoz tartozók ellen és minden lény ellen, akik az egyház hűségén kívül állnak.”

V. István magyar királyról így emlékezik meg: „...a szent és nagy királyok ivadéka, a hatalmas, harcias és keresztény hit, valamint a római szentegyház ellenségeivel kipróbált fejedelem.”

Követi jelentés Hungáriáról Anjou Károlynak; „a hungár királyi háznak hihetetlenül nagy a birodalma, Észak és Kelet legtöbb tartománya urasága alá tartozik rokoni vagy hűbéres kötelék által, ki sem mondható mennyi a fegyverese s ha ez a dicső király fegyverbe szólítja seregét, északon és keleten senki mozdulni sem mer.”

Az apát december 12-én Sárosból már küldetésének eredményes voltát jelentette, 1270. április 6-án már újra Zárában volt, hajóra várva, amely átviszi Itáliába.

(Ma még úgy tanítják, hogy a „**nagy horderejű magyar-nápolyi szövetség** 1269-ben jött létre. I. Károly, aki IX Lajos francia király öccse, eredetileg Anjou és Provence grófja volt, pápai támogatással szerezte meg 1268-ban a tényleges hatalmat Dél-Itália felett.” A gond mindössze annyi, hogy az említett két francia majd csak 200 év múlva lép a történelem színpadára...)

I. sz. 1270 (Kr. u. 1080)

Tavasza – István leánya Mária megérkezik Nápolyba. 1271-ben már életet ad egy új Anjou Károlynak, aki később majd Martell Károly néven őse lesz a magyar Anjou-háznak. (A tisztánlátás érdekében én itt Mária férjét Károly címzetes salerno hercegnek tekintem.)

Május 3-án meghal IV. Béla Hungária legnagyobb királya. Fia V. István követi Hungária trónján 1272-ig. Ottokár morva herceg és V. István követi Berényben (Brünn) fegyverszünetet kötnek. V. István Krakkóban sógorával Boleszló fejedelemmel szövetséget köt.

Henrik legyőzi Rudolfot, aki meg is hal. Henrik császári ambíciói érdekében, Wibert ravennai érsek személyében ellenpápát állít. A pápakatalógusok szerint II. Kelemen (Kr. u. 1080. jún. – 1100. szept.) nevet vette fel. A pápaválasztás helyszíne Brixen (Tirol).

V. István december végén Ottokár hercegségébe nyomul, kun-magyar hada Bécs és a Semmering-hágó közti területeken okoz nagy kárt.



**I. sz. 1271 (Kr. u. 1081)**

Henrik Itáliában hadakozik, váltakozó sikerrel.

Áprilisban Ottokár morva herceg seregével átkel a Morván, és magyar területeket pusztít.

Május 21-én a Rábca térségében vívott ütközetben a morva herceg vereséget szenved, és visszavonul Bécsbe.

I. sz. 1272 (Kr. u. 1082)

Május 12-én II. Wratislav cseh fejedelem Mailbergnél legyőzi II. Lipót őrgrófot.

Augusztus 6-án meghal V. István Hungária királya. **Fülöp esztergomi érsek királlyá koronázza a tízéves IV. (Kun) Lászlót.** (Uralkodik 1290-ig.)

I. sz. 1273 (Kr. u. 1083)

Henrik (IV.) beveszi Rómát, de Gergely ellenáll az Angyalvárban.

A Csák nembeli Máté horvát-szlavón bán seregével Stájerországot és Karintiát, egy másik had Ausztriát és Morvaországot pusztítja.

A magyar betörés megtorlására osztrák és morva sereg támad Magyarországra.

Március 1 után Miklós az esztergomi érsek. (Pápai megerősítést nem kap.)
Július 26 – a Csanádon szentté avatják az 1053-ban vértanúhalált halt Gelért püspököt.

Augusztus 20 – A székesfehérvári bazilikában ünnepélyesen szenté avatják Hungária első királyát, Istvánt.

Szeptember 5 – **Károly címzetes salerno herceg** a magyarországi főpapat és bárókat hűségre és engedelmességre inti IV. (Kun) László és felesége (Anjou) Izabella iránt.

Október 24-én a német választófejedelmek egy csoportja Rudolf habsburgi grófot emeli trónra. (IV. Henrik Itáliában...)

I. sz. 1274 (Kr. u. 1084)

Henrik ismét Rómában. Ez alkalommal magával vitte II. Kelemen **saját pápáját**, aki császárrá koronázta.

Henriket és pápáját a Dél-Itália felől érkező csapatok elűzik.

De menekül VII. Gergely is Salernóba, ahol a következő évben meghal.

November 19-én a német birodalmi gyűlés Ottokár morva herceget meg-





fosztja hűbértartóitól, egyebek közt Ausztriától, Stájerországtól, Karintiától és Krajnától.

IV. (Kun) László szövetséget köt I. (Habsburg) Rudolf német királlyal.

I. sz. 1275 (Kr. u. 1085)

Németországban belháború dúl, Henrik hiába hirdette meg Mainzban az Isten békéjét, a harc tovább folytatódik ellenfeleivel. II. Wratislav cseh fejedelem Henrik oldalára állt, ezért tőle királyi koronát kapott, amellyel június 15-én meg is koronázták. (Csehország első királya!)

Június előtt – IV. (Kun) László és Ottokár morva herceg békét köt.

Május 25-én Salernóban meghalt VII. Gergely.

I. sz. 1276 (Kr. u. 1086)

VII. Gergely utóda Desiderius, Monte Cassino apátja lett, aki a beneventói longobárd herceg rokona volt. Négy nappal megválasztása után el kellett menekülnie Rómából. Visszatért Monte Cassinóba. A pápákatalógusokban III. Viktor néven szerepel.

Az Ausztriára támadó I. Rudolf német király körülményes Bécset.

November 18. után – Benedek választott esztergomi érsek halálát követően Kán nembeli Miklós választott esztergomi érsekként újból beül az érseki székbe, holott a káptalan Héder nembeli Péter veszprémi püspököt választja érsekké.

I.sz.1277 (Kr. u. 1087)

III. Viktor kis időre feltűnik Rómában, de szeptember 16-án meghal.

Május 23- 30. A főpapok, bárók, nemesek és a kunok rákosi gyűlése nagykorúvá nyilvánítja IV. (Kun) Lászlót.

I. sz. 1278 (Kr. u. 1088)

A következő pápát, eredeti nevén Odót, francia földről választották, s a II. Orbán nevet vette fel. Úgy tanítják, hogy Terracinai megválasztása után III. Kelemen ellenpápa miatt nem mehetett Rómába egy kis ideig.

Június 1. – **Az új pápa [II. Orbán]** sem Kán nembeli Miklós erdélyi prépost, sem Héder nembeli (Kőszegi) Péter veszprémi püspök érsekké választását nem ismeri el. és az esztergomi érseki szék betöltését a Szentszék számára tartja fenn.





Ottokár morva herceg a Morvamezőm vereséget szenved, és elesik az Ausztriáért vívott harcban. Habsburg Rudolf magyar-kun segítséggel győzött.

Szeptember 22. – **II. Orbán pápa** Fülöp fermói püspököt legátusként Hungáriába és a vele szomszédos országokba küldi. (Feladata az egyház szabadságának és Hungária békéjének helyreállítása; a király kiközösítésére is felhatalmazást kap.)

I. sz. 1279 (Hagy. Kr. u. 1085/89)

Fülöp fermói püspök pápai legátus kinevezi Lodomér váradi püspököt esztergomi érsekké. (Méltóságát 1297-1298 fordulóján bekövetkezett haláláig viseli.)

Október eleje – Fülöp pápai legátus a kun törvények teljesítésének elmaradása miatt kiközösíti IV. (Kun) Lászlót, az országra pedig kimondja az interdiktumot.

December 9. – II. Orbán pápa felszólítja a kiközösítés ellen fellebbező hungár királyt, hogy engedelmeskedjék legátusának.

VI. Alfonz kasztíliai király elfoglalja Toledót a mohamedánoktól.

Orbán helyreállította a toledói érsekséget, és az új érseket és az új érseket egyben megtette a spanyol egyház primásának. A szicíliai normann grófnak öröklődő pápai követi felhatalmazást adott.

I. sz. 1280 (Kr. u. 1090)

Január eleje – IV. (Kun) László elfogatja Fülöp pápai legátust és a kunok kezére adja.

Március eleje – IV. (Kun) László Budán kibékül a kunok által szabadon bocsátott Fülöp pápai legátussal.

IV. Henrik hét évig tartó itáliai hadjáratának a kezdete.

I. sz. 1281 (Kr. u. 1091)

Szicília teljes területe normann uralom alá kerül.

Október 21. előtt – Fülöp pápai legátus majd háromévi itt-tartózkodás után végleg elhagyja Hungáriát.

I. sz. 1282 (Kr. u. 1092)

IV. Henrik vereséget szenved Canossánál.

December 27-én I, (Habsburg) Rudolf német király a Babenberg-örökséget:





Ausztriát és Stájerországot hűbérturkóként fiainak, Albert és Rudolf hercegeknek adományozza.

Cseh- és Lengyelországból az éhínség miatt sokan Magyarországra menekültek. A menekülteket eladják a kunoknak.

I. sz. 1283 (Kr. u. 1093)

IV. Henrik nem tud visszatérni Mainzba. Fia Konrád föllázad ellene és Milánóban Itália királyává koronáztatja magát.

II. Orbán pápa Rómában, de az Angyalvárba csak öt év múlva tud bejutni.

I. sz. 1284 (Kr. u. 1094)

IV. Henriket elhagyja második felesége.

I. sz. 1285 (Kr. u. 1095)

II. Orbán pápa Clermontban zsinatot tart. Megújították VII. Gergely szigorú egyházi törvényeit. Konrád (IV. Henrik fia) II. Orbán pápa gyámkodásával feleségül vette I. Roger szicíliai uralkodó Konstancia nevű leányát.

I. sz. 1286 (Kr. u. 1096)

Május – a Nincstelen Valter francia lovag vezetésével a francia lovagokból és parasztokból álló első keresztes had Hungária területére lép, és kisebb incidensek után, június elején elhagyja az országot.

Június eleje – a magyar király a mosoni kapunál bebocsátja Amiens-i Péter remete francia-német keresztes hadát.

Július közepén egy másik francia-német keresztes had megostromolja Moson várát...

I. sz. 1287 (Kr. u. 1097)

Albert osztrák és stájer herceg a *magyar király támogatása ürügyén* megszállja Pozsony városát és várát. (A várban 1291-ig marad osztrák őrség.)

Augusztus 2. A bíborosok kollégiuma felszólítja Lodomér esztergomi érseket, hogy szabadítsa ki az 1286 szeptemberében fogságba vetett Erzsébet királynét, IV. (Kun) László feleségét.

I. sz. 1288 (Kr. u. 1098)

II. Orbán elfoglalja az Angyalvárat.

IV. Henrik fiát, Konrádot megfosztja trónöröklési jogától és helyette öccsét,



Henriket koronáztatja a következő évben királlyá. Konrád miután elveszti mind Toscana, mind a lombard városok támogatását, egészen magára hagyatva hal meg három év múlva Firenzében.

I. sz. 1289 (Kr. u. 1099)

Április 25 – I. Albert osztrák és stájer herceg IV. (Kun) László tudtával nyugat-magyarországi hadjáratra indul Héder nembeli (Kőszegi) Iván és testvérei ellen.

A keresztesek elfoglalják Jeruzsálemet, és ott királyságot alapítanak.

Július 29-én halt meg II. Orbán pápa. Utóda II. Paszkál lett egészen Kr. u. 1118-ig. Folytatta elődjeinek küzdelmét az egyházi kinevezések ellenőrzéséért.

I. sz. 1290 (Kr. u. 1100)

III. Kelemen ellenpápa halála. Hívei még az éjjel folyamán választottak egy ellenpápát Teoderik személyében. Pár hónap után elfogták, és kolostorba zárták, ahol hamarosan meg is halt. A következő évben III. Kelemen hívei egy Albert nevű kardinális papot választottak ellenpápává Teoderik helyett. Őt is kolostorba zárták.

Július 10-én meggyilkolják IV. (Kun) Lászlót, Hungária királyát. A királyt Csanádon temetik el. Július 23-án III. András királlyá koronázzák Székesfehérvárott. (1301-ig uralkodik.) Ő az utolsó királyunk a Zerind-ház férfiágán.

Habsburg Rudolf német király Hungáriát hűbérként fiának, I. Albert osztrák és stájer hercegnek adományozza.

I. sz. 1291 (Kr. u. 1101)

Január 31 – II. Paszkál pápa János jesi püspököt I. Rudolf német királyhoz és I. Albert osztrák és stájer herceghez küldi, hogy figyelmeztesse őket: Hungária a Szentszékhez tartozik. Követét azzal is megbízza, hogy menjen Hungáriába, védje meg a Szentszék jogait, majd tegyen jelentést az ország állapotáról.

Károly címzetes salerno herceg felszólítja Hungária népét, hogy III. András hagyja el, és az ő feleségének, Mária királynénak, V. István leányának, IV. (Kun) László testvérének – hódoljon be. *(Még nem létezik sem szicíliai, sem nápolyi királyság...)*

Július 18 – III. András hadai bevonulnak Ausztriába. Augusztus elején el-



érik Bécset. Az osztrák herceg Lodomér esztergomi érsek békeajánlatának elfogadására kényszerül.

Habsburg Rudolf, érezve élete végét, Speyerbe lovagol, hogy ott érje a halál. Júliusban ott is temetik el.

I. sz. 1292 (Kr. u. 1102)

II. Paszkál (Kr. u. 1099 – 1118) kiátkozza IV. Henriket, de ezt semmibe veszik a német püspökök.

Január 5 – **Károly címzetes salerno herceg** és felesége Mária Héder nem-beli (Kőszegi) Ivánt háborúra szólítja fel III. András ellen. Mária királyné neki és Gergely fiának adományozza Vas és Sopron megyét.

Január 6 – Mária (V. István lánya) lemond fia, Martell Károly **címzetes salerno herceg** javára a magyar koronáról.

Február 7 – **Károly, a címzetes salerno herceg és a magyar trónkövetelő apja** felszólítja Hungária főpapságát és főurait, hogy fiát Martell Károly herceget ismerjék el királyuknak.

Április 12. körül – Martell Károly **címzetes salerno herceg** László hercegnek Dragutin István szerb király fiának adományozza a szlavón hercegséget, kivéve (Frangepán) János vegliai, modrusi és vinodoli ispán, Vodicsai Radoszláv szlavón bán és rokonságuk birtokait...

Augusztus 19. – **Károly, a címzetes salerno herceg és a magyar trónkövetelő apja** Brebiri Pál horvát-dalmát bánnak és rokonságának adományozza Horvátországot...

I. sz. 1293

III. András anyjának, a Hungáriába érkezett Tomasina Morosini anyakirálynénak adományozza a szlavón hercegséget, a tenger melléki részekkel és Pozsega vármegyével együtt.

I. sz. 1294 (Kr. u. 1104)

A fiatal Henrik [V.] apja ellen szövetségre lép a német választófejedelmek egy csoportjával.

V. Celesztin pápát [81 éves] júliusban választották meg, aki *Károly címzetes salerno herceg* bábja lett. Nápolyban székelt, és ott is mondott le hivataláról decemberben. December 24-én Nápolyban Benedetto Caetanit választották pápának, aki a VIII. Bonifác nevet vette fel és 1303-ig volt hivatalában. (Párhuzamosan II. Paszkál pápával...)





I. sz. 1295 (Kr. u. 1105)

Június 27. előtt – Martell Károly **címzetes salerno herceg** Brebiri Pál horvát-dalmát bánnak adományozza a tengermelléki bánságot.

Augusztus – Meghal Martell Károly **címzetes salerno herceg**.

Harcok Rómában. A római arisztokrácia Maginulfot választotta pápának, aki a IV. Szilveszter (Kr. u. 1105 – 1111) nevet vette fel. Legfőbb támogatója az anconai gróf volt, de amint a kincstár kiürült hozzá menekült.

IV. Henrik császár december 31-én lemond a trónjáról fia javára. A következő évben Lüttichben meghal. Kr. u. 1111-ben kerül végső nyughelyére a speyeri császári sírboltba.

I. sz. 1296 (Kr. u. 1106)

Február 6 – III. András Bécsben feleségül veszi I. (Habsburg) Albert osztrák és stájer herceg leányát, Ágnest.

Október 22 – A guastallai egyetemes egyházi zsinaton a hungár király követei uruk nevében lemondanak a főpapok kinevezésének uralkodói jogáról, az investitúráról. *(Természetesen 200 évvel korábban Kálmán király erről nem mondott le.)*

I. sz. 1297 (Kr. u. 1107)

Szeptember – II. Paszkál pápa Franciaországból visszatér Itáliába.

I. sz. 1298 (Kr. u. 1108)

V. Henrik német király beleavatkozik cseh és lengyel konfliktusba. Mivel Henrik továbbra sem mond le az investitúra jogáról, a pápasággal is kiújulnak küzdelmei.

A német választófejedelmek egy része megvonja a bizalmat Adolftól és pápai hozzájárulással – leteszik a trónról. (június 23.) Helyébe Ausztriai Albertet választják meg, aki Göllheimnél legyőzi Adolfot.

Albert „uralkodik” 1308. május 1-jéig.

VI. Lajos az egyház támogatásával hozzáfog a francia királyi hatalom kiterjesztéséhez. (Kr. u. 1108-1137)

I. sz. 1299

Erzsébet (Izabella) királyné, IV. (Kun) László özvegye az országból Itáliába távozik. (Nápolyban hal meg 1303-ban)





I. sz. 1300

Február 22. VIII. Bonifác pápa, anélkül, hogy a bíborosokkal megtárgyalta volna kiadta az *Antiquorum habet fidem* bullát, amellyel teljes bűnbocsánatot hirdetett azoknak, akik abban az évben töredelmes gyónás után felkeresik mindkét apostolfejedelem bazilikáját.

Április 26 – Károly **címzetes akárki [Mária férje]** közli magyarországi híveivel, hogy unokáját, Károly Róbertet, Martell Károly fiát Hungáriába küldi, és felszólítja őket támogatásra.

Május 20 – Károly **címzetes akárki [Mária férje]** kölcsönt vesz fel a firenzei bankároktól unokája, a Hungáriába készülő Károly Róbert számára.

(Lehet, hogy III. András se mondott le az investitúráról?)

Június – III. András gyűlést tart Pesten, majd Székesfehérvárott.

Augusztus eleje – Károly Róbert trónkövetelő Spalatóba érkezik.

I. sz. 1300-01 (Kr. u. 1110-1111)

Nyár elején Henrik Itáliába ment, hogy császárra koronázzák.

A pápa és a császár küldöttei Sutriban tanácskoznak.

A következő év februárjában Henrik hadseregével bevonul Rómába, hogy császárrá koronáztassa magát. Ezt azonban megtagadta a pápa. Ezután Henrik elhagyta Rómát és Sabinába ment a foglyul ejtett pápával és a bíborosokkal. Hosszas alkudozások után április 13-án Henriket II. Paszkál császárrá koronázta, a Szent Péter-bazilikában.

A fogoly pápától kicsikart jogosítványok erős méltatlankodást váltottak ki Franciaország és Itália minden reformkörében. A kiváltságokat a következő évi római szinódus eltörölte, és a császárt kiközösítette.

Január 14-én III. András meghal a budai várban. Felesége Ágnes királyné elmenekül az országból. (1364-ben hal meg.) Az év első felében a Szent Korona hiányában egy alkalmi koronával koronázzák (Anjou) Károly Róbertet királlyá Esztergomban.

Május 13 – VIII. Bonifác pápa Károly Róbert támogatására Miklós bíboros ostiai és velletri püspök személyében pápai legátust küld Magyarországra.

Augusztus eleje – Vencel cseh trónörökös a főpapok és a bárók többségének hívására Magyarországra jön.

Augusztus 27-én Vencel cseh trónörököst Székesfehérvárott a Szent Koronával koronázzák királlyá.





I. sz. 1302

Június 10 – A pápa megbízza legátusát Miklós bíboros püspököt, hogy II. Vencel cseh királyt, Vencel (László) és Károly Róbert magyar királyokat a Szentszék elé idézze.

Szeptember – Károly Róbert és hívei megtámadják Budát, Vencel (László) király székhelyét, de Kőszegi Iván csapatai fölmentik a várost. Erre Miklós bíboros, pápai legátus egyházi tilalom alá veti Budát.

I. sz. 1303

Az év elején Miklós bíboros püspök, pápai legátus elhagyja Magyarországot.

Május 31. VIII. Bonifác pápa Vencel (László) királlyal szemben Károly Róbert jogát ismeri el a magyar koronára.

A francia király emberei Bonifác pápa elfogásakor Anagniban megölik a kíséretében levő Bicskei Gergely választott esztergomi érseket. A pápa kis idő múlva visszatérhetett Rómába, de az elszenvedett bántalmazásokba belehalt. (október 11.)

Október 22-én a bíborosi kollégium azonnal megválasztotta utódját Niccolò Boccasini személyében, aki a XI. Benedek nevet vette fel.

I. sz. 1303-05 (Kr. u. 1113-1115)

Polgárháború „Németországban”. A Lothár szász herceg vezette felkelés sikeres volt, a császár Welfisholzen mellett vereséget szenvedett. Ezután semmilyen befolyással nem bírt Szászország ügyeire.

I. sz. 1304

XI. Benedek pápa Perugiában hal meg, ahová tavasszal tette át a székhelyét. Tizenegy hónapig Benedeknek nincs utódja Perugiában.

Róma püspöke továbbra is II. Paszkál...

II. Vencel cseh király sereggel Magyarországra jön fia Vencel (László) magyar király támogatására.

Augusztus közepe – II. Vencel cseh király kinevezi Kőszegi Ivánt az ország kormányzójává és fiával Vencel (László) magyar királlyal, a Szent Koronával és a koronázási jelvényekkel visszatér Csehországba.

Augusztus 24 – Károly Róbert, továbbá a főpapok és a bárók Pozsonyban szövetséget kötnek III. (Habsburg) Rudolf osztrák és stájer herceggel II. Vencel cseh király ellen.





I. sz. 1305 (Kr. u. 1115)

Június 1 – Károly **címzetes nápolyi királycsináló [kingmaker]** újabb kölcönt vesz fel a firenzei bankároktól unokája, Károly Róbert számára. (Magyarország azóta nem tudott kiszabadulni az adósságcsapdából...)

Biztos, ami fix, **Robertus Rex Ungarorum 1115-ben** lemond az investitúráról Hermannus Cornerus krónikája szerint.

„1115. Robertus rex Ungarorum, secundum Wilhelmum, admonitus per Paschalem papam resignavit ad manus papae litteras investiturae episcoporum et aliorum praelatorum regni sui, quas usque ad illa tempora reges Ungariae facere consueverunt ex indulto sedis apostolicae.”

III. Vencel cseh király lemond a magyar koronáról, és azt a koronázási jelvényekkel együtt átruházza III. Ottó alsó-bajorországi hercegre, IV. Béla unokájára. Ottót december 6-án Székesfehérvárott királlyá koronázzák.

A bíborosok egy csoportja Perugiában egy franciát választott pápának, aki az V. Kelemen (1305. jún. 5 – 1314. ápr. 20) nevet vette fel. Rómába nem jutott el, az ottani „folytonos polgárháború” miatt. Idejét leginkább Franciaországban töltötte.

Róma püspöke továbbra is II. Paszkál...

I. sz. 1306

III. Vencel cseh királyt Alamócban meggyilkolják.

V. Henrik Kr. u. 1116-1118 között másodszor is hadat vezet Itáliába.

V. Kelemen „pápa” [Róma püspöke] Poitiers-be érkezik. Ott legalább 16 hónapot tölt el.

I. sz. 1307 (Kr. u. 1117)

II. Paszkál Beneventumba menekül Henrik elől. Ezt a helyzetet kihasználva, Károly **címzetes nápolyi királycsináló [kingmaker]** „pápai legátust” küld Hungáriába! A ferences szerzetes – Gentile de Montefiori – felelőségre vonja Ottó királyt Károly Róbert „jogainak háborításáért”. (augusztus 8. után)

(V. Kelemen „pápa” Poitiersben időzik...)

Ottót Kán László erdélyi vajda elfogja, a rákosi gyűlésen a nemesek egy csoportja Károly Róbertet ismeri el királynak.

Henrik Kr. u. 1117-ben valamikor az év elején érkezik Rómába. Az év második felében elhagyja Rómát, így II. Paszkál visszatérhet oda. Ez sike-





rült is neki, de nem sokkal ezután Kr. u. 1118. január 21-én meghalt az Angyalvárban.

I. sz. 1308 (Kr. u. 1118)

Három nappal II. Paszkál halála után [január 24] a gaetai Johannest választották pápának, aki a II. Geláz nevet vette fel (Kr. u. 1118 – 1119). Választása után a császárpárti fegyveresekből álló csoport rátört a pápára és a bíborosokkal együtt bezárták egy a Frangipane család tulajdonában lévő lakótoronyba. A nép ugyan kiszabadította, de mivel V. Henrik újból Rómába vonult, és ezért menekülnie kellett. Henrik császár Mauritius bragai érsek személyében új pápát nevezett ki, aki a (VIII.) Gergely nevet választotta. (Kr. u. 1118 április – 1121 április)

II. Geláz, akit időközben fölszenteltek (Gaetában).

Április 9-én a császárt és Gergelyt is kiközösítette. Geláz az itáliai eseményekről leveleket küldött Európa püspökeinek és fejedelmeinek az itáliai eseményekről, ezzel **örökre elszigetelte V. Henriket**, még a Rajna vidéki hazájában is. Henrik elhagyta ugyan Itáliát, de II. Geláz a Frangipane család miatt mégsem tudta elfoglalni római hivatalát. A következő év januárjában a cluny monostorban érte a halál.

Az idő, az időcsúszás megtréfálta a történészeket, és nem vették észre, hogy **V. Henrik alól kicsúszott a talaj, és a „Birodalma”**.

Május 1 – Albert halála.

Május 6-án éjjel Rómában heves tűzvész pusztította el a Lateráni bazilikát.

Az év novemberében Luxemburgi Henriket (VII.) választották királynak. (november 27.)

A pápa, ellenpápa, császár körüli bonyodalmak nem zavarják Károly **címzetes nápolyi királycsinálót [kingmaker]**, és Hungáriára küldi ismerősét Gentilis szerzetest, hiszen tetemes a tartozása a firenzei bankároknál (aranyban).

A már az előző évnél említett ferences szerzetes – Gentilis – május 30-án Spalatóba érkezett. Úgy tanítják, hogy „pápai adószedők” megkezdik munkájukat Hungáriában. **Három évig folyamatosan gyűjtögetnek...**

Az sem zavarja őket, hogy a pápa közben elhalálozott.

Novemberben egy pesti gyűlés is királynak ismeri el Károly Róbertet.





I. sz. 1309 (Kr. u. 1119)

Január 6 – a VII. (Luxemburgi) Henriket királlyá koronázzák.

Február 2 – II. Geláz halála után, Guidó érseket választották pápának, aki a II. Kalixt nevet vette fel. A választás Clunyban történt. Ennek a pápának a neve a középkor egyik legfontosabb eseményéhez a Kr. u. 1122. szeptember 23-i wormsi konkordátumhoz fűződik, amely véget vetett az Egyház és a „Birodalom” közötti évszázados investitúra-háborúnak. A pápa tárgyalásai Luxemburgi Henrikkel már az év folyamán megkezdődtek.

A folyamatosan betegeskedő V. Kelemen „pápa” Vienne-ből átköltözött Avignonba. Avignon mégsem vált megszokott lakhelyévé, mert idejének nagyrészt a városon kívül töltötte.

Június 11 – Gentilis „*bíboros pápai legátus*” megszenteli az I. Károly számára újonnan készült koronát, és letiltja a Szent Koronát.

Ehhez az évhez köthető Károly Róbert nagyapjának Károlynak [*kingmaker*] a halála. Nagyapja adósságának Ő lehetett a készfizető kezeze...

Az akadémiai nézetek szerint (Bölcs) Róbert örököli a nápolyi királyságot. (*Nem örökölheti senki a nápolyi királyságot, mert olyan még nincs...*)

I. sz. 1310 (Kr. u. 1120)

A pápa Rómába érkezett, ahol ünnepélyesen fogadták. VIII. Gergely ellenpápa Sutriba menekült, onnan kiostromolták, és száműzték a cavai apátságba, ahol szigorú felügyelet alatt tartották. VII. Henrik az új franciaországi gyakorlatot megfigyelve rájött, hogy az investitúra jogáról való lemondás nem jelenti azt, hogy elveszíti az egyháznagyok politikai támogatását, így közeledtek egymáshoz az álláspontok. Ősi német szokás szerint felkerekedik és elindul Itáliába. Lombardia meghódol előtte, de miután serege eltartására a városoktól hatalmas pénzeket követel, azok Milánóval az élen fellázadnak ellene. A milánói felkelést sikeresen leveri.

Május 12 – Gentilis „*pápai legátus*” **papírra** írt hamis oklevele...

Augusztus 27-én I. Károlyt megkoronázzák a Szent Koronával Székesfehérvárott. (Harmadik koronázás)

I. sz. 1311 (Kr. u. 1121)

VII. Henrik Itáliai hadjárata.

Július 6 – Gentilis „*pápai legátus*” kihirdeti a Csák Máté egyházi kiközösítéséről szóló ítéletet...





I. sz. 1312 (Kr. u. 1122)

Egyrészt mivel II. Kalixt helyzete megszilárdult Rómában, így megerősödve újra kezdhette az investitúráról szóló tárgyalásokat. Másrészt Henrik is jobban hajlott a kompromisszumra és ősi germán vére vágyott a császári koronára. Így került sor a június 29-i koronázásra Rómában. A folytatás ismert, szeptember 23-án létrejött a wormsi konkordátum. Ez két iratból áll, az egyik a császáré, a másik a pápáé. A császár dokumentuma tartalmazza a gyűrével és pásztorbottal történő hivatali beiktatásról való lemondást. A pápai okirat megadja a császárnak azt a jogot, hogy személyesen lehet jelen a püspökök és az apátok választásán, és vita esetén döntési előjoga van a császárnak.

Befejeződik a „*pápai*” adószedők 1308-ban megkezdett magyarországi működése.

Szeptember 9-én meghalt III. (Wittelsbachi) Ottó alsó-bajorországi herceg, aki haláláig viselte a Hungária királya címet.

I. sz. 1313 (Kr. u. 1123)

Lateráni zsinat, ahol ratifikálják a wormsi konkordátumot.

VII. Henrik császár halála. (augusztus 24.) Utódja Kölnben III. Frigyes, akiből nem lesz császár, Frankfurtban IV. Bajor Lajos, akit I. sz. 1328-ban császárrá is koronáznak.

I. sz. 1314 (Kr. u. 1124)

Április 20-án Roquemaure-ban (Languedoc) meghalt V. Kelemen avignoni „pápa”. Nem siettek utódja megválasztásával, hiszen még élt Róma püspöke II. Kalixt...

Rövid, de eredményes pápasága után december 13-án meghalt II. Kalixt. December 21-én a Frangipani család fegyveresei a pápai kancellár segítségével kényszerítették ki Lambert, ostiai kardinális püspök megválasztását II. Honoriusz néven. Így a már megválasztott (dec. 15) II. Celesztinnek (ma ellenpápa a megítélése) nem maradt más hátra, mint a lemondás.

A szászok október 19-én III. Frigyeszt választották királyuknak októberben, majd november 25-én meg is koronázzák Bonnban.

A mainzi, a trieri, a cseh, a brandenburgi, valamint a szász-lauenburgi választófejedelmek IV. Lajost választják királynak október 20-án. Királlyá őt is november 25-én koronázzák.





I. Károly (Róbert) visszaszerzi az osztrákoktól Dévény várát. Csák Máté szövetséget köt III. Frigyesel János cseh király ellen.

I. sz. 1315 (Kr. u. 1125)

V. Henrik bukott császár május 23-án meghalt Utrechtben – vele kihal a Száli-dinasztia. Mainzban egy új király választanak II. Lothár (Kr. u. 1125 – 1137) személyében. A mainzi érsek támogatásának köszönhetően a pápa [III. Honoriusz] üdvözli a megválasztását, és megkoronázását (szeptember 13.).

János cseh király felvonul Csák Máté ellen, de Csák Máté megvédi tartományát.

I. Károly (Róbert) hatalma megszilárdul Sáros és Szepes megyében.

I. sz. 1316 (Kr. u. 1126)

Lothár trónra lépését követően a trónkövetelő, Ottó morva-alamóci herceg támogatására hadjáratot vezet Csehországba. Ez a kulmi vereség Ottó halála után megegyezéssel végződik: I. Szobeszláv cseh herceg elfogadja a német hűbért.

Több mint kétéves trónüresedés után egy hetvenkét év körüli franciát választottak pápává Lyonban.

I. sz. 1317 (Kr. u. 1127)

Október 22-én megint pápai adószedők érkeznek Hungáriába. Az adószedést két és fél év múlva fejezik be.

II. Frigyes sváb herceg öccsét, Konrádot, német királlyá (Kr. u. 1127 – 1156) választják. Megválasztását követően a jog szerinti uralkodó (Lothár) hűségen maradó német egyházfők kimondják rá az átkot.

Lothár vejének, X. (Büszke) Henriknek adományozza Szászországot.

II. Roger szicíliai gróf átkelt a Messinai-szoroson és lerohanta Dél-Itáliát, elfoglalta Apuliát, Calabriát és Campaniát.

I. sz. 1318 (Kr. u. 1128)

Mivel Konrád nem tudja érdemben kiterjeszteni az őt elismerők körét, Lombardiába megy és a milánói egyházfő segédletével lombard királlyá koronázzák.

Február – Az ország főpapjai véd- és dacszövetséget kötnek Kalocsán a király ellen, mert egyes egyházi birtokokat is elkobzott, megadóztatta a





pápai jövedelmeket és másban is megsértette az egyház kiváltságait. Követelik az országgyűlés összehívását és az 1222. évi Aranybulla megerősítését.

Augusztus 12 – Beneventoi béke. Ennek értelmében, hűbéri eskü fejében a pápa átadta Rogernek az apuliai fejedelemséget és Calabriát.

I. sz. 1320 (Kr. u. 1130)

Március 12 – A pápai adószedők befejezik 1317-ben megkezdett *munkájukat és hazamennek a legények*. (Nincs ötletem arra vonatkozóan, hogy melyik pápa udvarában landolt a pénz...)

Konrád visszatér Svábföldre, ahol a délnémet nemesek támogatásával talpon tud maradni.

Lothár beveszi Speyer városát.

Február 13-án meghal II. Honoriusz pápa, ezzel újabb bonyodalmak kezdődnek. A San Marco templomban gyülekező kardinálisok egy csoportja Pietro kardinális papot választotta pápának. A neve a pápakatalógusokban II. Anaklét (Kr. u. 1130 – 1138).

A kardinálisok másik csoportja titokban és nagy sietséggel pápát választott, aki az Ince (II.) nevet vette fel. A megválasztása után Franciaországba menekül.

Szeptember 27 – II. Anaklét egy pápai bullával **Szicília királyává** nyilvánítja Rogert. (Királyként uralkodik Kr. u. 1154-ig)

Károly (I.) házasságot köt Erzsébettel, Ulászló lengyel király unokájával.

I. sz. 1321

Február – I. Károly Boleszló lengyel herceget választatja meg az elhunyt esztergomi érsek, Tamás utódjává. (XXII János pápa 1321. október 2-án megerősíti méltóságában.)

Március 18. – Meghal Csák Máté.

I. sz. 1322

IV. Lajos Mühldorf mellett legyőzi III. Frigyest, aki 1325-ig fogságba kerül.

I. sz. 1323 (Kr. u. 1133)

Lothár Incét támogatja, és itáliai hadjáratára magával viszi Rómába, ahol császárrá koronázza a szász királyt (június 4). Támogatás híján nem ma-





radhatott Rómában, leginkább Pisában tartózkodott a szászok, svábok, frankok pápája.

II. Anaklét pápa Rómában tartózkodik.

I. sz. 1324

IV. Lajos német királyt valamelyik pápa kiátkozza, mert IV. Lajos császárként intézkedik az országában.

I. sz. 1325 (Kr. u. 1135)

III. Konrád meghódol Lothár előtt, és lemond királyi címéről. (szeptember 29.)

IV. (Bajor) Lajos kiegyezik III. Frigyessel.

Károly (Róbert) király aranyforint verését rendeli el.

I. sz. 1327 (Kr. u. 1137)

I. Károly (Róbert) és János cseh király Nagyszombatban találkozik.

Lothár császár hadjáratot vezetett Dél-Itáliába, egészen Bariig eljutott, de a visszaúton megbetegedett, és egy kis tiroli faluban meghalt.

VII. Lajos francia király. (Kr. u. 1137-1180)

I. sz. 1328 (Kr. u. 1138)

II. Anaklét halála után II. Ince elfoglalhatta hivatalát, de nem volt zavartalan a római tartózkodása.

Március 18-án III. Konrádot (Kr. u. 1138 – 1156), IV. Henrik császár leányági unokáját a délnémet nemesek újból királlyá választják. Ennek következtében azonnal kirobbant a háború a szászokkal.

Lothár halála után (Kr. u. 1137) Lajos (Bajor) Rómába indul a császári koronáért. Az akadémiai tudományok szerint Lajost Rómában a „nép kapitánya” egy Colonna császárrá koronázta.

Tehát Ince elmenekült Rómából. A főpapi díszbe öltöztetett szalmabábuját elégették, majd ellenpápát is választottak V. Miklós néven. Amikor a „császár” elvonult Itáliából, V. Miklósnak is menekülnie kellett.

VI. Fülöp francia király, a Valois-dinasztia alapítója. (1328-1350)

Károly Róbert hadat vezet a Habsburgok ellen. A szövetséges magyar-cseh seregek a Lajtánál győzelmet aratnak.





I. sz. 1329 (Kr. u. 1139)

II. Ince pápa fegyveresen II. Roger Szicíliai királyra támadt, de vesztett, fogságba is került. Szabadságának ára Roger királyi méltóságának elfogadása és lemondás Dél-Itáliáról.

I. sz. 1330

Április 17 – Zách Felicián a visegrádi váraljai királyi palotában ebéd közben sikertelen merényletet követ el a király és családja ellen.

I. sz. 1332 (Kr. u. 1142)

Június 1. – Valamelyik (sic!) pápa Károly Róbert kívánságára lemond a király javára a pápai adószedők magyarországi bevételeinek egyharmadáról. Az adószedők megkezdték a tizedszedést, munkájukat 1337-ben fejezték be.

Konrád eredményes hadjáratot vezet Csehországba II. Ulászló támogatására, Konrád morva-znaimi herceg ellen.

I. sz. 1333 (Kr. u. 1143)

Július-szeptember – Károly Róbert Nápolyba utazik fiával, András herceggel, akit eljegyez nagybátyja, **Anjou Róbert címzetes „nápolyi király”** unokájával Johannával. *(Ma még úgy tanítják, hogy Bölcs Róbert nápolyi király (Sic!) Andrást Calabria hercegévé és trónja örökösévé nyilvánítja.)*

Ebben az évben II. Roger Szicília királya és Calabria uralkodója.

Szeptember 24-én meghalt II. Ince pápa. Utóda II. Celesztin lett, mintegy fél évre. Említésre méltó tette, hogy visszavonta II. Roger szicíliai király kikényszerítettnek tekintett elismerését.

I. sz. 1334 (Kr. u. 1144)

Az év elején Károly Róbert kíséretével hazatér Nápolyból. Nehezen hiszem, hogy ne tudta volna meg a helyszínen, hogy nagybátyja nem „nápolyi király” csak Itália pápai vikáriusa (nagyon befolyásos ember) továbbá „Róma szenátora”, „Genova, Brescia ura”.

Négy nappal II. Celesztin halála után Gerardo Caccianemicit választották pápának, aki a II. Lucius nevet vette fel. Rövid pápaságát teljes mértékben meghatározta Róma politikai helyzete. Nemrégén fogadtak el egy olyan köztársasági alkotmányt, amelyben kinyilvánították, hogy a pápaság intézménye elvesztette világi hatalmát. Lucius ebbe nem törődött ebbe bele,





ezért támadást kísérelt meg a Capitolium ellen, de legyőzték és a csata során szerzett sebeibe a következő év február 15-én belehalt.

December 4-én kilencvenéves korában elhunyt XXII. János pápa Avignonban.

December 20-án XII. Benedek (1334-1342) követte a pápai trónon Avignonban.

I. sz. 1335 (Kr. u. 1145)

Bernardo Pignatellit, egy cisztercita kolostor apátját sietősen, még II. Luciusz halálának a napján titokban pápává választotta a kardinálisok egy csoportja. A Jenő (III) nevet vette fel. Mivel a pápa világi hatalmát tagadó római kommunát ő sem ismerte el, Rómától északra Farfában szentelték fel, azután pedig Viterbóban székelte. Kr. u. 1145 karácsonyára, majd Kr. u. 1149 decemberében tért vissza egy rövid időre az ellenséges légkörű Rómába. Kr. u. 1153. július 8-án halt meg Tivoliban.

November 1 körül – Károly Róbert magyar, III. Kázmér lengyel és János cseh király Visegrádon találkoznak.

I. sz. 1337 (Kr. u. 1147)

Az Edessza visszafoglalására és a Szentföld felszabadítására indított kereszties hadjárat során Konrád, és VII. Lajos francia király hada is átvonul Hungárián. A hadjárat teljes kudarcba fulladt.

Szeptember 11 – Károly Róbert békét köt az osztrák hercegekkel.

Kitör az ún. 100 éves háború Anglia és Franciaország között. Az arany ára Európa-szerte hirtelen felszökik.

I. sz. 1338

A frankfurti rendi gyűlés kimondta, hogy a császári hatalom egyenesen Istentől függ, s nem a pápától. A császár koronázás nélkül is gyakorolhatja hatalmát.

Ezzel – egy 700 éves kerülőúttal – visszatértünk a hun alapokhoz, Eteléhez a királyok királyához, Isten ostorához, aki hatalmát egyenesen Istentől eredeztette.

I. sz. 1339

Július – III. (Nagy) Kázmér lengyel király Károly Róberttel trónörökösödési szerződést köt Visegrádon.





I. sz. 1340 (Kr. u. 1150)

Konrád 1147-ben királlyá koronázott fia meghalt.

Az első egyetemek kialakulása Párizsban (teológia) és Bolognában, ahol kitalálják a (rég) római jogot.

I. sz. 1342 (Kr. u. 1152)

A keresztes hadjáratból hazavergődött Konrád, február 15-én meghalt. Halálos ágyán unokaöccsét, III. Frigyes sváb herceget jelöli ki utódjául. Bambergben temették el.

Barbarossa Frigyes német-római császár. (Kr. u. 1152-1190)

Április 25. – XII. Benedek halála után az első szavazáson egyhangúlag választották meg Pierre Roger-t, akit Avignonban koronáztak meg május 19-én. Ő a Kelemen (VI) nevet vette fel. Az avignoni korszak negyedik pápája volt 1352. december 6-ig.

Július 16 – Meghal I. Károly Hungária királya, Székesfehérvárott temetik el. Fiát I. (Nagy) Lajost Telegdi Csanád esztergomi érsek Székesfehérvárott királlyá koronázza. (1382-ig uralkodik.)

Ebben az évben házasodott össze András címzetes calabriai herceg és (Bölcs) Róbert címzetes nápolyi király unokája Johanna.

I. sz. 1343 (Kr. u. 1153)

Január 18 – Meghal Nápolyban (Bölcs) Róbert címzetes nápolyi király.

Végrendeletében az 1333. évi egyezményvel ellentétben egyedül csak unokáját, Johannát jelöli ki örökösének, míg annak férjét, András címzetes calabriai herceget, I. (Nagy) Lajos öccsét mellőzi. (Őszinteségi rohama támadhatott halálos ágyán Róbertnek, hiszen, ha valaki, akkor ő biztosan tudta, hogy nem Nápoly királya. Nem kívánom kétségbe vonni, hogy korának nagyon befolyásos embere volt, esetleg akár Capua, Salerno, hercege, Róma szenátora, de Nápoly uralkodója – bármennyire is illúzió romboló – akkoriban II. Roger fiatalabb fia Vilmos volt. Viszont találtam olyan hivatkozást, mely szerint II. Roger kancellája Nápolyban egy bizonyos Róbert)

Egyszóval, ha nem birtokolta a nápolyi királyi méltóságot, örökíteni sem volt módjában... A távoli Hungáriából ezt nehéz volt ellenőrizni.

Február – I. (Nagy) Lajos meglátogatja jövendőbeli apósát (Luxemburgi) Károly morva őrgróft. (Igyekszik őt megnyerni öccse, András herceg [címzetes] nápolyi trónigényének támogatására.)





Június 8 – Erzsébet anyakirályné útnak indul Visegrádról Nápolyba, hogy András herceg [címzetes] megkoronázásának ügyét rendezze. **(Magával viszi az ország hatévnyi aranytermelését – ötezer kétszázötven kg aranyat és mellette huszonhétézer márka ezüstöt, hogy fia trónra lépését keresztülvigye.)**

Zenggből július 24-én érkezik meg hajón Manfredoniába, ahol fia, András és Johanna fogadja és Nápolyba kíséri.

Július 8 – III. Jenő pápa halála után azonnal pápává választották és IV. Anasztáz néven felszentelték a római Corrado della Suburrát. Rómában hunyt el Kr. u. 1154. december 3-án. Érdemes megemlíteni, hogy pápasága alatt kezdte el Svédország a Péterfillér fizetését. Szeptember 14-én Erzsébet anyakirályné kíséretével és a nápolyi érsekkel Rómába ment.

Ebben az évben július 8-tól IV. Anasztáz volt Rómában a pápa, így nem volt akadály a találkozásnak. A pápai udvar egész konkrétan negyvennégyezer márka ezüstöt kapott a kérelem átadásával egyidejűleg. Erzsébet október 4. után érkezik vissza Nápolyba.

I. sz. 1344 (Kr. u. 1154)

Február 25 – Erzsébet anyakirályné visszaindul Nápolyból. Nagy valószínűséggel megérthette a helyzet bonyolultságát, a Hungáriából kivitt pénz családon (Anjou) belül maradt Nápolyban...

(május 21-én érkezik meg Hungáriába.)

Február 26-án meghal II. Roger Szicília királya, a trónon fia Vilmos követi. (Kr. u. 1154- 1166)

Az év folyamán – A magyar királyi kincstár aranykészletének Itáliába vitele következtében megszűnik az európai aranykrízis és visszaáll az arany és az ezüst normális értékaránya.

Barbarossa Frigyes, a „Birodalom Ékessége” ősszel 1800 lovasával elindul Itáliába. Családi hagyományként először a lombard királyi cím megszerzése lebegett a szeme előtt, de Milánóba nem engedték be. A város polgárai bezárták a kapukat, és a várfalak tetejéről vidáman nézegették a szánalmasan gyenge csapatot. Amikor Frigyes megadásra szólította fel őket, gúnyos tréfákkal válaszoltak neki. Hogy csapatai, no meg saját harckésztségét fokozza, a Milánóval szövetséges, ártalmatlan Tortona városka ellen fordult, azt ostromolta meg és dúlta föl.

December 4 – Két nappal IV. Anasztáz halála után Nicholas Breakspeare, Albano bíboros püspöke lépett Szent Péter trónjára és a Hadrianus (IV)





nevet vette fel. Ő az első és eddig az egyetlen angol a pápák között. Nyugodtnak mondható pápasága alatt Rómában számos templomot építtetett; megerősítette és kijavíttatta az erődítményrendszert. Kr. u. 1159. szeptember 1-jén Anagniban hunyt el.

I. sz. 1345 (Kr. u. 1155)

Június 18 – IV. Adorján pápa császárrá koronázza Frigyeset, de ő a rómaiak felkelését követően visszatér Németországba, anélkül, hogy akár Milánót elfoglalta volna, akár Vilmos ellen fordult volna.

Szeptember 18-19. András herceget felesége Johanna „nápolyi királynő” tudtával meggyilkolják Aversában.

December 25. megszületik András herceg utószülött fia, Martell Károly.

I. sz. 1346 (Kr. u. 1156)

Nagy Lajos kéri a pápát, hogy öccsének, András gyilkosait fossza meg a nápolyi királysághoz való joguktól.

Március eleje. – Bertrand bíboros Károly durazzói herceg segítségével elfogja és kivégezteti András herceg meggyilkolásának közvetlen részeseit.

IV Károlyt november 26-án német királlyá koronázzák.

I. sz. 1347

Május után. Nagy Lajos elindítja hadait Itáliába.

November 11. Nagy Lajos Visegrádról elindul első nápolyi hadjáratára.

I. sz. 1348 (Kr. u. 1158)

Január 23. Nagy Lajos Aversában kivégezteti Károly durazzói herceget.

Február 15. körül. Nagy Lajos bevonul Nápolyba. Királyi címébe fölveszi a Jeruzsálem és Szicília királya címet is.

Május vége – Nagy Lajos visszaérkezik Magyarországra.

Frigyes nagy hadseregéve levonul Itáliába. A roncgliai gyűlésen megfosztja a lombardiai városokat önkormányzatuktól és saját hivatalnokokat állít élükre.

Szeptember 17. Johanna „nápolyi királynő” és Tarantoi Lajos „nápolyi király” hazatér Nápolyba.



**I. sz. 1349 (Kr. u. 1159)**

Január 5. Aversa, Capua, Sessi megadja magát Tarantói Lajos nápolyi csapatainak.

Adorján pápa szeptember elsején meghalt Anagniban.

Szeptember 7-én a pápai kancellárt választják pápává Sándor [III] néven. Egy maroknyi császárpárti kardinális Ottavio Monticellit választja ellenpápává, IV. Viktor [Kr. u. 1159-1164] néven. Elismertsége nem tudott túlterjedni a császár befolyási övezetén.

I. sz. 1350 (Kr. u. 1160)

Június 14. Nagy Lajos hadserege élén megindul Nápoly ellen.

Augusztus - Nagy Lajos és hadserege bevonul Nápolyba.

Szeptember vége – október 25. Nagy Lajos Rómából Itálián keresztül megérkezik Budára.

I. sz. 1352 (Kr. u. 1162)

Sándor pápa áprilisban Genovában hajóra szállt és elindult Dél-Franciaországba.

Május 23. Johanna és tarantói Lajos koronázása.

December 18-án egy hetvenéves, törődött öregembert választanak pápának Avignonban, aki a (VI.) Ince nevet vette fel (1352-1362).

I. sz. 1353

Szeptember 15. Nagy Lajos és IV. (Luxemburgi) Károly, cseh király egyezséget köt.

I. sz. 1354 (Kr. u. 1164)

Március – Murád szultán elfoglalja Gallipolit, s ezzel megveti a törökök európai államának alapjait.

Áprilisban meghal IV. Viktor ellenpápa. Halála után két nappal már III. Paszkál az új ellenpápa.

I. sz. 1355 (Kr. u. 1165)

Kora tavasszal III. Sándor pápa visszatért Itáliába.

Április 5. – IV. Károlyt a pápa (III. Sándor) császárrá koronázza Rómában.



**I. sz. 1356 (Kr. u. 1166)**

Május 7. I. Vilmos Szicíliai király halála. Kiskorú fia II. Vilmos (Kr. u. 1166-1189) örökölte Szicíliát.

I. sz. 1357 (Kr. u. 1167)

Frigyes ellen III. Sándor pápa létrehozta a Lombard Ligát.

III. Paszkál Barbarossa Frigyessel Rómába vonult, ahol magát megkoronáztatta, majd a császárt is megkoronázta.

I. sz. 1358 (Kr. u. 1168)

Február 18. – Nagy Lajos és Velence békét köt.

Szeptember 20. – III. Paszkál ellenpápa halála.

III. Kalixt a harmadik császárpárti ellenpápa volt a pápaság és a császárság újabb nagy küzdelme idején. Főleg Viterbóban székelt. (Kr. u. 1168-1178)

I. sz. 1360

Április 26. – A pápa katonai segítséget kér a magyar királytól a Bolognát ostromló Bernabos Visconti milánói herceg ellen.

I. sz. 1361

Tavasszal nagy magyar sereg harcol zsoldos csapatként Itáliában.

I. sz. 1362 (Kr. u. 1172)

Május 16. – Tarantói Lajos nápolyi király halála.

Szeptember 12. – VI. Ince pápa halála.

Szeptember 28. – V. Orbán pápa (1362-1370) megválasztása Avignonban.

Frigyes a wormszi „birodalmi” gyűlésen újabb hadjáratot hirdet Sándor pápa és a lombard városok ellen.

I. sz. 1364

Nagy Lajos Durazzói (Kis) Károly herceget Nápolyból udvarába hozatja, majd kinevezi Horvátország és Szlavónia hercegévé.

I. sz. 1365

Január 8. – Toldi Miklós zsoldosvezérként Itáliában az egyházi állam és I. Johanna nápolyi királynő szolgálatába áll.



**I. sz. 1366 (Kr. u. 1176)**

Frigyes császár a Legnano melletti ütközetben vereséget szenved a milánóiaktól.

I. sz. 1370

November 17. – I. (Nagy) Lajost a krakkói székesegyházban lengyel királlyá koronázzák.

I. sz. 1371 (Kr. u. 1181)

Augusztus 30-án III. Sándor pápa meghalt Civitacastellában. A római csőcselék megzavarta még holttestének a Lateránba való szállítását is, ahová eltemették.

Szeptember elsején III. Lúcius (Kr. u. 1181-85) került a pápai trónra, aki igazi békét szeretett volna Barbarossa Frigyessel.

I. sz. 1372

IV. Károly német-római császár megkéri másodszülött fia, Zsigmond számára Máriának, a magyar király másodszülött leányának a kezét.

I. sz. 1373 (Kr. u. 1183)

Frigyes Konstanzban békét kötött az itáliai városokkal.

I. sz. 1374 (Kr. u. 1184)

Frigyes császár és III. Lúcius találkozására Veronában került sor. Ebben az évben eljegyezték Roger király leányát, Konstanzát – Frigyes fiával, Henrikkel (VI).

I. sz. 1375 (Kr. u. 1185)

Veronában, november 25-én elhunyt III. Lúcius pápa.

Halálát követően Veronában egyhangúlag pápává választották Umberto Crivelli milanói érseket, aki a III. Orbán nevet vette fel.

Kölcsönös bizalmatlanság uralkodott a pápa és a császár között, amely gyorsan nyílt töréssé alakult.

I. sz. 1376 (Kr. u. 1186)

Henrik január 26-án feleségül vette Konstanzát Milánóban. Nem sokkal ezután Frigyes megparancsolta fiának, hogy III. Orbán pápát zárja el a külvilágtól.



**I. sz. 1377 (Kr. u. 1187)**

A pápát a császárhoz hű hatóságok kiutasították Veronából.

Úton Ferrarába megbetegedett, és a városba érve meg is halt. Ott temették el a dómban.

Albert de Morra pápai kancellárt Ferrarában választották pápává. A Gergely (VIII) nevet vette fel.

I. sz. 1378 (Kr. u. 1188)

Jeruzsálem eleste soha nem látott összefogást váltott ki Európa nyugati és déli részében. Az addig a pápákkal marakodó Barbarossa Frigyes azonnal politikát váltott, Kelemennel kibékült, vállalta egy leendő keresztes hadjárat terheit.

Március 27. – XI. Gergely pápa halála.

Április 8. – VI. Orbán pápa (1378-1389) megválasztása Rómában.

Szeptember 20. – Kelemen (1378-1394) ellenpápa megválasztása. A következő évben Avignonba távozik.

November 29. – IV. Károly császár halála Prágában.

I. sz. 1379 (Kr. u. 1189)

Február 6. körül – Nagy Lajos Zólyomban találkozik IV. Vencel cseh és német királlyal, IV. Károly császár elsőszülött fiával és utódjával.

Február 18-a után III. Kelemen pápa (Kr. u. 1187-1191) beköltözik a Lateránba. Barbarossa Frigyes május 11-én indult el Regensburgból a harmadik keresztes hadjáratra és május 31-én érkezett Hungáriába.

November 18-án fiú örökös nélkül meghalt II. Vilmos szicíliai király, így Dél-Itália a lányára Konstanciára és férjére, Henrikre, Barbarossa Frigyes fiára szállott. A németellenes párt II. Roger törvénytelen unokáját, Leccei Tankrédot (1189-94) emeli trónra.

I. sz. 1380 (Kr. u. 1190)

A keresztesek és a török hűbéres bizánciak közötti ellenségeskedés békekötéssel zárult. Frigyes a hagyományos szárazföldi útvonalon haladva Ikonium mellett vereséget mér a törökökre. Merzin mellett fürdőzés közben szívrohamot kap, és belefullad a Szalef folyóba. A német keresztes had felbomlik.



Április 21. – VI. Orbán pápa megfosztja I. Johanna nápolyi királynőt trónjától, alattvalóit fölmenti hűségesküjük alól. Az ítélet végrehajtásával a magyar királyt bízza meg.

December 29. – Meghal Erzsébet anyakirályné, I. Károly király özvegye.

I. sz. 1381 (Kr. u. 1191)

Április 15. – III. Celesztin pápa (Kr. u. 1191-1198) VI. Henriket császárrá koronázza. Tankréd elleni hadjárata Nápolyig vezet, ahol a malária elviszi serege nagy részét és őt magát is megbetegíti. Visszamegy Németországba, ahol egy széleskörű fejedelmi összeesküvés körvonalazódik ellene.

Június 2. – VI. Orbán pápa Durazzói (Kis) Károly herceget Rómában III. Károly néven Nápoly (Szicília) királyává koronázza.

Július 16. – Durazzói (Kis) Károly nápolyi király bevonul Nápolyba.

I. sz. 1382 (Kr. u. 1192)

Május 22. – Durazzói (Kis) Károly nápolyi király megfojtatja I. Johanna nápolyi királynőt.

Szeptember 10. – Éjjél körül meghal I. (Nagy) Lajos király.

Szeptember 17. – Máriát, I. (Nagy) Lajos leányát Demeter bíboros esztergomi érsek királlyá koronázza.

December 21. – A Szentföldről hazafelé igyekvő Oroszlánszívű Richardot elfogja V. Lipót osztrák herceg.

I. sz. 1384 (Kr. u. 1194)

Február 20-án meghal Tankréd, leegyszerűsítve Henrik dolgát. Májusban indul Itáliába és már karácsonykor Palermoban királlyá is koronáztatta magát.

Október 15. – Hedviget, Nagy Lajos ifjabb leányát Krakkóban lengyel királlyá koronázzák.

I. sz. 1385

December 31. – Demeter bíboros esztergomi érsek Mária lemondott királynő és Erzsébet anyakirályné jelenlétében a Szent Koronával magyar királlyá koronázza Durazzói (Kis) Károly nápolyi királyt.



I. sz. 1386

Február 7. – Budán a királynők palotájában merényletet követnek el II. (Kis) Károly ellen. Forgách Balázs pohárnokmester súlyosan megsebesíti a királyt.

Február 24. – Meghal Visegrádon II. (Kis) Károly.

I. sz. 1387 (Kr. u. 1197)

Január—február. Zsigmond brandenburgi őrgróf hadat vezet Szlavóniába felesége, Mária királynő kiszabadítására.

Március 31. – Himházi Benedek veszprémi püspök Székesfehérvárott királlyá koronázza (Luxemburgi) Zsigmond brandenburgi őrgrófot, miután az előzőleg elfogadta az országnagyok feltételeit.

Szeptember 28. – VI. Henrik császár halála Szicíliában. Testvére Fülöp lesz a „svábok” királya a következő évtől. A Welf-házi IV. Ottót a németek másik csoportja választja királynak ugyanabban az évben.

I. sz. 1388 (Kr. u. 1198)

Január 8. – III. Celesztin pápa halála. A 37 éves Lotario Conti gróf követte III. Ince (Kr. u. 1198-1216) néven.

I. sz. 1389 (Kr. u. 1199)

Június 15. – A Szerbiába nyomuló törökök a rigómezei csatában döntő győzelmet aratnak a délszláv fejedelmek koalíciója fölött.

III. Incének mennie kell Rómából...

Október 15 – VI. Orbán pápa halála.

November 2. – IX. Bonifác (1389-1404) megválasztása tizennégy bíboros megegyezésének az eredménye volt. Meg volt győződve arról, hogy ő az igazi pápa.

I. sz. 1391 (Kr. u. 1201)

Július 17. – László nápolyi király, magyar trónkövetelő Hervoja bosnyák főurat és testvérét, Vukot nevezi ki dalmát-horvát bánokká.

Október 7. – László nápolyi király, magyar trónkövetelő együttműködésre szólítja fel a Zsigmond király uralmával elégedetlen magyar urakat.

Ince pápa Ottót ismeri el német királynak.



I. sz. 1392

Zsigmond király a Dunán átkelve Izdrilig nyomul előre, de ellenfele, I. Bajezid szultán elkerüli az összecsapást.

I. sz. 1394 (Kr. u. 1204)

Szeptember 16. – KELEMEN „ellenpápa” halála.

Szeptember 21. – BENEDEK „ellenpápa” (1394-1417) megválasztása huszonegy bíboros megegyezésének az eredménye volt.

I. sz. 1395

Május 17. – Mária királynő lovasbaleset következtében életét veszti.

I. sz. 1396

Szeptember 12. – Zsigmond király megkezdí Nikápoly ostromát.

Szeptember 28. – A Nikápoly felmentésére érkező I. Bajezid szultán a nikápolyi csatában legyőzi a keresztetek seregét.

I. sz. 1398 (Kr. u. 1208)

Sváb Fülöpöt a bambergi püspök palotájában Wittelsbach Ottó meggyilkolja.

Augusztus – Zsigmond király hadat vezet Hervoja bosnyák vajda ellen.

I. sz. 1399 (Kr. u. 1209)

Február – Zsigmond király Krakkóban látogatást tesz II. Ulászló lengyel királynál és Hedvig királynőnél.

Ottó hadseregével Itáliába vonul, hogy a szokásos rituális „császárkoronázást” megejtsék. Október 4-én III. Ince „nemzetközi pápa” koronáz.

I. sz. 1400 (Kr. u. 1210)

Augusztus 20-21. Ruprecht a rensei gyűlésen a három egyházi választó, valamint saját szavazatával nyeri el a királyi méltóságot. A lemondani nem hajlandó Vencel ellen betör Csehországba, de akciója sikertelenül végződik.

I. sz. 1401

Január 6. – Ruprecht koronázása.

Április 28. – Kanizsai János esztergomi érsek, kancellár és Bebek Detre nádor vezetésével az országnagyok Budán elfogják Zsigmond királyt.

Október 29. – Zsigmond király visszanyerte trónját.

I. sz. 1402 (Kr. u. 1212)

Március 6. – Zsigmond király fogságba veti bátyját, IV. Vencel cseh királyt. (Vencel 1403-ban megszökik.)

II. Frigyes a fejedelmek hívására tavasszal indul Németországba. Útközben Rómában ígéretet tesz III. Ince pápának, hogy fia Henrik javára lemond Szicíliáról.

December 5-9. – A Mainzban összegyűlt fejedelmek megválasztják uralkodójuknak, majd meg is koronázzák.

I. Bajezid szultán Ankaránál Timur fogságába esik.

I. sz. 1403

Július 19. – László nápolyi király, magyar trónkövetelő (II. Károly magyar király fia) partra száll Zárában.

Augusztus 5. – Kanizsai János esztergomi érsek Zárában, Angelo Acciaiuoli pápai követ jelenlétében, alkalmi koronával Hungária királyává koronázza Nápolyi Lászlót.

November eleje – László nápolyi király Dalmáciából hazatér Itáliába.

I. sz. 1404 (Kr. u. 1214)

Április 6. – Zsigmond király elrendeli, hogy hozzájárulása nélkül pápai bulla alapján senki nem kaphat egyházi javadalmat, a maga részére tartja fenn a megüresedő egyházi beneficiumok betöltésének jogát, és megtiltja a magyarországi papságnak, hogy királyi jóváhagyás nélkül elfogadják és kihirdessék a pápai és egyéb római kúriai okleveleket.

Október 1. – IX. Bonifác pápa halála.

Ottó elveszti minden hatalmát, de „császári” címéről nem mond le. Négy év múlva hal meg családi birtokán.

I. sz. 1405 (Kr. u. 1215)

A 21 éves Frigyest újra koronázzák július 25-én.

Az angol nemesség kicsikarja János királytól a Magna Chartát.

III. Ince pápa megszervezi, és november 11-én megnyitja a IV. Lateráni Zsinatot, de utána menekülnie kell Rómából. A következő évben Perugiában hal meg.

December 6. – Kanizsai János esztergomi érsek Székesfehérvárott királynévá koronázza Cillei Borbálát, Zsigmond király második feleségét.

I. sz. 1406 (Kr. u. 1212/1216)

Június 15. – Meghal Vilmos osztrák herceg, László nápolyi király sógora, Zsigmond király ellenfele.

Július 18-án III. Ince pápát a trónon Cencio Savelli római bíboros követte, akit a bíborosok Perugiában választottak meg, és 24-én szenteltek fel III. Honoriusz (Kr. u. 1216-1227) néven.

Július 16. – A keresztény koalíció győzelme Las Navas de Tolosánál az Almohádok felett.

Ince halála után a november 30-án megtartott konklávén egyhangúan a velencei Angelo Correret választották meg, aki a [XII] Gergely (1406-1415) nevet vette fel. December 19-én koronázták meg.

I. sz. 1408

Szeptember – Zsigmond király fegyverszünetre lép IV. Lipót és Ernő osztrák hercegekkel.

I. sz. 1409 (Kr. u. 1219)

Március 13. – Zsigmond király Budán döntőbíróként ítélik az osztrák tartományok felosztása ügyében IV. Lipót és Ernő hercegek között.

December 20. – Zsigmond király Budán szövetségre lép a Német Lovagrenddel.

I. sz. 1410 (Kr. u. 1220)

Július 15. – A Német Lovagrend a grünwaldi csatában súlyos vereséget szenved a lengyel és litván hadaktól.

Szeptember 20. – A Majna menti Frankfurtban a német választófejedelmek egyik csoportja három szavazattal német királlyá választja Zsigmond magyar királyt.

A Szicíliai Királyság újjászervezése ürügyén Frigyesnek sikerült évekig elodáznia a kereszties hadjáratot, sőt kicsikarni Honoriusztól a császári koronát is. A koronázásra november 22-én került sor a Szent Péter bazilikában.

**I. sz. 1411 (Kr. u. 1221)**

November eleje – Zsigmond király háborút indít Velence ellen, dalmáciai foglalásai miatt.

I. sz. 1412 (Kr. u. 1222)

Március 15. – Zsigmond király Lublón személyes találkozón békét köt II. Ulászló lengyel királlyal.

I. sz. 1413

Április 17. – Zsigmond király a friauli Castelloban öt évre fegyverszünetet köt Velencével.

I. sz. 1414 (Kr. u. 1221)

Január 6. – Zsigmond király távolléte idejére Kanizsai János esztergomi érseket és Garai Miklós nádort nevezi ki magyarországi helytartóivá.

Augusztus 8. – Meghal László nápolyi király, magyar trónkövetelő.

November 8. – Aachenben német királlyá koronázzák Zsigmond magyar királyt.

I. sz. 1415

Julius 4. – XII. Gergely pápa lemondott. Visszalépett a bíborosi kollégium tagjai közé és két évvel később, mint Porto püspök bíborosa halt meg.

Július 21. – Zsigmond király útra kel Konstanzból másfél évig tartó nyugat-európai körútjára.

Szeptember-október – Zsigmond király Perpignanban tárgyalásokat folytat I. Ferdinánd aragóniai királlyal az egyházszakadás megszüntetéséről.

Október 25. – V. Henrik azincourt-i győzelme után Franciaország északi része angol megszállás alá kerül.

I. sz. 1416

Augusztus 15. – Zsigmond király Canterburyban szövetséget köt V. Henrik angol királlyal Franciaország ellen.

I. sz. 1417 (Kr. u. 1227)

Január 27. – Zsigmond király visszaérkezik a Konstanzi Zsinatra.

Március 18. – III. Honoriusz halála. Alig egy nappal a pápa halála után Segni Ugolinót emelték a pápai trónra IX. Gergely névvel. Első fontosabb intézkedése II. Frigyes kiközösítése volt a keresztes hadjárat halogatásáért.



November 11. – A Konstanzi Zsinat pápává választja Oddo Colonnát [V] Márton (1417-1431) néven.

I. sz. 1419 (Kr. u. 1229)

Frigyes Szentföldön tartózkodik és fegyverek helyett tárgyalások útján szerzi vissza Jeruzsálemet. Március 17-én bevonult a városba. Másnap minden liturgikus ünnepélyesség nélkül felvette a jeruzsálemi királyság koronáját, méghozzá sajátkezűleg téve a fejére.

Augusztus 16. – Meghal IV. Vencel cseh király.

I. sz. 1420 (Kr. u. 1230)

II. Frigyes császár és IX. Gergely pápa kibékül.

Március 17. – V. Márton pápa Zsigmond király kérésére kiadott bullájában keresztes háborút hirdet a husziták ellen.

Július 28. – Zsigmondot a prágai várban cseh királlyá koronázzák.

I. sz. 1423

Március közepe – Zsigmond király Késmárkon találkozik II. Ulászló lengyel királlyal és Vitold litván nagyfejedelemmel.

I. sz. 1425 (Kr. u. 1235)

II. Frigyes Németországban. A kilenc évesen német királlyá koronázott fiát – Henriket megfosztja királyságától, és börtönbe veti.

Július-augusztus – II. Tvrtko István bosnyák király kibékül Zsigmond királlyal.

I. sz. 1427

Április eleje – Zsigmond király Erdélyből a töröcsvári szoroson át bevonul Havasalföldre és megerősíti trónján hívét II. Dan havasalföldi vajdát.

I. sz. 1428

Június eleje – Zsigmond király Galambóc alatt vereséget szenved a vár felmentésére érkezett II. Murád szultántól.

I. sz. 1429 (Kr. u. 1239)

Január 22. – Zsigmond király Luckban találkozik Vitold nagyfejedelemmel és királyi koronát ajánl neki, hogy szembe állítsa II. Ulászló lengyel királlyal.

IX. Gergely ismét kiközösítette II. Frigyes császárt.

I. sz. 1430 (Kr. u. 1240)

Augusztus 11. körül – Zsigmond király távozik Magyarországról.

II. Frigyes elfoglalja Ravennát, beveszi Ferrarát.

I. sz. 1431 (Kr. u. 1241)

Február 20. – V. Márton „zsinati” pápa halála. A lateráni Szent János székesegyházba temették.

Március 3. – Megnyílik a bázeli zsinat. (Tart 1449-ig)

Március 11. – IV. Jenő pápa (1431-1447) felszentelése. A „zsinat” pápája 10 évig nem tudta befolyását Rómára kiterjeszteni. Végig zarándokolt Itálián letelepedve hol Firenzében, hol Bolognában, hol Ferrarában.

Május – II. Frigyes a pisaiak segítségével győz az *egyetemes zsinatra* igyekvő egyházfőket szállító genovai hajóhad felett, majd Róma ellen vonul.

Augusztus 22. – IX. Gergely pápa halála.

Október 25. – IV. Celesztin pápát 10 bíboros választotta. Tizenhárom nappal a megválasztása után az idős főpap megbetegedett és november 10-én elhunyt, mielőtt megkoronázták volna.

November 28. – Zsigmond királyt Milánóban itáliai királynak koronázzák.

I. sz. 1433 (Kr. u. 1243)

Április 7-8. – Zsigmond király követei Rómában megállapodnak IV. Jenő pápával uruk császárrá koronázásáról.

Május 21. – Zsigmond király nagy magyar kísérettel bevonul Rómába, ahol május 31-én IV. Jenő pápa német-római császárrá koronázza.

Június 25. – Anagniban pápát választottak, aki a IV. Ince (Kr. u. 1243-54) nevet vette fel.

I. sz. 1434 (Kr. u. 1244)

Június – IV. Ince pápa elmenekült Sutriból, majd Genova érintésével Lyonban kötött ki. Onnan kormányozta az Egyház sorsát egészen II. Frigyes haláláig. (Kr. u. 1250)

IV. Jenő pápa Firenzében telepedett le.

I. sz. 1435 (Kr. u. 1245)

IV. Ince Zsinatot szervez Lyonban, mérsékelt érdeklődés mellett.

I. sz. 1436 (Kr. u. 1246)

Május 10 körül Zsigmond király végleg elhagyja Magyarországot.

IV. Jenő pápa Firenzéből átköltözött Bolognába.

I. sz. 1437 (Kr. u. 1247)

Július 6. – A kolozsmonostori konvent előtt a nemesség és a parasztok képviselői egyezményt kötnek.

December 9. – Zsigmond magyar király és német-római császár meghal a morvaországi Znaimban.

December 18. – Az országnagyok Pozsonyban királlyá választják V. (Habsburg) Albert osztrák herceget, Zsigmond király leányának, Erzsébetnek a férjét. (Uralkodik 1439-ig)

I. sz. 1438 (Kr. u. 1248)

Március 18. – Albert magyar királyt Frankfurtban német királlyá választják. Ebben az évben IV. Jenő pápát Ferrarában találhatjuk meg.

I. sz. 1439 (Kr. u. 1249)

IV. Jenő pápa visszatért Firenzébe.

Augusztus 18. – Szendrő vára megadja magát II. Murád szultánnak.

Október 27. – A beteg Albert király útban Bécs felé Neszmélyen meghal.

I. sz. 1440 (Kr. u. 1250)

Január 18. – Az országnagyok budai tanácskozásukon öt tagúküldöttéget jelölnek ki, és felhatalmazzák, hogy III. Ulászló lengyel királyt meghívja a magyar trónra.

Február 2. – A frankfurti birodalmi gyűlés V. (Habsburg) Frigyes stájer herceget választja meg német királynak.

Február 22. – Erzsébet királyné, Albert király özvegye Komáromban fiút szül, a későbbi V. László királyt.

Május 15. – Szécsi Dénes bíboros esztergomi érsek a Visegrádról ellopott Szent Koronával Székesfehérvárott királlyá koronázza Erzsébet királyné fiát, a csecsemő Lászlót.

Július 17. – Szécsi Dénes bíboros esztergomi érsek Székesfehérvárott királlyá koronázza I. Ulászlót, a Szent Korona hiányában a Szent István fejereketartójáról levett koronával. (Uralkodik 1444. november 10-én bekövetkezett haláláig.)

December 13. – II. Frigyes császár vérhasban meghal.

I. sz. 1441 (Kr. u. 1251)

Március 3. – Erzsébet királyné elzalogosítja Sopron városát III. Frigyes német királynak.

IV. Ince pápa birtokba vette római székhelyét.

I. sz. 1442 (Kr. u. 1552)

Május eleje – IV. Jenő pápa Giuliano Cesarini bíborost pápai követként Magyarországra küldi, hogy békét közvetítsen I. Ulászló és Erzsébet között, és megszervezze a török ellen indítandó keresztes hadjáratot.

Ebben az évben IV. Ince alapította meg az inkvizíciót, mint állandó intézményt Itáliában, törvényesítve a kínvallatást, a tortúrát.

December 13. – I. Ulászló és Erzsébet királyné Győrött békét köt.

I. sz. 1443

Ebben az évben IV. Jenő pápa Sienába költözik.

Július 22. – I. Ulászló elindul Budáról a törökök elleni ún. hosszú hadjáratra.

Augusztus 16. – III. Frigyes német király Bécsújhelyen szövetségre lép a Cillei grófokkal, elsősorban I. Ulászló ellen.

I. sz. 1444 (Kr. u. 1254)

Május 5. – IV. Konrád német király halála.

November 10. – A magyar sereg a várnai csatában súlyos vereséget szenved II. Murád szultán hadától. Elcsúszik I. Ulászló, Giuliano Cesarini bíboros pápai követ és Rozgonyi Simon egri püspök, főkancellár.

December 2. – Manfréd Szicília királya legyőzte az ellene küldött pápai hadat.

December 7. – IV. Ince pápa halála.

A Nápolyban tartózkodó bíborosok Ostia bíboros püspökét választották utódjául, aki a (IV) Sándor (Kr. u. 1254-1261) nevet vette fel. Rómába a következő év novemberében érkezik. Főleg Viterbóban székelt.

I. sz. 1445

Június – július – III. Frigyes német király elfoglalja Kőszeget, Szarvkőt és az ország más határmenti várait.

I. sz. 1446 (Kr. u. 1256)

Január 28-án Vilmos a választott német király lova alatt beszakadt a jég, és az uralkodót a frízek agyonverik.

Június 6. – A június 5-én kezdődő pesti országgyűlés a Rákos mezejére tömegesen felvonult nemesség részvételével V. László kiskorúsága idejére kormányzóvá választja Hunyadi János erdélyi vajdát.

I. sz. 1447 (Kr. u. 1257)

Február 23. – IV. Jenő pápa halála. A Szent Péter bazilikában temették el.

Március 6. – Jenőt egy bolognai bíboros követi (V) Miklós (1447-1455) néven. Ő volt az első a reneszánsz pápák sorában.

A kettős királyválasztás éve Németországban (Richar és Alfonz).

Március – Osztrák csapatok betörnek a nyugati határszéli megyékbe.

I. sz. 1448

Február 10. – V. Miklós pápa engedélyezi az önálló magyar obszerváns ferences rendtartomány felállítását.

Szeptember eleje – Hunyadi János kormányzó országos sereg élén Szerbiába nyomul a török elleni hadjáratra.

Október 16-18. A magyar sereg (második) rigómezei csatában vereséget szenved a törököktől.

I. sz. 1449

December 5. – Hunyadi János Körmöcbányán 1450. június 25-ig fegyverszünetet köt Giskrával.

**I. sz. 1450**

V. Miklós ezt az évet szentévnek hirdette meg, melyre zarándokok tömegei özönlöttek Rómába.

Október 22. – Hunyadi János kormányzó békét köt III. Frigyes német királlyal. (V. László 18 éves koráig Bécsben marad Frigyes gyámsága alatt, aki a Szent Koronát is magánál tarthatja.)

I. sz. 1451 (Kr. u. 1261)

Február 8. – Meghal II. Murád szultán. Utódja fia, II. Mehmed.

Május 25. – IV. Sándor pápa Viterbóban halt meg, ott is temették el, a dómban. Halála után három hónap telt el, amíg a Viterbóban összeült nyolc bíboros egyességre jutott utódára vonatkozóan. Végül a jeruzsálemi pátriárka, Giacomo Pantaléon jelölése mellett döntöttek, aki a (IV) Orbán (Kr. u. 1261-64) nevet vette fel. Rómába sohasem jutott el.

Augusztus 7. – Hunyadi János kormányzó megbízottjai az al-dunai Szendrőn megkötik a végleges békét Brankovics György szerb despotával.

I. sz. 1452

Március 19. – V. Miklós pápa III. Frigyes német királyt császárrá koronázza.

Szeptember 4. – III. Frigyes német-római császár átadja V. Lászlót Cillei Ulrik grófnak, a Szent Koronát azonban továbbra is magánál tartja.

I. sz. 1453 (Kr. u. 1263)

Május 29. – II. Mehmed szultán elfoglalja Konstantinápolyt.

Június 17. – IV Orbán pápa a Manfréd által irányított Szicíliai Királyságot hűbérbe adta Anjou Károlynak – IX. Lajos francia király testvérének ötvenezer font sterling és tízezer uncia arany évi adó fizetése ellenében.

Október 28. – Prágában Csehország királyává koronázzák V. László magyar királyt.

I. sz. 1454 (Kr. u. 1264)

Július – Az országnagyok Hunyadi János főkapitány, Garai László nádor és Újlaki Miklós erdélyi vajda vezetésével Szegeden tanácskoznak.

Október 2. – A Manfréd elől menekülő IV. Orbán pápa Perugiában halt meg. A megosztott kardinálishi testület négy hónapi vita után ismét egy franciát választott pápává, aki a (IV) Kelemen (Kr. u. 1265-68) nevet vette fel.





I. sz. 1455 (Kr. u. 1265)

Február 15. – IV. Kelemen pápa koronázása Perugiában.

Március 24. – V. Miklós halála.

Négy nappal V. Miklós halála után a konklávében összeült bíborosok Alonso Borja katalán bíborost választották pápává. A III. Callixtus (1455-58) nevet vette fel.

Június 5. – Kapisztrán János itáliai ferences prédikátor az országnagyok hívására Győrbe érkezik, hogy a török ellen keresztes háborút hirdessen.

I. sz. 1456 (Kr. u. 1266)

Január 5. – IV. Kelemen pápa Szicília királyává koronázza Anjou Károlyt a francia király testvérét.

Február 26. – A beneventoi ütközetben Anjou Károly legyőzi Manfrédot, aki meg is hal. Manfréd halálával a szicíliai probléma még nem oldódott meg, mert II. Frigyes unokája Sváb Konradin is bejelentette igényét a trónra.

Június 29. – III. Callixtus pápa a Nándorfehérvár elleni török támadás kivédésére irányuló könyörgésként elrendeli a déli harangozást.

Július 22. – Hunyadi János főkapitány a Nándorfehérvár fölmentésére érkező keresztes sereg élén nagy győzelmet arat II. Mehmed szultán fölött.

Augusztus 11. – Hunyadi János meghal Zimonyban a táborban kitört pestisjárványban. Gyulafehérvárott temetik el.

November 9. – Hunyadi László és hívei Nándorfehérvárott felkoncolják Cillei Ulrikot.

December – V. László Temesvárott Hunyadi Lászlóra ruhazza a főkapitányi tiszteletet, és Cillei megöléséért esküvel bántatlanságot ígér számára.

I. sz. 1457

Március 14. – V. László Budán elfogatja Hunyadi Lászlót, öccsét, Mátyást, Vitéz János váradi püspököt és másokat.

Március 16. – Hunyadi Lászlót lefejezik a budai Szent György téren.

Június eleje – V. László Magyarországról Bécsbe távozik. Fogolyként magával viszi Hunyadi Mátyást.

November 23. – V. László bubópestisben 17 éves korában meghal Prágában.





I. sz. 1458 (Kr. u. 1268)

Január 20. – Szilágyi Mihály mintegy 15 ezres sereg élén megérkezik a pesti (rákosi) királyválasztó országgyűlésre.

Január 24. – A főpapok és főurak döntéséről értesülő köznemesek a Duna jegén Hunyadi Mátyást királlyá kiáltják ki. (Uralkodik 1490 április 6-án bekövetkezett haláláig.)

Június 27. I. (Nagylelkű) Alfonz nápolyi király halála. Természetes fia Ferdinánd követi a nápolyi trónon. (Aragóniai Beatrix magyar királyné apja és I. Mátyás magyar király apósa.)

Julius 27. – Anjou Károly Tagliacozzonál döntő csatában legyőzte II. Frigyes unokáját Konradint, aki szicíliai trónkövetelő volt. Október 29-én Nápolyban le is fejeztette ellenfelét Anjou Károly.

Augusztus 6. – III. Callixtus halála.

Augusztus 19. – A bíborosok többsége egy olasz jelöltet – Enea Silvio Piccolominit – támogatott, aki a II. Piusz (1458-64) nevet vette fel.

November 29. – A Konradin kivégzéséért felelős IV. Kelemen pápa halála Viterbóban, ott is temették el. Nem siettek utódjának megválasztásával.

I. sz. 1459

Február 17. – Garai László volt nádor vezetésével a pártütő főurak Németújvárott magyar királlyá választják III. Frigyes császárt. (I. Mátyás elrendeli a közfelkelést ellene.)

Június 1. – II. Piusz pápa megnyitja a török elleni keresztes hadjárat szervezésére összehívott mantovai kongresszust. Az egész tanácskozásból nem lett semmi a Franciaországgal szembeni rossz viszony miatt. II. Piusz nem támogatta az Anjou herceget a nápolyi trón megszerzésében.

I. sz. 1460 (Kr. u. 1270)

Június 7. – II. Piusz pápa biztosítja I. Mátyást, hogy beleegyezése nélkül Tamás István boszniai királynak nem küld koronát.

IX. Lajos francia király meghal Tunisz ostrománál. (Ezt a hadjáratot szokás az utolsó keresztes hadjáratnak tekinteni.)

I. sz. 1461 (Kr. u. 1271)

Május 1. – I. Mátyás Budán házasságot köt Podjebrád Katalinnal.

Szeptember 1. – Egy Palesztinában tartózkodó fődiakónust választ pápának az itáliai és francia bíborosok egy része. Tebaldo Visconti a (X) Ger-



gely nevet vette fel. A következő év februárjában érkezik meg Viterbóba. November – Natalis nonai püspök, pápai követ, a magyar király akarata ellenére megkoronázza István boszniai királyt.

I. sz. 1462

Április 3. – Vitéz János váradi püspök, I. Mátyás megbízottja, a pápai követ jelenlétében Grácban megegyezik III. Frigyes császárral a békeszerződés szövegében. (A császár 80 ezer aranyforint ellenében visszaadja a magyar koronát.)

Augusztus 10. – I. Mátyás a korona kiváltásának költségeire adót vet ki a szabad királyi városokra.

I. sz. 1463

Június – II. Mehmed szultán elfoglalja Boszniát; István boszniai királyt kivégezteti.

Július eleje – II. Piusz pápa a török elleni hadjárat megszervezésére kongresszust hív össze Rómában.

Július 24. – A Szent Koronát Bécsújhelyen átadják a magyar követségnek.

I. sz. 1464 (Kr. u. 1274)

Január 27. – I. Mátyás tudósítja II. Piusz pápát, hogy a csehek észak-magyarországi pusztításai miatt kénytelen a török elleni hadjáratot egy időre abbahagyni.

Február – Szülésben meghal I. Mátyás első felesége, Podjebrád Katalin.

Március 29. – I. Mátyást megkoronázzák a székesfehérvári országgyűlés alkalmával.

Május 7. – X. Gergely pápa megnyitja a II. Lyoni Egyetemes Zsinatot.

Aragóniai Jakab király volt az egyetlen uralkodó, aki személyesen jelent meg.

Augusztus 15. – Meghal II. Piusz pápa. A török elleni keresztes hadjárat elmarad.

II. Piusz halálakor a választás azonnal Pietro Barbo bíborosra esett, aki a II. Pál (1464-71) nevet vette fel.

I. sz. 1465

Május 24. – II. Pál pápa I. Mátyás követeinek 55 200 dukátot ad át a török elleni hadjáratra.

Október 2. – I. Mátyás tudatja II. Pál pápával, hogy mivel a török nem támad, ő sem kezd támadást.

I. sz. 1466 (Kr. u. 1276)

Január 10. – X. Gergely Arezzóban halt meg. A helyi dómban van végső nyughelye. Először választottak pápát konklávéban, mégpedig Arezzóban. Az új pápa az (V.) Ince nevet vette fel. Igazi egyszerű szerzetes maradt a pápai trónon is. I. Anjou Károly szicíliai király római szenátori és toszkánai vikáriusi tisztségét megerősítette.

Április 22. – II. Pál pápa a török elleni védekezés céljaira 10 ezer aranyforintot utalványoz a magyar királynak.

Június 22. – V. Ince halála. Őt V. Adorján pápa követte július 11-től augusztus 18-ig. Még megkoronázása előtt Viterbóban ragadta el a halál.

Szeptember 8-án Pietro Giulianót választják Viterbóban pápának, aki a XXI. János (Kr. u. 1276-77) nevet vette fel. A következő évben dolgozószobájának mennyezete leszakadt és sérülései következtében meg is halt.

I. sz. 1467 (Kr. u. 1277)

Május 20. – XXI. János pápa halála Viterbóban.

A pápa halála után a bíborosok kis csoportja a viterbói püspöki palotában konklávéra ült össze, hogy utódát megválasszák.

Szeptember 18. – II. Pál pápa I. Mátyás többszöri kérésére bíborossá nevezi ki Várday István kalocsai érseket, fő- és titkos kancellárt.

November 25-én sikerült új pápát választani Giovanni Gaetani Orsini személyében, akit Rómában a Szent Péter bazilikában december 26-án III. Miklós (Kr. u. 1277-80) néven szenteltek pápává.

I. sz. 1468

Április 19. – II. Pál pápa keresztes hadjáratot hirdet Podjebrád György cseh király ellen.

I. sz. 1469

Október 5. – I. Mátyás nyugtázza II. Pál pápa 25 ezer aranyforintot kitevő pénzküldeményét.



I. sz. 1470 (Kr. u. 1280)

Február 11-március 11 – I. Mátyás magyar király Bécsben III. Frigyes német-római császárral tárgyal.

III. Miklós pápa augusztus 22-én agyvérzésben halt meg. A Szent Péter bazilikában temették el.

Október – Török sereg pusztít Horvátországban és Szlavóniában.

1471 (Kr. u. 1281)

Január 14. – II. Pál pápa a cseh háború folytatására pénzt küld I. Mátyásnak.

Február 22. – A viterbói konklávé hat hónap után, engedve a hihetetlen mértékű Anjou nyomásnak Simon de Brie francia kardinálist választották meg pápának. A (IV) Márton (Kr. u. 1281-85) nevet vette fel. Érthető okok miatt Rómába nem mehetett, főleg Orvietóban tartózkodott, majd Perugiában halt meg.

Május 27. – A kuttenbergi királyválasztó országgyűlés (Jagelló) Ulászlót, IV Kázmér fiát (a későbbi II. Ulászló magyar királyt) választja cseh királlyá.

Július 26. – II. Pál hirtelenül hunyt el. Testét a Szent Péter bazilika általa épített Szent Márk kápolnájában helyezték örök nyugalomra.

Augusztus 9. – II. Pál halála után a választói szavazatok Francesco della Rovere bíboros személyében találkoztak, aki IV. Szixtusznak (1471-1484) nevezte magát.

I. sz. 1472 (Kr. u. 1282)

Március 1. – IV. Szixtusz pápa elismeri I. Mátyás cseh királyságát.

Palermóban kirobbant a „Szicíliai Vecsernye” ahol a szicíliaiak hajtóvadászatot rendeztek a franciák ellen. A sziget lakossága fellázad az Anjou-ház uralma ellen, lemészárolják a franciákat, és az aragóniai király védelmét kérik.

I. sz. 1473

Június 5. – Hess András kinyomtatja Budán a *Chronica Hungarorumot*.

I. sz. 1474 (Kr. u. 1284)

Március 12. – I. Mátyás Marco Barbo pápai követőtől segélyt kér a török elleni háborúra.



I. sz. 1475 (Kr. u. 1285)

Január 7. – Anjou Károly halála.

Január 9. – I. Mátyás közli IV. Szixtusz pápával, hogy a török elleni érdemleges harcot csak akkor vállalja, ha megfelelő segítséget kap.

Az Anjouk szicíliai/itáliai bukása után IV. Márton kénytelen volt Montefiasconéba menekülni és onnan Perugiába. Ott halt meg (márc. 28) és abban a városban temették el. Szinte hihetetlen, hogy a IV. Orbán IV. Miklós és IV. Márton által kreált 18 kardinálisból 15 másnap (március 29-én) ott temett és négy nap alatt Giacomo Savellit pápává választották (április 2.), aki a IV. Honoriusz nevet vette fel.

November 2. – I. (Nagy) Péter halála. Fia – Jakab – követi a szicíliai trónon. (II. Jakab néven Aragónia királya.)

I. sz. 1476 (Kr. u. 1286)

Február 2. – Jakab koronázása Palermoban.

Augusztus 29. – I. Mátyás továbbítja a sereghez a IV, Szixtusz pápa által küldött segélyt, 71 577 aranyforintot.

December 10. – Aragóniai Beatrix, I. Mátyás jegyese megérkezik Székesfehérvárra, ahol a király személyesen fogadja.

December 12. – Beatrixot magyar királynévá koronázzák.

December 22. – I. Mátyás és Aragóniai Beatrix házasságot köt Budán.

I. sz. 1477 (Kr. u. 1287)

Április 3-án meghalt IV. Honoriusz pápa.

Május 24. – Baldasare de Piscia pápai követ IV. Kázmér lengyel és Ulászló cseh királyt kiközösítés terhe mellett eltiltja a magyar király megtámadásától.

December 10. – IV. Szixtusz pápa bíborossá nevezi ki Rangoni Gábor egri püspököt, fő- és titkos kancellárt és Aragóniai Jánost, Ferdinánd nápolyi király fiát I. Mátyás sógorát.

I. sz. 1478 (Kr. u. 1288)

Február 14. I. Mátyás e napra (1477. december 22-i meghívóval) országgyűlést hív össze Budára.

Február 22. – A hatvanéves Giralomo Masci személyében egy ferences szerzetes került a pápai trónra, aki a (IV) Miklós (Kr. u. 1288-1292) nevet vette fel.

**I. sz. 1479**

Január 26. – Velence 16 évi hadakozás után békét köt II. Mehmed szultánnal.

I. sz. 1480

Május – I. Mátyás a modrusi püspökség betöltése miatt felkéri IV. Szixtusz pápát, hogy a magyar korona kegyúri jogait tartsa tiszteletben.

Szeptember – Daud pasa júliusi pusztításainak megtorlására I. Mátyás személyesen száll hadba a török ellen.

I. sz. 1481

Január – III. Frigyes császár seregei benyomulnak Magyarországra és Győrre hatolnak.

Május 3. – Meghal II. Mehmed szultán.

Szeptember 10. – Az 1480-ban elfoglalt dél-itáliai Otrantót visszahódítják a töröktől.

I. sz. 1482 (Kr. u. 1292)

Április 4. – IV. Miklós pápa halála. IV. Miklóst az általa annyira szeretett Sta Maria Maggiore templomban temették el.

Április közepe – I. Mátyás hadat üzen III. Frigyesnek, mint osztrák főhercegnek.

I. sz. 1483

Az év folyamán I. Mátyás megbízottjai öt évre fegyverszünetet kötnek II. Bajezid szultánnal.

I. sz. 1484

Augusztus 12. – IV. Szixtusz pápa halála.

November 8. – VIII. Ince pápa I. Mátyás kívánságára Vingarti László erdélyi püspököt nevezi ki magyarországi legátusának.

I.sz 1485

Január 29. – A magyar sereg körülzárja Bécset és I. Mátyás irányításával megkezdődik a város ostroma.

Június 1. – Öthónapi ostrom után I. Mátyás Corvin János herceg kíséretében bevonul a meghódított Bécsbe.



I. sz. 1486

Február 16. – A német birodalmi gyűlés Majna-Frankfurtban III. Frigyes fiát, Miksát római királlyá választja.

Március vége – I. Mátyás csapatokat küld apósának Ferdinánd nápolyi királynak. (Ferdinánd VIII. Ince pápa ellen kért segítséget.)

Október – Antonio Bonfini olasz humanista I. Mátyás szolgálatába áll.

I. sz. 1487

Augusztus 17. – I. Mátyás bevonul Bécsújhely városába.

I. sz. 1488

Március 20. – Brünnben kinyomtatják Thuróczy Jánosnak a munkáját, a *Chronica Hungarorumot*.

Szeptember – I. Mátyás II. Bajezid szultánnal 2 évre meghosszabbítja az 1483. évi fegyverszünetet.

I. sz. 1489

Angelo Pecchinoli pápai legátus jelenti, hogy Mátyás 5 évre fegyverszünetet szándékozik kötni a törökkel.

I. sz. 1490

Április 6. – Meghal I. Mátyás király Bécsben. Holttestét a Dunán Budára, majd onnan Székesfehérvárra viszik.

Április 24. – I. Mátyást eltemetik Székesfehérvárott.